

**Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини**

**ЗВІТ РЕКТОРА
про виконання умов контракту
з Міністерством освіти і науки України
за 2020 рік**

**Затверджено на конференції
трудоного колективу
28 грудня 2020 р. (протокол № 1)**

Умань – 2020

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ I. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА РОБОТА	5
1.1. Ліцензування спеціальностей та акредитація освітніх програм	5
1.2. Зміст та планування освітнього процесу	9
1.3. Створення умов для здобуття вищої освіти в університеті студентами з особливими освітніми потребами	14
1.4. Організація практичної підготовки	16
1.5. Система внутрішнього забезпечення якості освіти в університеті	20
1.6. Аналіз успішності студентів	23
1.7. Військова підготовка здобувачів вищої освіти.....	25
1.8. Робота з іноземними студентами	27
Розділ II. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ТА МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ	34
2.1. Науково-організаційна структура університету	34
2.2. Наукові школи	38
2.3. Наукові видання університету	47
2.4. Публікації співробітників університету	48
2.5. Підготовка наукових, науково-педагогічних кадрів	49
2.6. Науково-дослідна та інноваційна діяльність молодих учених	50
2.7. Науково-дослідна робота студентів	52
2.8. Інформаційне забезпечення наукової діяльності	54
2.9. Патентно-ліцензійна діяльність	56
2.10. Наукове співробітництво із закордонними організаціями	57
Розділ III. ВИХОВНА РОБОТА	61
3.1. Організація виховної роботи в університеті	61
3.2. Студентське самоврядування	63
3.3. Заходи, спрямовані на формування національної свідомості та громадсько-політичної активності	65
3.4. Природоохоронна діяльність	67
3.5. Культурно-просвітницькі заходи	68
3.6. Спортивно-масова робота	69
Розділ IV. ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ	72
4.1. Організація профорієнтаційної роботи	72
4.2. Система доуніверситетської підготовки	74
4.3. Вступна кампанія	74
4.4. Формування контингенту студентів	76

	4.5. Атестація випускників	83
Розділ V.	КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	86
	5.1. Професорсько-викладацький склад університету	86
	5.2. Підвищення кваліфікації викладачів	87
	5.3. Рейтинг викладачів, кафедр, факультетів та інституту	89
Розділ VI.	ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА І ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ	101
	6.1. Аналіз фінансово-економічної діяльності та ефективності використання державного майна	101
	6.2. Результати роботи адміністративно-господарської частини університету	104
	6.3. Організація роботи з охорони праці	106
Розділ VII.	ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУПРОВІД ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ	108
	7.1. Презентація університету на міжнародних та всеукраїнських виставках	108
	7.2. Представлення університету в засобах масової інформації	108
Розділ VIII.	ДОТРИМАННЯ УМОВ КОЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРУ	110

ВСТУП

Упродовж 2020 року університет здійснював підготовку висококваліфікованих і конкурентоспроможних на національному та міжнародному ринку праці фахівців для освітніх та наукових установ, органів державної влади і управління, підприємств всіх форм власності за всіма рівнями вищої освіти у визначених галузях освіти, утвердження національних, культурних і загальнолюдських цінностей.

Виходячи з основної мети та місії університету колектив працював над питаннями запровадження нових освітніх програм, підвищенням якості освітніх послуг, наповнення освітнього процесу європейськими цінностями; створенням та реалізацією ефективної системи розвитку університетської науки, що забезпечує визначальний вплив фундаментальних і прикладних досліджень на якість освітнього процесу та розвиток закладу вищої освіти як інноваційно-освітньої інституції; підвищенням міжнародного авторитету університету, забезпеченням міжнародних стандартів якості освітніх послуг, інтеграція у світовий простір вищої освіти; впровадженням у всі сфери діяльності університету новітніх інформаційних технологій; розвитком матеріально-технічної бази відповідно до міжнародних стандартів; збагаченням національно-історичних, культурно-освітніх традицій, максимальним використанням соціокультурних, соціально-економічних та регіональних можливостей Черкащини і Уманщини як центрального регіону України задля розвитку людського капіталу.

Наведені у звіті факти свідчать про те, що Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини посилює свою роль у суспільстві, динамічно розвивається на засадах інтеграції освіти, наукових досліджень та інновацій.

РОЗДІЛ 1. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА РОБОТА

1.1. Ліцензування спеціальностей та акредитація освітніх програм

Упродовж червня 2020 року відділом ліцензування, акредитації та моніторингу якості систематизовано інформацію (у вигляді службових записок) від факультетів та інституту про необхідність проведення акредитаційної експертизи для освітніх програм університету та сформовано наказ «Про підготовку до акредитації освітніх програм університету у 2020 / 2021 н. р.».

Згідно з наказом ректора № 797 о/д від 16.07.2020 р. «Про підготовку до акредитації освітніх програм університету у 2020/2021 н.р.» та наказів Національного агентства «Про призначення експертної групи» № 37-Е від 13.02.2020 р., № 39 від 13.02.2020 р., № 919-Е від 02.06.2020 р., № 913-Е від 02.06.2020 р., № 1522-Е від 13.10.2020 р., та № 1616-Е від 21.10.2020 р. здійснювали акредитацію 5 освітніх програм за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнем вищої освіти, зокрема:

1. «Середня освіта (Природничі науки)» за спеціальністю 014 Середня освіта (Природничі науки), другий (магістерський) рівень вищої освіти;
2. «Початкова освіта» за спеціальністю 013 Початкова освіта, другий (магістерський) рівень вищої освіти;
3. «Середня освіта (Хімія)» за спеціальністю 014 Середня освіта (Хімія), перший (бакалаврський) рівень вищої освіти;
4. «Початкова освіта. Дошкільна освіта» за спеціальністю 013 Початкова освіта, перший (бакалаврський) рівень вищої освіти;
5. «Менеджмент. Управління фінансово-економічною безпекою» за спеціальністю 073 Менеджмент, другий (магістерський) рівень вищої освіти;
6. «Менеджмент. Бізнес-адміністрування» за спеціальністю 073 Менеджмент, другий (магістерський) рівень вищої освіти.

За результатами акредитації шести освітніх програм у 2020 р. п'ять освітньо-професійних програм акредитовано на 5 років («Початкова освіта. Дошкільна освіта», «Середня освіта (Хімія)» (бакалавр) та «Початкова освіта», «Менеджмент. Управління фінансово-економічною безпекою», «Менеджмент. Бізнес-адміністрування» (магістр), освітньо-професійну програму «Середня освіта (Природничі науки)» (магістр) акредитовано на один рік.

У звітному році розширено провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти із ряду спеціальностей, зокрема:

Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти

1. 035 Філологія (ліцензований обсяг 50 осіб (з урахуванням строків навчання) (Наказ МОН України від 09.01.2020 № 5-л);
2. 081 Право (ліцензований обсяг 90 осіб (з урахуванням строків навчання) (Наказ МОН України від 14.01.2020 № 14-л) (збільшення ліцензованого обсягу);
3. 091 Біологія (ліцензований обсяг 50 осіб (з урахуванням строків навчання) (Наказ МОН України від 09.01.2020 № 5-л).

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти:

1. 014 Середня освіта (Фізична культура) (з можливістю здійснювати підготовку іноземців та осіб без громадянства) (ліцензований обсяг 760 осіб (з урахуванням строків навчання) (Наказ МОН України від 09. 01. 2020 № 5-л);
2. 014 Середня освіта (Мова і література (англійська) (з можливістю здійснювати підготовку іноземців та осіб без громадянства) (ліцензований обсяг 760 осіб (з урахуванням строків навчання) (Наказ МОН України від 09.01.2020 № 5-л);
3. 014 Середня освіта (Хімія) (з можливістю здійснювати підготовку іноземців та осіб без громадянства) (ліцензований обсяг 120 осіб (з урахуванням строків навчання) (Наказ МОН України від 09.01.2020 № 5-л);
4. 014 Середня освіта (Географія) (з можливістю здійснювати підготовку іноземців та осіб без громадянства) (ліцензований обсяг 440 осіб (з урахуванням строків навчання) (Наказ МОН України від 09.01.2020 № 5-л);
5. 014 Середня освіта (Фізика) (з можливістю здійснювати підготовку іноземців та осіб без громадянства) (ліцензований обсяг 300 осіб (з урахуванням строків навчання) (Наказ МОН України від 09. 01. 2020 № 5-л);
6. 014 Середня освіта (Інформатика) (з можливістю здійснювати підготовку іноземців та осіб без громадянства) (ліцензований обсяг 320 осіб (з урахуванням строків навчання) (Наказ МОН України від 09. 01. 2020 № 5-л);
7. 015 Професійна освіта (Комп'ютерні технології) (з можливістю здійснювати підготовку іноземців та осіб без громадянства) (ліцензований обсяг 400 осіб (з урахуванням строків навчання) (Наказ МОН України від 09. 01. 2020 № 5-л);
8. 017 Фізична культура і спорт (ліцензований обсяг 400 осіб (з урахуванням строків навчання) (Наказ МОН України від 09. 01. 2020 № 5-л);
9. 035 Філологія (ліцензований обсяг 180 осіб (з урахуванням строків навчання) (наказ МОН України від 09. 01. 2020 № 5-л);
10. 071 Облік і оподаткування (з можливістю здійснювати підготовку іноземців та осіб без громадянства) (ліцензований обсяг 100 осіб (з урахуванням строків навчання) (Наказ МОН України від 09. 01. 2020 № 5-л);
11. 072 Фінанси, банківська справа та страхування (з можливістю здійснювати підготовку іноземців та осіб без громадянства) (ліцензований обсяг 440 осіб (з урахуванням строків навчання) (Наказ МОН України від 09. 01. 2020 № 5-л);
12. 073 Менеджмент (з можливістю здійснювати підготовку іноземців та осіб без громадянства) (ліцензований обсяг 440 осіб (з урахуванням строків навчання) (Наказ МОН України від 09. 01. 2020 № 5-л);
13. 081 Право (ліцензований обсяг 200 осіб (з урахуванням строків навчання) (Наказ МОН України від 09. 01. 2020 № 5-л);
14. 241 Готельно-ресторанна справа (з можливістю здійснювати підготовку іноземців та осіб без громадянства) (ліцензований обсяг 300 осіб (з урахуванням строків навчання) (Наказ МОН України від 09. 01. 2020 № 5-л).

Другий (магістерський рівень) вищої освіти

1. 011 Освітні, педагогічні науки (ліцензований обсяг 160 осіб (з урахуванням строків навчання) (Наказ МОН України від 09.01.2020 № 5-л) (збільшення ліцензованого обсягу);

2. 016 Спеціальна освіта (ліцензований обсяг 400 осіб (з урахуванням строків навчання) (Наказ МОН України від 09.01.2020 № 5-л) (збільшення ліцензованого обсягу).

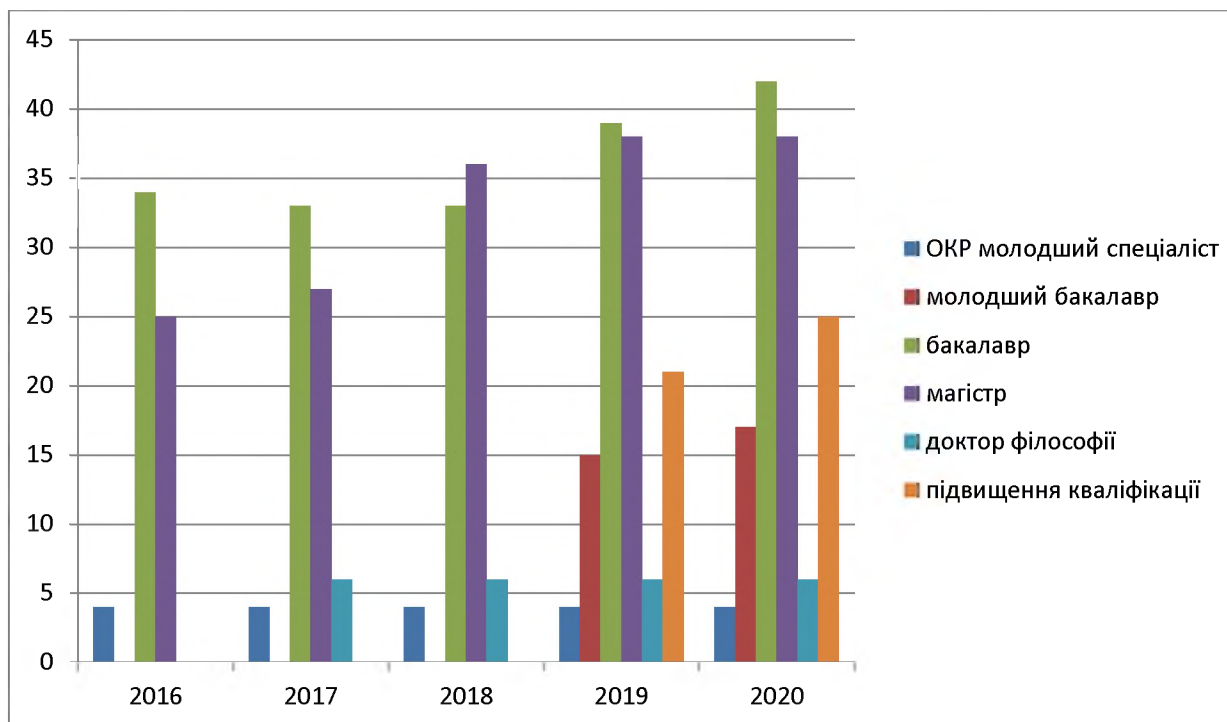
Розширено провадження освітньої діяльності у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою для 5 спеціальностей, зокрема:

1. 073 Менеджмент (підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти та установ (ліцензований обсяг 60 осіб (наказ МОН України від 17/04/2020 № 132-л).

Динаміку ліцензованих спеціальностей в університеті за останні п'ять років подано у діаграмі 1.1.

Діаграма 1.1

Динаміка ліцензованих спеціальностей в університеті

Кількість спеціальностей ОКР «молодший спеціаліст»: у 2016 р. – 4 спеціальності, 2017 р. – 4 спеціальності, 2018 р. – 4 спеціальності, 2019 р. – 4 спеціальності, 2020 р. – 4 спеціальності.

Кількість спеціальностей ОС «молодший бакалавр»: 2019 р. – 15 спеціальностей, 2020 р. – 17 спеціальностей.

Кількість спеціальностей ОС «бакалавр»: у 2016 р. – 33 спеціальності, у 2017 р. – 33 спеціальності, у 2018 р. – 37 спеціальностей, 2019 р. – 39 спеціальностей, 2020 р. – 42 спеціальності.

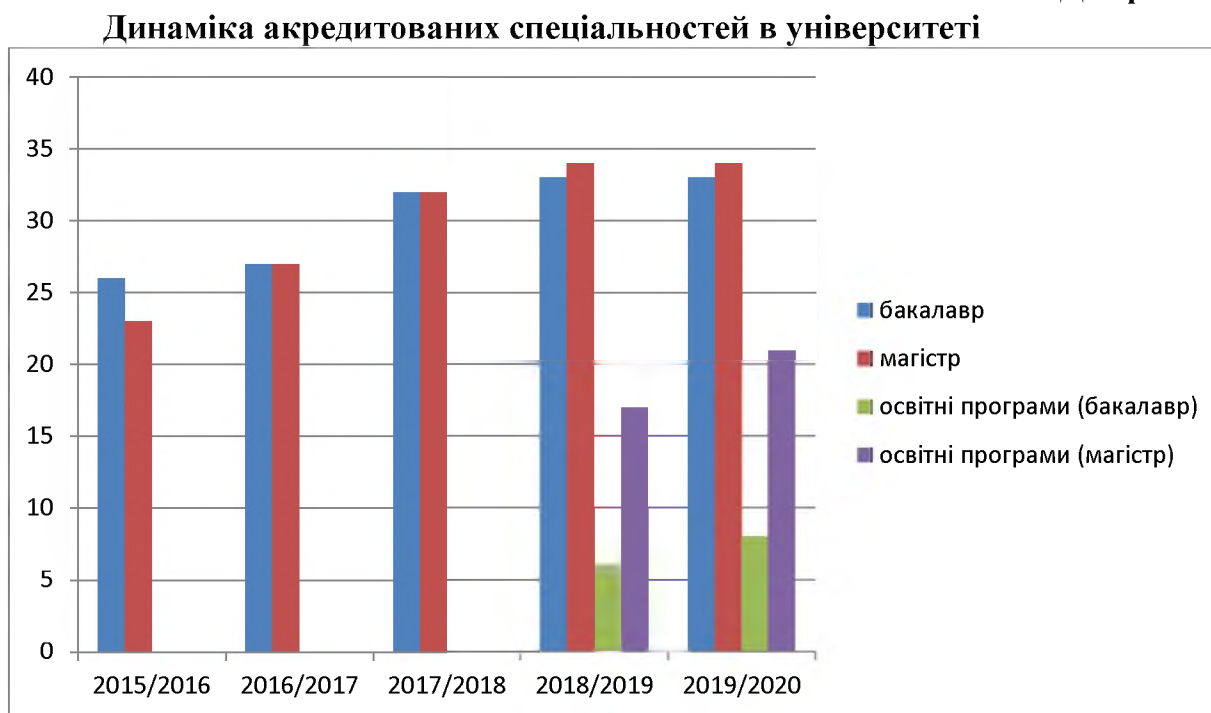
Кількість спеціальностей ОС «магістр»: у 2016 р. – 25 спеціальностей, у 2017 р. – 27 спеціальностей, 2018 р. – 36 спеціальностей, у 2019 р. – 38 спеціальностей, 2020 р. – 38 спеціальностей.

Кількість спеціальностей третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти: у 2017 р. – 6 спеціальностей, 2018 р. – 6 спеціальностей, у 2019 р. – 6 спеціальностей, 2020 р. – 6 спеціальностей.

Кількість спеціальностей у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою: 2019 р. – 21 спеціальність, 2020 р. – 25 спеціальностей.

Динаміку акредитованих спеціальностей в університеті за останні п'ять років подано у діаграмі 1.2.

Діаграма 1.2

Кількість акредитованих спеціальностей першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: у 2016 р. – 26 спеціальностей, 2017 р. – 27 спеціальностей, 2018 р. – 32 спеціальності, 2019 р. – 33 спеціальності, 2020 р. – 33 спеціальності.

Кількість акредитованих спеціальностей другого (магістерського) рівня вищої освіти: у 2016 р. – 23 спеціальності, 2017 р. – 23 спеціальності, 2018 р. – 32 спеціальності, 2019 р. – 33 спеціальності, 2020 р. – 33 спеціальності.

У 2019 р. акредитовано 23 освітні програми, з них: 17 – другого (магістерського) рівня вищої освіти, 6 – першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, у 2020 р. – 31 освітня програма, з них: 23 – другого (магістерського) рівня вищої освіти, 8 – першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Сьогодні в університеті здійснюють підготовку фахівців з 12 галузей знань, з них: за початковим рівнем (короткий цикл) вищої освіти – 17 спеціальностей, за першим (бакалаврським) рівнем – 42 спеціальності, за другим (магістерським) рівнем вищої освіти – 38 спеціальностей, за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти – 6 спеціальностей, у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою – 25 спеціальностей.

Завдання університету у 2021 році – провадити освітню діяльність та здійснювати кадрове, матеріально-технічне та інформаційне забезпечення

відповідно до акредитаційних та Ліцензійних умов (Постанова Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 347 «Про внесення змін до постанови КМУ від 30 грудня 2015 року № 1187»). Зокрема, керівникам проєктних груп чинних освітніх програм необхідно активізувати публікацію статей в періодичних виданнях, що входять до наукометричних баз, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection; для членів проєктних груп з підготовки іноземних громадян необхідно володіти англійською мовою на рівні B2 за Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти.

Важливим завданням для університету є підвищення рівня матеріально-технічного та інформаційного забезпечення. Зокрема, забезпеченість здобувачів вищої освіти комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, спеціалізованими кабінетами, сучасним обладнанням, устаткуванням, мультимедійним обладнанням, що використовується для реалізації освітніх програм. Потрібно продовжувати роботу над поповненням бібліотечного фонду університету, збільшенням посадкових місць в читальних залах, оснащенням спортивних майданчиків та удосконаленням пунктів харчування з урахуванням потреб здобувачів вищої освіти.

Потрібно продовжити роботу з прогнозування та відкриття перспективних спеціальностей з урахуванням потреб держави і регіону, підготовки фахівців, затребуваних ринком праці. Перспективним видається запровадження освітніх програм, кваліфікацій у межах наявних освітніх програм та спеціальностей початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та другого (магістерського) рівня вищої освіти, магістерських програм, а також нових програм підготовки докторів філософії, щоб дати можливість випускникам університету самореалізуватися, підвищувати фаховий рівень, удосконалювати набуті уміння.

1.2. Зміст та планування освітнього процесу

Упродовж 2020 року діяльність навчально-методичного відділу та структурних підрозділів спрямовували на виконання постанов і наказів Міністерства освіти і науки України, рішень вченої ради та ректорату університету, реалізацію змісту вищої освіти відповідно до державних стандартів та кваліфікаційних вимог до фахівців з урахуванням можливостей сучасних інформаційних технологій навчання, зорієнтованих на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної постійно оновлювати та поглиблювати наукові знання, підвищувати професійну мобільність та адаптуватися до змін у соціально-культурній сфері.

Удосконалення студентської мобільності, досягнення сумісності програм підготовки та кваліфікацій, забезпечення навчання студентів за індивідуальною варіативною частиною освітніх програм, підвищення якості підготовки фахівців та конкурентоспроможності їх, забезпечення доступу до ринків праці, посилення престижу вищої освіти України – завдання, реалізацію яких здійснювали в університеті у звітному році.

Освітню діяльність належним чином сплановано у навчальних планах, у яких передбачено вивчення гуманітарних та соціально-економічних, природничо-

наукових та професійно зорієнтованих дисциплін. Відповідно до рекомендацій Міністерства освіти і науки України у навчальних планах здійснено розподіл освітнього часу за циклами дисциплін, чітко виділено нормативні і вибіркові навчальні дисципліни, визначено кількість годин, відведених для самостійної роботи здобувачів вищої з кожної дисципліни, передбачено графік викладання навчальних дисциплін, види та тривалість практик, випускну атестацію.

З метою забезпечення повноцінного функціонування освітнього процесу у 2020 році роботу навчально-методичного відділу спрямовували на якісну його організацію, методичну підготовку професорсько-викладацького складу. З цією метою підготовлено та затверджено графіки освітнього процесу; документацію, необхідну для проведення випускної атестації; спільно із заступниками деканів із навчальної роботи упорядковано робочі навчальні плани відповідно до навчальних планів; накази про планування навчального навантаження професорсько-викладацького складу та затвердження академічного навантаження викладачів кафедр університету на поточний навчальний рік; розрахунки навчального навантаження викладачів кафедр (обсяг годин); проведено наради із завідувачами кафедр щодо планування академічного навантаження на навчальний рік; обговорено та узагальнено рейтингові показники професорсько-викладацького складу з навчально-методичної роботи; статистичний звіт «Форма 2-3 нк» у зазначені терміни подано у МОН України; довідку про діяльність університету як учасника конкурсного відбору виконавців державного замовлення; визначено пропозиції щодо обсягів прийому та випуску за державним замовленням у 2019 / 2020 н. р.; підготовлено подання на призначення іменних та персональних стипендій для студентів університету на I та II семестри; переведено студентів із контрактної форми навчання на вільні місця державного замовлення; підведено та проаналізовано підсумки результатів екзаменаційних сесій в інституті і на факультетах та в цілому в університеті після завершення сесій та ліквідації академічної заборгованості; сформовано кількісно-якісні показники випускної атестації відповідних освітніх ступенів, напрямів підготовки, спеціальностей; своєчасно, щоквартально подано звіти у бухгалтерію університету про зміни чисельності студентів; сформовано річний план та звіт підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників; забезпечено факультети / інститут і кафедри університету документацією з планування, обліку та звітності в освітньому процесі; своєчасно подано листи-відповіді на запити МОН України, управління освіти і науки обласної державної адміністрації та інших установ, що стосувалися організації освітнього процесу.

З метою удосконалення освітнього процесу в університеті та оптимізації діяльності кафедр, факультетів / інституту упродовж року обговорено та затверджено на вченій раді університету такі документи:

– «Положення про групи зі змісту та якості освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини» (протокол №9 від 25.02.2020 р.);

– «Положення про освітні програми в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини» (протокол №8 від 27.01.2020 р.);

– «Положення про сертифікацію електронних навчальних курсів

розміщених у системі дистанційного навчання (платформа Moodle) в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (протокол №9 від 25.02.2020 р.);

– «Положення про силабус навчальної дисципліни в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (протокол №6 від 24.11.2020 р.);

– «Тимчасовий порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (протокол № 9 від 25.02.2020 р.)»;

– «Положення про робочу програму навчальної дисципліни в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини» (протокол №8 від 27.01.2020 р.);

– «Положення про створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини» (протокол №6 від 24.11.2020 р.);

– «Положення про випускні кваліфікаційні роботи в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини» (протокол №6 від 24.11.2020 р.).

У 2020 р. навчально-організаційну роботу в університеті здійснювали відповідно до чинних нормативних документів, навчальних планів та наказів ректора і за її результатами: посеместрово розроблено та затверджено розклади занять, графіки складання екзаменів і заліків, проведення передекзаменаційних консультацій та ліквідації академічної заборгованості; укладено графіки самостійної роботи здобувачів вищої освіти, захисту індивідуальних навчально-дослідних завдань, чергувань викладачів на кафедрах; здійснено перевірку готовності інституту/факультетів та кафедр до зимової та літньої екзаменаційних сесій та випускної атестації; на засіданнях кафедр, вчених радах інституту/факультетів щосеместрово розглядали питання про стан навчально-організаційної роботи, основну увагу зосереджували на удосконаленні освітнього процесу, його методичного забезпечення відповідно до вимог кредитно-трансферної системи; щосеместрово здійснювали проміжну атестацію здобувачів вищої освіти, за наслідками якої батькам студентів I курсу надіслано листи з відомостями про результати атестації; куратори обговорювали зі студентами результати атестації в академічних групах; на факультетах /в інституті проведено батьківські збори з метою вирішення проблем навчання і виховання студентів-першокурсників.

Упродовж 2020 р. навчально-методичний відділ здійснював поточний контроль за організацією і провадженням освітнього процесу (контроль за виконанням факультетами / інститутом навчальних планів, графіків освітнього процесу, розкладів навчальних занять, екзаменів та заліків, раціональним використанням аудиторного фонду університету тощо); готовністю факультетів / інституту, кафедр до нового навчального року (розклади занять, графіки освітнього процесу, перевідні накази, наявність академічної заборгованості студентів на факультетах); проведенням сесій, заповненням відомостей підсумкового контролю, проведенням ліквідації академічної заборгованості студентами денної та заочної

форм навчання, порядком відрахування студентів, які мали академічну заборгованість; порядком організації та проведення всіх видів практик упродовж навчального року; поданням службових записок від деканів факультетів/директора інституту та витягів із протоколів засідань кафедр про затвердження тем випускних кваліфікаційних робіт; забезпеченням контролю за плануванням і виконанням індивідуального навчального навантаження штатними викладачами та викладачами, які працювали на умовах сумісництва і погодинної оплати праці.

З метою здійснення контролю за якістю освітнього процесу на рівні кафедр адміністрація факультету/інституту здійснювала систематичний аналіз науково-дослідної роботи викладачів та студентів, організації та захисту випускних кваліфікаційних робіт, виконання плану навчально-методичної та наукової роботи викладачів; виховної роботи кураторів академічних груп; ведення номенклатурної документації.

Моніторинг якості рівня викладання дисциплін здійснювали декани факультетів /директор інституту, члени науково-методичних комісій, завідувачі кафедр шляхом контрольного відвідування відкритих занять (у тому числі конкурсних), а також взаємовідвідування занять викладачами, що засвідчено у відповідних протоколах та журналах взаємовідвідування. У них представлено ґрунтовний аналіз проведених занять, визначено відповідність їх тематиці навчальних і робочих програм, охарактеризовано застосування інноваційних технологій, інформаційно-технічного забезпечення тощо.

Адміністрація деканатів факультетів / дирекція інституту систематично здійснювали порівняльний аналіз якості успішності за результатами навчальної діяльності здобувачів вищої освіти за такою схемою:

1. Якість і успішність за наслідками сесії.
2. Якість і успішність у порівнянні з попередньою сесією.
3. Якість і успішність після ліквідації академічної заборгованості.

В умовах розвитку безконтактних технологій навчання в університеті широко використовують інформаційно-освітнє середовище Moodle, у якому розміщено комплекси навчально-методичного забезпечення за напрямками підготовки, спеціальностями ОС «бакалавр» та «магістр», що є важливою умовою організації навчання в режимі дистанційної освіти. Використання віртуального середовища Moodle дає змогу не тільки надавати необхідні рекомендації студентам, але й здійснювати інтерактивний зв'язок як систематичний контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів.

На кафедрах університету розроблено і постійно оновлюють комплекси навчально-методичного забезпечення з усіх навчальних дисциплін. Викладачі університету активно працюють над удосконаленням навчально-методичного забезпечення дисциплін відповідно до вимог ECTS, готують підручники, посібники та методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти ОС «Молодший бакалавр», «Бакалавр» та «Магістр».

Отже, організаційну та навчально-методичну роботу в університеті здійснюють з урахуванням сучасних підходів до впровадження кредитно-трансферної системи навчання, а також створюють необхідні умови для ефективного функціонування системи ECTS.

В університеті систематично працюють науково-методичні комісії

факультетів/інституту, проводять науково-методичні семінари на кафедрах, на яких обговорюють шляхи удосконалення навчально-методичного забезпечення освітнього процесу, методики проведення лекцій, практичних та семінарських занять, організації різних видів практик, самостійної роботи здобувачів вищої освіти, результати різних видів контролю тощо.

Кафедрами університету розроблено та затверджено програми випускної атестації для напрямів підготовки і спеціальностей ОС «бакалавр» і ОС «магістр», тематику та методичні рекомендації до написання та захисту курсових та випускних кваліфікаційних робіт.

З метою запобігання та виявлення академічного плагіату у випускних кваліфікаційних роботах, дотримання принципів та правил академічної доброчесності в університеті використовують систему Anti-Plagiarism, яка стимулює до самостійної науково-дослідницької діяльності, творчості, коректної роботи із джерелами інформації, дотримання наукової етики.

Відповідно до «Положення про кредитно-трансферну накопичувальну систему в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини» на кафедрах розроблено робочі навчальні програми, критерії оцінювання знань студентів, створено відповідну методичну базу, підготовлено дидактичний матеріал до практичних занять відповідно до академічного навантаження, розроблено завдання для поточного, модульного та підсумкового контролю знань студентів, визначено матеріал для самостійного опрацювання з обов'язкових та вибіркових навчальних дисциплін циклів природничо-наукової, професійної та практичної підготовки.

У поточному році методичне забезпечення освітнього процесу покращили за рахунок передплати фахових періодичних видань для бібліотеки та читальних залів, а також придбання фахових посібників та підручників.

В університеті активно впроваджують інноваційні технології. Для стимулювання інтелектуальних здібностей і творчого потенціалу студентів у ході практичних та семінарських занять викладачі широко використовують традиційні й інтерактивні методи і форми навчання (брейн-ринги, діалоги, дебати, диспути, КВК, конференції, мультинавчання, роботу парами, творчі завдання, «круглий стіл», аудіо-, відео-записи, ділові та рольові ігри, обговорення рефератів, літературно-театральні конкурси, професійні тренінги та тренінгові вправи, індивідуальні та групові тренінги, семінари-конференції, дискусії та ін.), застосовують інноваційні технології навчання («коло ідей», «ажурна пилка», «карусель», «мікрофон», «мозкова атака», «акваріум», «мозаїка», «Сократів Діалог», «інтерв'ю» тощо).

Викладачі університету активно послуговуються комп'ютерними програмами Acrobat Reader 5,0; пакет ПЗ Microsoft Office (2003, 2007, 2010, 2013, 2017, office On-line), 1С:Бухгалтерія, FoxitReader, Microsoft Visual Studio Studio, Corel Draw, Adobe Photoshop, 3d Max, Delphi, Gran 3D, Abby Fine Reader, Prezi, Google Chrome, Opera, Mozilla Fire fox, Mozilla Thunderbird, Outlook Express, Skype, Open Office, Libra Office, G-suite Google for education.

Проблеми удосконалення організації та змісту освітнього процесу, розробки освітньо-професійних та освітньо-наукових програм, навчально-методичного забезпечення дисциплін, дистанційного навчання, підготовки до атестації

здобувачів вищої освіти систематично розглядають на засіданнях ректорату, навчально-методичної та вченої ради університету.

Відповідно до розпорядчих документів Міністерства освіти і науки України щодо запобігання захворювань, викликаних коронавірусом COVID-19», у період з березня до червня 2020 року навчання та літня заліково-екзаменаційна сесія в університеті відбувалася у дистанційному режимі з використанням платформ Moodle, Cisco Networking Academy, пакетів спеціалізованого хмарного програмного забезпечення та інструментів для спільної роботи G-Suite та Office 365 (зокрема, Google Meet та Microsoft Teams), інших програмних засобів та хмарно зорієнтованих сервісів для здійснення відеоконференцій, онлайн-зустрічей та мобільної спільної роботи (Zoom, Skype, Cisco Webex, Webex Teams та ін.). Випускна атестація для студентів ОС «бакалавр» у червні 2020 року відбувалася у змішаному режимі – дистанційно або очно (на засіданні екзаменаційної комісії перебувало не більше 10 випускників).

У I семестрі 2020 / 2021 н. р. з 1 вересня до 13 жовтня 2020 р. навчання відбувалося в очному режимі, з 15 жовтня до 31 грудня – дистанційно; зимова заліково-екзаменаційна сесія і випускна атестація відбувалася у змішаному режимі (очно чи дистанційно відповідно до рішень вчених рад факультетів/інституту).

У наступному році навчально-методична робота в університеті буде спрямована на підготовку фахівців за відповідними освітньо-професійними програмами початкового (короткий цикл), першого (бакалаврського), другого (магістерського) та освітньо-науковими програмами другого (магістерського) та третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти; динаміку запровадження інноваційно-педагогічних та інформаційно-комунікативних технологій в організації професійної підготовки студентів, реалізацію заходів з підвищення конкурентоспроможності випускників, викладачів та науковців університету шляхом сприяння вільному оволодінню іноземними мовами і сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями; забезпечення активної підтримки та всебічного розвитку студентського самоврядування із широким залученням його до аналізу організації освітнього процесу та якості освіти; налагодження співпраці із зарубіжними університетами, бізнес-структурами щодо обміну досвідом та практичної підготовки студентів, що сприятиме підвищенню професійної компетенції майбутніх фахівців до рівня світових вимог, а також зростанню їхньої конкурентоспроможності на ринку праці.

1.3. Створення умов для здобуття вищої освіти в університеті студентами з особливими освітніми потребами

У звітному році усі структурні підрозділи університету зосереджували увагу на вирішенні проблем забезпечення рівних прав і можливостей здобуття вищої освіти для студентів з інвалідністю.

Для успішної соціалізації та самореалізації молоді з особливими освітніми потребами створено належні умови та розроблено дієві технології з урахуванням їхніх індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

Над розробкою цієї проблеми безпосередньо працюють і члени Центру соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів» (факультет соціальної та психологічної освіти).

Мета діяльності Центру – консолідація зусиль усіх структурних підрозділів університету, залучення органів виконавчої влади та громадських організацій, спрямованих на соціально-педагогічну та психологічну підтримку осіб з особливими освітніми потребами щодо їхньої адаптації до студентського та педагогічного колективів, інтеграції в освітнє та соціальне середовище.

З метою створення інклюзивного середовища в університеті значну увагу приділяють забезпеченню реалізації вимог щодо доступності до навчальних приміщень для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення: відповідно до вимог будівельних норм та стандартів облаштовано пандуси в усіх навчальних корпусах, спеціалізовані санітарно-гігієнічні кімнати, закуплено парти для студентів-візочників; придбано таблички шрифтом Брайля з назвою кожного факультету/інституту, кафедри, структурних підрозділів університету; закуплено абетки шрифтом Брайля для студентів-майбутніх психологів, соціальних працівників, педагогів, які готові працювати в умовах інклюзивної освіти; у читальних залах та комп'ютерних класах облаштовано клавіатури до комп'ютерів шрифтом Брайля для студентів з порушенням зору; для потреб Центру освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів» придбано географічні карти Європи шрифтом Брайля; у гуртожитках облаштовано кімнати для студентів з інвалідністю та пандуси.

У 2020 р. в університеті (факультет соціальної та психологічної освіти; факультет мистецтв) реалізовано грантовий проєкт «Міжнародний художній симпозіум-пленер осіб з інвалідністю «Мистецтво без обмежень» за сприяння Українського культурного фонду (м. Умань, 13-24 серпня 2020 року). Авторський проєкт Молодіжного центру «Start» факультету соціальної та психологічної освіти «Центр зайнятості та професійного розвитку молоді та молоді з особливими потребами» здобув перемогу у Міському конкурсі бізнес-планів «Банк молодіжних ініціатив».

З огляду на виклики, пов'язані з поширенням COVID-19 та карантинними заходами, співробітниками факультету соціальної та психологічної освіти реалізовано проєкт «Соціальна інклюзія дистанційного освітнього процесу» із закладами освіти та інклюзивно-ресурсними центрами Черкаської, Кіровоградської та Одеської областей.

За результатами проведених досліджень факультету соціальної та психологічної освіти надано наукові послуги: «Розробка навчально-методичного забезпечення підготовки фахівців за професією 5133 Супроводжувач осіб з інвалідністю» на замовлення Київського міського центру соціальної, професійної та трудової реабілітації інвалідів (наказ № 1330 о/д від 28.10.2020 р.); «Розробка науково-теоретичних основ технології соціально-психологічної реабілітації дітей з особливими освітніми потребами засобами каністерапії» на замовлення Клубу собаківництва Товариства сприяння обороні України (наказ №1329 о/д від 28.10.2020 р.).

Традиційно на базі факультету соціальної та психологічної освіти організували регіональний фестиваль творчості «Рівні між собою ми. Будемо разом Я і Ти» (у 2020 році він був проведений дистанційно). У заході студенти та діти з інвалідністю демонстрували свої творчі досягнення.

Гуртожитки університету також пристосовані до потреб студентів з інвалідністю: вони проживають у кімнатах на першому поверсі, постійно здійснюють супровід умов проживання цих студентів.

В університеті створено таким студентам всі умови для отримання відповідної кваліфікації, сучасної професії, а також допомагають із працевлаштуванням.

Отже, цілісно вибудована система соціально-психологічної підтримки студентів з інвалідністю дозволяє їм досягнути високих результатів не тільки в навчальній, а й у творчій та професійній діяльності.

На факультеті соціальної та психологічної освіти створено 5 інклюзивних груп (відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти» від 10 липня 2019 року № 635). Задля функціонування міждисциплінарної команди фахівців розроблено та затверджено «Положення про команду психолого-педагогічного супроводу студентів з особливими освітніми потребами УДПУ імені Павла Тичини».

Проблема соціально-психологічної реабілітації студентської молоді з інвалідністю є темою наукових досліджень співробітників Центру, і в цьому аспекті є наступні результати: участь у створенні та впровадженні маршрутів інклюзивного туризму Черкащиною для соціально вразливих категорій громадян; перемога студентів у конкурсах наукових робіт: I місце у II турі Всеукраїнського конкурсу наукових робіт «Майбутнє туристичної галузі» (Київський національний торговельно-економічний університет, 2019 р.); II місце у II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності «Актуальні проблеми інклюзивної освіти» (Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», 2019 р.); отримання 5 свідоцтв про реєстрацію авторського права на науково-практичний твір; друк зарубіжної монографії «Current issues of inclusive tourism introduction in Ukraine and other countries» (Актуальні проблеми впровадження інклюзивного туризму в Україні та за кордоном) (2020); розробка і впровадження програми вивчення жестової мови майбутніми соціальними працівниками і психологами; з 1 січня 2020 р. молоді науковці університету розпочали розробку науково-дослідної теми за кошти держбюджету: «Соціально-психологічна реабілітація дітей та молоді з особливими освітніми потребами засобами інклюзивного туризму». Строки виконання: 2020–2022 рр.

Отже, тенденція до зростання контингенту студентів з інвалідністю вимагає від університету розв'язання проблеми навчання і соціального розвитку цих осіб, створення новітніх технологій для покращення якості життя, запровадження дієвої системи соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з особливими освітніми потребами засобами інклюзивного туризму, розробки методичних рекомендацій щодо оптимізації їхніх зусиль до соціальної інтеграції.

1.4. Організація практичної підготовки

Організацію і проведення практик в університеті здійснюють відповідно до «Положення про організацію практик в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (денної та заочної форм навчання)» від 19 грудня 2018 року (протокол № 7).

Базами практик університету є заклади загальної середньої освіти різних типів (державні, приватні, гімназії, школи-інтернати, колежіуми), професійно-технічні училища, технікуми, вищі заклади освіти, коледжі, заклади дошкільної освіти, заклади соціальної сфери, заклади та служби соціальної допомоги та підтримки дитини, позашкільні виховні заклади, оздоровчі табори, літні пришкільні майданчики, дитячі центри, центри реабілітації, підприємства, станції юних техніків, еколого-натуралістичні центри та інші підприємства, що мають відповідну навчально-матеріальну і методичну бази та кваліфіковані педагогічні кадри.

Протягом навчального року університетом та його кафедрами постійно оновлювалися бази для проходження практик. Так, керівництвом університету було підписано договори про проходження практик студентами упродовж п'яти років з:

1. Уманським навчально-виховним комплексом «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – Дошкільний заклад» Уманської міської ради Черкаської області.
2. Опорним закладом Навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів - гімназія» смт. Любашівка.
3. Паланською загальноосвітньою школою І-ІІІ ступенів Паланської сільської ради Уманського району Черкаської області.
4. Опорним закладом «Теплицька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №2 Теплицької районної ради Вінницької області».
5. Соколівським опорним закладом загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів Жашківського району Черкаської області.
6. Уманським медичним коледжем.
7. Комунальною установою «Інклюзивно-ресурсний центр Гайсинської районної ради Вінницької області».
8. Уманським краєзнавчим музеєм.
9. Відділом освіти, молоді та спорту Уманської районної державної адміністрації Черкаської області.
10. Державним підприємством «Уманське лісове господарство».
11. ТОВ з обмеженою відповідальністю «БІКСТЕР ЮЕЙ».
12. Національним дендрологічним парком «Софіївка» НАН України.
13. Виробничо-комерційним підприємством «Росита».
14. Дошкільним навчальним закладом «Ясла-садок комбінованого типу № 28».
15. Відокремленим структурним підрозділом «Уманський фаховий коледж технологій та бізнесу Уманського національного університету садівництва»
16. Уманською філією ТОВ «Укравтозапчастина».
17. Уманською метеорологічною станцією.
18. Уманською початковою школою № 1 Уманської міської ради Черкаської області.
19. Теплицьким професійним аграрним ліцеєм Вінницької області.
20. Відділенням № 49 ПуАТ «КБ» Акордбанк.

Короткотривалі договори про проходження практик укладено з:

1. Комунальним вищим навчальним закладом «Уманський гуманітарно-педагогічний коледж ім. Т. Г. Шевченка».

У робочих програмах визначено зміст практик, завдання і вимоги до діяльності, перелік документів, які повинен подати на кафедру студент за результатами проходження кожного виду практики.

Завдання практики взаємопов'язані з навчальними дисциплінами, вивчення яких передуює проходженню певного виду практики. Зміст практики безпосередньо пов'язують із матеріалом, що викладається на лекціях, вивчається на практичних та семінарських заняттях, пов'язаний із тематикою курсових та кваліфікаційних робіт. Укладання програм практики за таким принципом сприяє єдності теорії та практики, що позитивно позначається на підготовці майбутніх спеціалістів.

Слід наголосити, що у II семестрі 2019-2020 н. р. у зв'язку із ситуацією пандемії та відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 р. № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», відповідно до наказу УДПУ №284 о/д від 12.03.2020 року «Про заходи щодо запобігання захворювань, викликаних коронавірусом COVID-19», наказів «Про відкликання студентів університету з практики» (№ 959 д/ф та 959/1 з/ф від 12.03.2020 р.), постанови Кабінету Міністрів України від 25.03.2020 р. №239, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.03.2020 р. № 406, Листа МОН 1/9-178 від 27.03.2020 р. «Щодо завершення 2019/2020 навчального року», розпорядження УДПУ №44 від 30.03.2020 р., з метою реалізації освітніх програм та забезпечення якості підготовки здобувачів вищої освіти ОС «молодший бакалавр», ОС «бакалавр» та ОС «магістр» практики для студентів денної та заочної форм навчання відбувалися дистанційно. На підставі обговорень (у віддаленому режимі) з керівниками практик, стейкхолдерами, представниками від баз практик завдання практик було адаптовано для виконання їх дистанційно. Адаптовано завдання навчальних та виробничих практик затверджено на засіданнях науково-методичних комісій факультетів / інституту та доведено груповими керівниками до учасників освітнього процесу.

У поточному році викладачі кафедр університету працювали над створенням та оновленням наскрізних програм практик, які були розглянуті і затверджені на навчально-методичній раді університету (протокол № 5 від 26 червня 2020 року); підготовкою методичних рекомендацій та навчально-методичних посібників:

1. Observed Teaching Guidelines : методичні рекомендації до виконання завдань з виробничої практики для студентів факультету іноземних мов ОС «Бакалавр» / укл.: Бевз О. П., Гембарук А. С. – 2-ге видання, доповнене. – Умань, 2020. – 40 с.

2. Педагогічний супровід практичної підготовки студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта: навч.-метод. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад.: Т. М. Дука, І. Ю. Підлипняк. – Умань : Візаві, 2020. – 120 с.

3. Методичні рекомендації з проходження навчальної практики для студентів II курсу освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальність 075 – «Маркетинг» / [уклад. О.А. Бовкун]; – Умань: УДПУ, 2020. – 22 с.

4. Методичні рекомендації з проходження навчальної практики [для студентів II курсу ОС «Бакалавр» спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність] / Укл. Богашко О. Л. Умань : УДПУ, 2020. 22 с.

5. Методичні рекомендації з проходження навчальної практики [для студентів II курсу ОС «Бакалавр» спеціальність 073 Менеджмент] / Уклад. Бовкун О. А., Богашко О. Л. Умань : УДПУ, 2020. 22 с.

6. Методичні рекомендації з проходження виробничої практики [для студентів III курсу ОС «бакалавр» спеціальність 075 Маркетинг] / Уклад. Бовкун О. А. Умань : УДПУ, 2020. 22 с.

7. Методичні рекомендації з проходження навчальної практики [для студентів I курсу ОС «молодший бакалавр» спеціальність 075 Маркетинг] / Уклад. Богашко О. Л. Умань: УДПУ, 2020. 22 с.

7. Методичні рекомендації з проходження навчальної практики [для студентів I курсу ОС «молодший бакалавр» спеціальність 073 Менеджмент] / Уклад. Каричковський В. Д. Умань: УДПУ, 2020. 22 с.

8. Методичні рекомендації з проходження навчальної практики [для студентів I курсу ОС «молодший бакалавр» спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування] / Уклад. Богашко О. Л., Каричковський В. Д. Умань: УДПУ, 2020. 22 с.

9. Навчальні та виробничі практики : навчально-методичний посібник / Укл.: Мартинюк М. Т., Гнатюк О. В., Декарчук М. В.: – Умань: ВПЦ «Візаві», 2020. – 180 с.

Керівниками практик призначають фахівців з-поміж провідних викладачів кафедр університету. Методистами з фаху *навчальних* практик призначають викладачів, які брали безпосередню участь у виробничому процесі, де проводиться практика, або мають стаж викладацької роботи за фахом не менше 3 років. Методистами з педагогіки та психології призначаються викладачі відповідних кафедр, які мають стаж викладацької роботи не менше 3 років.

До керівництва *виробничою* практикою здобувачів вищої освіти залучають досвідчених викладачів кафедр, які брали безпосередню участь у виробничому процесі, де проводиться практика.

Шостий рік поспіль на базі університету функціонує «Школа вожатих» для студентів, що виявили бажання працювати дитячих оздоровчих таборах «Артек-Буковель», УДЦ «Молода Гвардія» та «Таємниці цивілізації». У II семестрі 2019-2020 н. р. у зв'язку із введенням карантинних заходів навчання в дистанційному режимі було продовжено на базі сайту підприємства ДП «УДЦ «Молода Гвардія» (м. Одеса). Традиційний Всеукраїнський фестиваль-конкурс «Ліга педагогів» перенесено на жовтень 2020 року.

З метою розширення мережі баз практик та урізноманітнення практичної підготовки і налагодження дієвої співпраці з підприємствами в університеті систематично проводили науково-методичні семінари за участю представників органів місцевої влади, підприємств з різних регіонів України, приватних підприємців та студентства.

Так, разом з Інститутом педагогіки НАПН України та Центральноукраїнським державним педагогічним університетом ім. Володимира Винниченка проведено науково-методичний семінар «Проблеми підготовки вчителів природничих наук на засадах інтеграції» (13.11.2020 р.), на якому були обговорені проблеми практичної підготовки здобувачів вищої освіти, які

навчаються за освітньо-професійними програмами спеціальностей 014 Середня освіта (Природничі науки) та 014 Середня освіта (Фізика).

За результатами співпраці з Інститутом педагогіки НАПН України, КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» і громадськими установами «ГО Світ Компетенцій» (м. Умань), «Одеська обласна організація медико-психологічно-педагогічної допомоги» «Здорове суспільство» та «Особливі діти» (м. Одеса) 24-25 листопада 2020 року проведено науково-методичний семінар «Проблеми становлення інклюзивної освіти: теорія та практика», у ході якого обговорено проблеми практичної підготовки майбутніх учителів природничих наук, зокрема в умовах інклюзивної освіти.

На факультеті дошкільної та спеціальної освіти відбувся науково-методичний семінар «Педагогічна практика як засіб професійного самовизначення студентів спеціальності 016 Спеціальна освіта» (20.02.2020 р.), у роботі якого взяли участь науковці, освітяни, студенти. Метою семінару було створення середовища для обміну досвідом та організації науково-практичної діяльності як засобу професійного самовизначення студентів, інноваційної діяльності педагога в сучасному освітньому інклюзивному просторі; професійної підготовки майбутніх фахівців зі спеціальної освіти; реалізації інноваційних технологій у роботі з дітьми з особливими потребами; забезпечення психолого-педагогічного супроводу виховання та навчання дитини з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання.

На факультеті української філології студенти під час фольклорної та діалектологічної практик, що відбуваються у формі експедицій на території Черкаської та Кіровоградської областей, досліджують етнографічну інформацію й фольклорні тексти, вивчають українське діалектне мовлення тощо.

Для планування та здійснення контролю за роботою студентів, що проходили практику за місцем проживання та працевлаштування, викладачі використовували електронні ресурси: персональні освітні сайти, інформаційно-освітнє середовище Moodle, сервіс Classroom (на факультеті фізики, математики та інформатики).

У зв'язку з карантинними заходами настановчі наради щодо проходження практик та захист їх у II семестрі 2019-2020 н. р. відбувалися з використанням дистанційних ресурсів (Google Meet, Zoom та ін.). Під час таких онлайн-зустрічей студенти обмінювалися досвідом, обговорювали проблеми, з якими зіткнулися в умовах дистанційного (віддаленого) режиму проходження практик.

Результати та події, що відбувалися під час практик постійно висвітлювали на сайті університету, інституту/факультетів.

Організаційні питання практик, хід і підсумки їх періодично обговорювали на засіданнях кафедр, науково-методичних комісій, вчених рад факультетів / інституту та навчально-методичної ради, вченої ради університету, ректорату.

1.5. Система внутрішнього забезпечення якості освіти в університеті

Система внутрішнього забезпечення якості освіти в університеті функціонує відповідно до «Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості

вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини» від 26 лютого 2019 року.

Робота, спрямована на забезпечення якості освіти в університеті, систематична і цілеспрямована, про що свідчить щорічне затвердження вченою радою університету «Заходів для забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини» (на 2020 рік – протокол № 8 від 27 січня 2020 року). Відповідно до зазначеного документа колективом університету було виконано ряд заходів. Зокрема, для удосконалення нормативних документів, спрямованих на забезпечення якості освітніх програм і якісної організації освітньої діяльності університету, оновлено «Положення про освітні програми» (від 28 січня 2020 року); укладено: «Положення про робочу програму навчальної дисципліни», «Положення про силабуси навчальних дисциплін» (від 28 січня 2020 року), «Положення про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій», «Положення про групи зі змісту та якості освіти», «Тимчасовий порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті» (від 26 лютого 2020 року). З метою удосконалення механізму формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти і реалізації їхнього права на вільний вибір дисциплін оновлено зміст «Положення про організацію вивчення навчальних дисциплін вільного вибору» (від 28 січня 2020 року).

Для забезпечення якості, періодичного перегляду та моніторингу освітніх програм керівниками структурних підрозділів, гарантами освітніх програм організована робота, спрямована на модернізацію бакалаврських та магістерських освітніх програм (для удосконалення їх цілей і програмних результатів навчання), на перегляд та оновлення змісту чинних освітніх програм (з метою приведення у відповідність та узгодження їх освітніх компонентів), на укладання нових і удосконалення чинних навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти.

До процедур перегляду і моніторингу освітніх програм постійно залучали студентів. Так, у 2020 році відповідно до наказів ректора університету (№ 64 о/д від 29.01.2020 р. «Про проведення моніторингу»; № 192 о/д від 19.02.2020 р. «Про опитування здобувачів третього рівня вищої освіти») у період із 17 лютого до 6 березня було проведено опитування випускників бакалаврських програм, магістрів 1-го року навчання, а з 25 лютого до 6 березня – здобувачів ОНС «Доктор філософії» 1-го і 2-го років навчання.

Усього до опитування залучено 1348 студентів і аспірантів, із них: бакалаврів – 626 (71,3 % від загальної кількості), магістрів – 688 (68,4 % від загальної кількості), докторів філософії – 35 осіб (87,5 % від загальної кількості).

Здобувачі ОС «бакалавр» мали можливість на етапі досягнення програмних результатів оцінити якість освітніх програм, умови і можливості навчання, університетське середовище, а також зробити власний самоаналіз набутих за період навчання компетентностей. Для оцінювання здобувачам було запропоновано 37 критеріїв. Середня оцінка по університету за всіма критеріями становить 4,28.

Оцінка якості освітніх програм для здобувачів ОС «Магістр» визначалася за 17-ма критеріями. Середня оцінка по університету за всіма критеріями – 4,47. Найвище оцінені показники: «доброзичливе ставлення співробітників деканату і кафедр» – 4,66. Найнижчу оцінку – 4,37 отримав критерій «обґрунтованість

навантаження здобувача вищої освіти (кількість дисциплін на семестр, кількість годин аудиторної і самостійної роботи на тиждень)».

Уперше в університеті до моніторингу залучено здобувачів 3-го рівня вищої освіти. Доктори філософії 1-го і 2-го років навчання мали можливість оцінити якість ОНП та освітнього процесу за 22 параметрами. Середнє значення оцінки – 4,77. Найвища оцінка 4,97 виставлена за «доброзичливе ставлення співробітників кафедр», найнижча – 4,57 за «обґрунтованість навантаження на здобувача ВО».

Узагальнені та проаналізовані результати опитування здобувачів університету розміщено на сайті університету за посиланням: [https://udpu.edu.ua/documents/doc/Якість%20освіти/Опитування%20стейкхолдерів/Якість%20освітніх%20програм%20та%20освітнього%20процесу%20\(2019-2020%20н.р.\).pdf](https://udpu.edu.ua/documents/doc/Якість%20освіти/Опитування%20стейкхолдерів/Якість%20освітніх%20програм%20та%20освітнього%20процесу%20(2019-2020%20н.р.).pdf)

Заходами для забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в університеті передбачені процедури оцінювання здобувачів, зокрема щосеместрове проведення моніторингу рівня залишкових знань студентів шляхом організації ректорського комп'ютерного тестування (далі – РКТ). У 2020 р. відповідно до наказів ректора університету (№ 64 о/д від 29 січня 2020 р. «Про проведення моніторингу»; № 1000 о/д від 8 вересня 2020 р. «Про організацію та проведення моніторингу якості») з метою перевірки якості результатів навчання здобувачів ОС «Бакалавр» до моніторингу залучено студентів 3 і 4-го років навчання.

Узагальнені та проаналізовані результати РКТ здобувачів університету розміщено на сайті університету за посиланням: <https://udpu.edu.ua/documents/doc/Якість%20освіти/Результати%20моніторингу/Ректорський%20контроль/2019-2020%20н.р.pdf>

Питання «Про результати ректорського комп'ютерного тестування та опитування здобувачів вищої освіти» заслухано і обговорено на засіданні ректорату 10 березня 2020 року (протокол № 7); підготовлено рекомендації для навчально-методичної ради університету, керівників структурних підрозділів, гарантів освітніх програм.

Для пропагування академічної доброчесності серед учасників освітнього процесу залучено всі структурні підрозділи університету: факультети/інститут, кафедри, бібліотеку, відділи і центри, органи студентського самоврядування. Упродовж навчального року забезпечено перевірку на плагіат випускних кваліфікаційних робіт здобувачів ОС «Бакалавр» і «Магістр»; дисертаційних досліджень здобувачів ОНС «Доктор філософії».

З метою перевірки результативності і якості роботи професорсько-викладацького складу у 2019–2020 н. р. в університеті у період з 1 червня до 1 липня 2020 року проведено рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників відповідно до «Положення про систему рейтингової оцінки діяльності науково-педагогічних працівників УДПУ імені Павла Тичини» від 6 лютого 2017 р. та наказу «Про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників» № 487 о/д від 18 травня 2020 року. Результати рейтингового оцінювання подано в п. 5.3. *Рейтинг викладачів, кафедр, факультетів та інституту.*

Для забезпечення прозорості та публічності інформації про університетську систему забезпечення якості на сайті університету створено сторінку «Якість освіти», яка містить постійно оновлену інформацію про нормативні документи для врегулювання системи внутрішнього забезпечення якості (<https://udpu.edu.ua/yakist-osvity/dokumenty>), рекомендації для підтримки академічної доброчесності (<https://udpu.edu.ua/yakist-osvity/akademichna-dobrochesnist>), результати моніторингових досліджень (<https://udpu.edu.ua/yakist-osvity/rezultaty-monitorynhu>), опитування стейкхолдерів (<https://udpu.edu.ua/yakist-osvity/opytuvannia-steikkholderiv>), рейтинги науково-педагогічних працівників та структурних підрозділів університету (<https://udpu.edu.ua/yakist-osvity/reitynhu>).

Отже, для забезпечення якісної освітньої діяльності, для функціонування в університеті системи інформування, стимулювання і мотивації якості вищої освіти залучено всіх учасників освітнього процесу. Кожний структурний підрозділ університету спрямовує свою роботу на постійну актуалізацію змісту навчання, на вдосконалення механізму достатнього та якісного ресурсного забезпечення освітньої діяльності, широке використання сучасних інтелектуальних інформаційних технологій навчання тощо.

Найголовнішими завданнями університету є: забезпечення культури якості на всіх рівнях організації і здійснення освітньої діяльності; спрямування роботи структурних підрозділів на розвиток університету; установлення чіткого, прозорого та обов'язкового для всіх порядку розроблення, затвердження і закриття освітніх програм; рейтингова оцінка діяльності науково-педагогічних працівників та структурних підрозділів університету; постійний моніторинг якості і результатів навчання здобувачів вищої освіти за кожною освітньою програмою; представлення досягнень університету, пропонованих освітніх програм у світовому інформаційному просторі; розробка опитувальників для зацікавлених сторін у якості надання університетом освітніх послуг; удосконалення системи оцінювання здобувачів вищої освіти, перехід на якісно новий рівень інформаційного менеджменту із запровадженням максимально автоматичного формування звітів і самозвітів за окремими видами діяльності, а також максимальна автоматизація процесів розподілу і використання ресурсів.

1.6. Аналіз успішності студентів

В університеті заліково-екзаменаційні сесії для студентів денної та заочної форм навчання ОС «Молодший бакалавр», «Бакалавр», «Магістр» проводилися згідно з графіком освітнього процесу (наказ ректора № 162 о/д від 21 лютого 2019 року «Про затвердження графіка освітнього процесу на 2019/2020 н.р.»), затвердженими розкладами екзаменів та ліквідації академічної заборгованості на засадах Європейської кредитно-трансферної системи організації освітнього процесу.

Відповідно до наказів ректора № 1031о/д від 18 листопада 2019 року «Про завершення першого семестру 2019/2020 н.р. і проведення зимової заліково-екзаменаційної сесії» та № 464 о/д від 12 травня 2020 року «Про завершення 2019/2020 навчального року та підведення підсумків роботи університету» деканатами факультетів/дирекцією інституту та кафедрами здійснювалася робота,

спрямована на підготовку до проведення заліково-екзаменаційних сесій: підготовлено та затверджено переліки заліків та екзаменів, розклади заліково-екзаменаційних сесій, графіки ліквідації академічної заборгованості, затверджені екзаменаційні білети з урахуванням чинних робочих навчальних програм, здійснено перевірку заповнення журналів академічних груп згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи навчання, перед екзаменами проводилися консультації, студенти денної форми, які навчалися за індивідуальним планом, були відкликані деканатом/дирекцією для складання заліково-екзаменаційної сесії. Питання про підготовку до заліково-екзаменаційної сесії слухалися на засіданнях кафедр, вчених рад факультетів/інституту. До складання екзаменів допускалися студенти, які склали усі заліки. З метою попередження порушень чинного законодавства про вищу освіту на факультетах/інституті створено умови, які сприяли прозорості та відкритості проведення підсумкового контролю, до цього процесу було залучено органи студентського самоврядування. З метою попередження проявів посадових зловживань та хабарництва на факультетах/інституті діють скриньки довіри, а також телефон гарячої лінії «4-02-14».

Зимова заліково-екзаменаційна сесія 2019/2020 н.р. тривала з листопада 2019 р. до січня 2020 р. (у т.ч. ліквідація академічної заборгованості).

Контингент студентів університету на початок екзаменаційної сесії становив 10459 осіб: денна форма – 5756 осіб, заочна форма – 4703 особи, у тому числі 249 студентів – іноземні громадяни (денна – 244, заочна – 5), з них 19 осіб перебуває в академічній відпустці.

До складання екзаменаційної сесії було допущено 10459 студентів. Загалом успішно та у встановлений термін склали сесію 10256 осіб (5647 – денна форма, 4609 – заочна форма).

Успішність студентів по університету становить 98,4%, а показник якості знань – 64,5%. Відносна кількість студентів, які навчаються на «відмінно» і добре», становить по університету 55,9% (5731 осіб).

Найбільше успішних у навчанні студентів, які вчасно і в повному обсязі склали сесію, навчається в ННІЕБО (76,2%), на факультеті мистецтв (73%) та української філології (67,3%) (денна форма) та на факультеті мистецтв (91,9%), інженерно-педагогічної освіти (88,4%) та ННІЕБО (82,1%) (заочна форма).

Кількість студентів, які за результатами екзаменаційної сесії мають бал «3,0», становить 7%. Найбільше таких студентів на факультетах: історичному (20,4%), соціальної та психологічної освіти (16,3%), фізики, математики та інформатики (15%) (денна форма) та історичному (14,2%), іноземних мов (8,1%), української філології (7,1%) (заочна форма).

Аналіз успішності і якості знань студентів був би неповним без зазначення кількості відмінників. За результатами зимової екзаменаційної сесії в університеті навчається 910 осіб денної і заочної форм навчання, які склали всі іспити на «відмінно» (8,9% від загальної кількості студентів).

39 осіб не з'явилися на сесію з поважних причин, тому їм продовжено термін ліквідації академічної заборгованості.

Діапазон значень показника якості знань студентів у розрізі курсів знаходиться в межах від 14,2% до 98 % на денній формі навчання, і від 59% до 100% на заочній формі навчання.

Літня заліково-екзаменаційна сесія 2019/2020 н.р. тривала з 18.05.2020 р. по 27.06.2020 р. для студентів денної та заочної форм. Контингент студентів на початок екзаменаційної сесії становив 8904 осіб: денна форма – 4875 осіб, заочна форма – 4029 осіб, у тому числі 249 студентів – іноземні громадяни (денна – 244, заочна – 5), 15 осіб перебуває в академічній відпустці. До складання екзаменаційної сесії було допущено 8904 студенти. Загалом успішно та у встановлений термін склали сесію 8772 осіб (4811 – денна, 3961 – заочна форма).

Успішність студентів по університету становить 99,2%, а показник якості знань – 59,0%. Найкраща успішність на факультеті української філології (70,9%), мистецтв (66,9%), іноземних мов (69,4%) (денна форма) та інженерно-педагогічної освіти (83,4%), ННІЕБО (83%), дошкільної та спеціальної освіти (77,1%) (заочна форма). Відносна кількість студентів, які навчаються на «відмінно» і добре становить по університету 57,1% (5009 осіб).

Кількість студентів, які за результатами екзаменаційної сесії мають бал «3,0», становить 5,7%. Найбільше таких студентів на історичному факультеті (21,1%), фізики, математики та інформатики (18,9%), фізичного виховання (14,6%) (денна форма) та української філології (11,3%), історичному факультеті (8,9%), іноземних мов (5,1%) (заочна форма).

За результатами літньої екзаменаційної сесії в університеті навчається 658 осіб денної і заочної форм навчання, які склали всі іспити на «відмінно» (7,5% від загальної кількості студентів).

43 особи не з'явилися на сесію з поважних причин, тому їм продовжено термін ліквідації академічної заборгованості. Академічну заборгованість після сесії мали 68 студентів. 41 студент був відрахований за невиконання навчального плану та графіка освітнього процесу денної та заочної форм навчання (0,5% від загальної кількості студентів).

Показник якості знань студентів у розрізі курсів знаходиться в межах від 39% до 70,9 % на денній формі навчання, і від 37,8% до 83,7% на заочній формі навчання. Найвищий показник якості у студентів-магістрантів, які свідомо продовжують здобувати кваліфікацію за обраною спеціальністю, а найнижчі показники якості у студентів першого і другого курсів ОС бакалавр (проблеми з адаптацією до навантаження). Значна кількість студентів-іноземців на деяких факультетах знижує показник якості навчання як по курсах, так і по факультету, університету в цілому.

Проаналізовані показники свідчать про необхідність конструктивного аналізу організації освітнього процесу, методичного забезпечення освітніх компонентів кожним викладачем, кафедрою та факультетом/інститутом. Вважаю, що до цього не можна ставитися формально. Потрібно розробляти відповідні заходи, а не обмежуватися обговоренням на засіданнях кафедр, вчених радах факультетів/інституту. Об'єктивний якісний показник залежить від компетентності, вимогливості та відповідальності викладача, а престиж університету визначає якість підготовки майбутніх фахівців.

1.7. Військова підготовка здобувачів вищої освіти

На підставі договорів про військову підготовку студентів за програмою підготовки офіцерів запасу з Військовою академією (м. Одеса) та Сумським державним університетом підготовку студентів було сплановано на базі Одеської військової академії за спеціальностями командир мотострілецького взводу і командир аеромобільного взводу та військової кафедри Сумського державного університету за спеціальністю командир артилерійського взводу.

У зв'язку з карантинними заходами агітаційна робота проводилася шляхом розміщення на сайтах факультетів/інституту інформаційних матеріалів та індивідуально (з використанням засобів мобільного зв'язку). Опрацювання необхідних документів для вступу студентів на кафедри військової підготовки, у зв'язку з карантинними заходами, продовжено у Військовій академії (м. Одеса) до 31.12.2020 року, а в Сумському державному університеті – до 01.05.2021 року.

За обмежувальних умов вступні іспити не проводилися, студенти будуть зараховані на навчання після оформлення документів.

Таблиця 1.1

Слухачі, зараховані у 2020 році

Назва структурного підрозділу	Одеська в/академія	ВК СумДУ	Всього
Історичний факультет	2	2	4
Факультет соціальної та психологічної освіти	2	-	2
Факультет фізики, математики та інформатики	2	-	2
Факультет інженерно-педагогічної освіти	3	-	3
Факультет початкової освіти	1	-	1
Інші ЗВО	2	-	2
Всього	12	2	14

Наказом Міністра оборони України (по особовому складу) №519 від 13 жовтня 2020 року студентам університету, які закінчили курс підготовки за програмою підготовки офіцерів запасу, присвоєно первинні офіцерські звання «молодший лейтенант запасу», із них:

- випускники військової академії (м. Одеса) – 8 осіб,
- випускники військової кафедри Сумського ДУ – 9 осіб.

У період з 11 по 13 березня 2020 року представником військової кафедри Сумського державного університету проведено заняття про особливості організації дистанційного навчання зі студентами першого та другого років навчання.

Навчальні збори зі студентами першого і другого років навчання на базі Одеської військової академії, заплановані на квітень-травень 2020 року, відкладено на невизначений термін у зв'язку з епідеміологічною ситуацією в країні (COVID-19).

У липні, серпні 2020 року студенти, які пройшли повний курс навчання за програмою підготовки офіцерів запасу, були призвані на навчальні збори для проходження військового стажування, наприкінці зборів вони прийняли військову присягу.

Враховуючи епідеміологічну ситуацію, яка склалася в країні, 13–14 жовтня 2020 року надано консультації про організацію онлайн-навчання студентів кафедри військової підготовки Сумського державного університету I–II років підготовки у I семестрі 2020–2021 н.р.

Станом на 24 грудня 2020 року навчання за програмою підготовки офіцерів запасу продовжують: у військовій академії (м. Одеса) на I курсі – 12 осіб, на II курсі – 28 осіб; на військовій кафедрі Сумського ДУ на I курсі – 19 осіб, на II курсі – 15 осіб.

1.8. Робота з іноземними студентами

У 2020 р. робота з іноземними студентами в університеті проводилася відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», Наказу Міністерства освіти і науки України від 01 листопада 2013 року № 1541 "Деякі питання організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства" (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 11 грудня 2015 року № 1272 зі змінами (Наказ МОН України № 1167 від 11.08.2017 р.)), правил в'їзду та перебування в Україні; постанов Кабінету Міністрів України; постанов, розпоряджень, наказів МОН, МВС, МЗС та ДМС України; інших нормативно-правових актів України, які регулюють навчання і перебування іноземних громадян в Україні; Статуту УДПУ імені Павла Тичини, Положення про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини; Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення здобувачів вищої освіти; нормативних документів, які регулюють навчальну діяльність в університеті; правил внутрішнього розпорядку; наказів, розпоряджень ректора університету; розпоряджень першого проректора університету; Положення про відділ по роботі з іноземними студентами; інших нормативно-правових документів.

Робота з іноземними студентами багатовекторна й передбачала співпрацю з такими установами, як МОН України (Управлінням міжнародного співробітництва та протоколу, ДП «Український центр міжнародної освіти», ДП «Інформаційно-іміджевий центр»), МЗС України, УДМС України в Черкаській області, Головним управлінням національної поліції в Черкаській області; СБУ України; представництвами дипломатичних корпусів посольств зарубіжних держав в Україні (Азербайджану, Вірменії, Єгипту, Російської Федерації, Тунісу, Туркменістану); суб'єктами господарювання, які здійснюють свою діяльність з набору іноземців на навчання в Україні (Міжнародною організацією підтримки студентів (Гана)), іноземними громадянами; батьками іноземних студентів, які навчаються в університеті.

На рівні університету робота з іноземними студентами здійснювалася у тісній взаємодії з різними структурними підрозділами, зокрема: відділом по роботі з іноземними студентами, деканатами факультетів/дирекцією інституту, на яких навчаються іноземні студенти; приймальною комісією, навчально-методичним відділом, відділом ліцензування та моніторингу якості освіти, відділом обліку та працевлаштування, бухгалтерською службою, юридичним відділом, культурно-

освітніми центрами, а саме, Українсько-туркменським культурно-освітнім центром.

Керуючись Листом ДП «Український центр міжнародної освіти» від 15.01.2020 р. № 2/5 «Щодо видачі запрошення абітурієнту», в університеті було відпрацьовано механізми відбору абітурієнтів: розгляд приймальною комісією пакетів документів абітурієнтів, реєстрація іноземних абітурієнтів працівниками відділу по роботі з іноземними студентами в електронній системі «Журнал обліку запрошень на навчання в Україні» та видача запрошень на навчання. Зокрема, на запити іноземних громадян із Вірменії, Єгипту, Російської Федерації, Тунісу, Туркменістану було видано 55 запрошень на навчання на підготовчому відділенні для іноземних громадян та для здобуття ОС «Бакалавр» і ОС «Магістр» у 2020-2021 н.р.

Керуючись Наказом Міністерства освіти і науки України від 01 листопада 2013 року № 1541 "Деякі питання організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства" (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 11 грудня 2015 року № 1272 зі змінами (Наказ МОН України № 1167 від 11.08.2017 р.)), вступна кампанія для іноземних громадян на акредитовані спеціальності та освітні програми тривала в університеті відповідно до встановлених МОН України термінів, зазначених у Листі Міністерства освіти і науки України «Щодо деяких особливостей початку освітнього процесу в 2020/2021 н.р.». №1/9-423 від 06.08.2020 р. та Наказу МОН України від 12.10.2020 р. № 1265 «Про затвердження Змін до Порядку організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства». Зарахування іноземних громадян й формування наказів в системі ЄДБО здійснювалося до 15 грудня 2020 р.

Прийом документів та вступні випробування для іноземних громадян у 2020 р. організувалися приймальною комісією та відділом по роботі з іноземними студентами. Головним критерієм конкурсного відбору абітурієнтів стало знання мови навчання та фахових дисциплін.

У 2020 р. до УДПУ імені Павла Тичини було подано 42 заяви від іноземних громадян на здобуття ОС «Бакалавр» (25 осіб) та ОС «Магістр» (17 осіб). За результатами роботи приймальної комісії на навчання за освітнім ступенем «Бакалавр» було зараховано 22 особи (20 – на денну і 1 – на заочну форми навчання) на такі спеціальності:

- 014.11 Середня освіта (Фізична культура);
- 014.03 Середня освіта (Історія);
- 014.07 Середня освіта (Географія);
- 014.04 Середня освіта (Математика);
- 014.08 Середня освіта (Фізика);
- 051 Економіка;
- 053 Психологія.

На навчання за освітнім ступенем «Магістр» було зараховано 17 осіб за спеціальностями:

- 014.09 Середня освіта (Інформатика);
- 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини);
- 014.03 Середня освіта (Історія);
- 072 Фінанси, банківська справа та страхування.

Поновлено на навчання з іншого закладу вищої освіти України 1 особу. Відраховано 6 осіб за власним бажанням, несплату за навчання, академічну заборгованість, невиконання навчального плану, у зв'язку з неатестацією ЕК.

Завершили навчання у 2019-2020 н.р. та здобули ОС «Бакалавр» – 66 осіб, ОС «Магістр» – 2 особи на основі складання державної атестації в дистанційному режимі.

Навчання на підготовчому відділенні для іноземних громадян завершили 15 осіб.

Станом на 24.12.2020 року в університеті навчається 219 іноземних громадян з Азербайджану, Вірменії, Єгипту, Російської Федерації, Тунісу, Туркменістану за ОС «Бакалавр», ОС «Магістр». Зокрема, 204 – на денній і 5 – на заочній формах навчання (із них – 28 осіб за ОС «Магістр») на 8 факультетах (природничо-географічному; фізичного виховання; фізики, математики та інформатики; професійної та технологічної освіти; іноземних мов; початкової освіти; історичному; соціальної та психологічної освіти) та в навчально-науковому інституті економіки та бізнес-освіти.

На навчання на підготовчому відділенні для іноземних громадян зараховано 5 осіб.

Підготовка іноземців та осіб без громадянства у 2020 р. здійснювалася за акредитованими спеціальностями та освітніми програмами відповідно до ліцензії МОН України (Наказ МОН України №1492л від 15.11.2016 р.).

Іноземні студенти здобувають освітній ступінь «Бакалавр» за 15 спеціальностями:

- 013 Початкова освіта;
- 014.10 «Середня освіта (Трудове навчання і технології та інформатика);
- 015.10 Професійна освіта (Комп'ютерні технології);
- 014.11 Середня освіта (Фізична культура);
- 072 Фінанси, банківська справа та страхування;
- 051 Економіка;
- 053 Психологія;
- 032 Археологія;
- 014.03 Середня освіта (Історія);
- 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська));
- 014.06 Середня освіта (Хімія);
- 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини);
- 014.07 Середня освіта (Географія);
- 014.04 Середня освіта (Математика);
- 014.08 Середня освіта (Фізика);

Освітній ступінь «Магістра» іноземні студенти здобувають за 8 спеціальностями:

- 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини);
- 014.01 Середня освіта (Географія);
- 015.10 Професійна освіта (Комп'ютерні технології);
- 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології);
- 014.09 Середня освіта (Інформатика);
- 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська));

- 014.03 Середня освіта (Історія);
- 072 Фінанси, банківська справа та страхування.

Організація роботи з іноземними студентами має свою специфіку. Відповідно до Наказу МОН України «Деякі питання визнання в Україні іноземних документів про освіту» № 504 від 05.05.2015 року здійснення процедури визнання документів іноземних громадян про попередню освіту, отриману за кордоном, в обов'язковому порядку має здійснюватися закладами вищої освіти України. Керуючись вищезазначеним Наказом, а також Листом МОН України 11/11-10336 від 28.09.2018 р., в УДПУ імені Павла Тичини підготовлено та завантажено в електронну систему ДП «Інформаційно-іміджевий центр» пакети документів для проведення процедури визнання оригіналів освітніх документів іноземних студентів, зарахованих на навчання в університеті в 2020 р.

У результаті розгляду ДП «Інформаційно-іміджевий центр» справ іноземних студентів та слухачів, зарахованих на навчання у 2019-2020 н.р., отримано свідоцтва про визнання освітніх документів іноземних студентів та слухачів підготовчого відділення.

Питання організації роботи з іноземними студентами у 2020–2021 н.р. виносилося на розгляд вченої ради університету у 2020 р. (Протокол №3 від 30.10.2020 р.).

Навчальна робота з іноземними студентами має свої особливості. Значна увага приділяється вивченню мови, оскільки основою їхньої якісної фахової підготовки є високий рівень мовної компетенції.

Керуючись наказами та листами МОН України щодо вивчення державної мови іноземними студентами (Наказ МОН України № 997 від 18 серпня 2016 року), укладено окремі навчальні плани для іноземних студентів, де за рахунок дисциплін гуманітарного циклу передбачено 600 годин на вивчення мови навчання впродовж 4 років з виходом на державний екзамен (Розпорядження №58 від 13.07.2015 року «Щодо необхідності уніфікації планування навчальної дисципліни «Українська мова» для іноземних студентів»). Години для вивчення мови в такому обсязі виокремлювалися за рахунок годин, передбачених типовими навчальними планами для вивчення дисциплін гуманітарного та соціально-економічного напрямку (іноземна мова, теорія і практика іноземної мови, українська мова, українська та зарубіжна культура).

З метою підвищення ефективності освітнього процесу постійно відбувається пошук нових шляхів та механізмів, покликаних сприяти якісному засвоєнню іноземними студентами навчального матеріалу.

У контексті ініціатив МОН України на 2017-2019 рр. щодо запровадження проведення стандартизованого оцінювання іноземних студентів з мови навчання – української, англійської та російської (Наказ МОН № 859 від 14.06.2017 року «Щодо оцінювання іноземних студентів з мови навчання» кафедрою практичного мовознавства, відділом по роботі з іноземними студентами й Українсько-туркменським культурно-освітнім центром організовано і проведено додаткові шестимісячні освітні курси з вивчення української мови для 14 іноземних студентів 1 курсу з метою інтенсивної підготовки до складання незалежного тестування з мови навчання.

Переважну більшість іноземних студентів приєднано до академічних груп, у яких навчаються українські студенти. Проте в контексті виробничої необхідності та з врахуванням особливостей підготовки іноземних громадян створено окремі академічні групи на факультеті фізики, математики та інформатики; іноземних мов; природничо-географічному факультеті; факультеті інженерно-педагогічної освіти.

Відповідно до листа МОН України №1/9-154 від 11.03.2020 року щодо запровадження з 12 березня 2020 року карантину для всіх закладів освіти в Україні та Наказу Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини № 284 о/д від 12.03.2020 року «Про заходи щодо запобігання захворювань, викликаних коронавірусом COVID-19», Наказу Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини від 09 вересня 2020 року «Про продовження навчання в дистанційному режимі № 1004о/д, Постанови Кабінету Міністрів України від 22.07.2020 р. № 641», Наказу Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини №1434о/д від 13.11.2020 освітній процес для здобувачів вищої освіти у 2020 році організовано в дистанційному режимі.

Дистанційне навчання для іноземних громадян в університеті у 2020 р. організовано з використанням інформаційно-освітнього середовища Moodle. На факультетах викладачі також організовували навчання з використанням мобільних додатків Google Meet, Microsoft Teams, Viber, у режимі Zoom конференції тощо.

З метою належної організації навчальної роботи з іноземними студентами в дистанційному режимі відповідно до затверджених на кафедрах графіків проводились індивідуальні консультації для здобувачів вищої освіти.

За умов тимчасового переходу на дистанційне навчання налагоджено постійний контроль за роботою іноземних студентів в інформаційно-освітньому середовищі Moodle.

Адаптаційна і виховна робота з іноземними громадянами здійснювала в тісній взаємодії між відділом по роботі з іноземними студентами та факультетами/інститутом через заступників деканів/директора по роботі з іноземними студентами та інститутом кураторів, а також Українсько-туркменським культурно-світнім центром, оскільки переважна більшість іноземних студентів в університеті є громадянами Туркменістану.

Роз'яснювальна робота з іноземними студентами з питань дотримання чинного законодавства України, особливо міграційного законодавства, правил внутрішнього розпорядку університету, дотримання правил карантину та правил гігієни з метою запобігання коронавірусу COVID-19 буде систематично проводитися в дистанційному режимі.

На період введення карантинних заходів налагоджено дистанційну наукову роботу з іноземними студентами, які є учасниками наукового гуртка, що діє при центрі. Студенти взяли участь у конференції «Наука. Освіта. Молодь». Результати цієї роботи представлені у збірнику матеріалів XIII Всеукраїнської наукової конференції студентів та молодих науковців за 2020 рік:

Юлія Зінченко, Артур Рудий, Айтумар Маммедова. Інтеграція знань з математики та фізики у ЗВО // *Наука. Освіта. Молодь*: матеріали XIII Всеукр. наук. конф. студентів та молодих науковців, Умань, 2020. С. 81-83.

Скидан Світлана, Сапарова Шекер, Сапарова Шірін, Мурадова Елзіра
Академічна доброчесність майбутнього вчителя // Наука. Освіта. Молодь:
матеріали XIII Всеукр. наук. конф. студентів та молодих науковців, Умань, 2020. С.
220-223.

Із початку запровадження загальнонаціонального карантину серед іноземних студентів з Туркменістану та у шестимісячної дитини було зафіксовано 7 підозр на зараження коронавірусом COVID-19. У трьох студентів та у дитини лабораторно підтверджено позитивний результат тесту на COVID-19, у чотирьох осіб – негативний.

Лабораторно підтверджено негативний результат тесту на Covid-19

№	ІМ'Я	Форма навчання	Курс	Факультет
1.	Базарбаєва Равшаной	Денна	2	Факультет інженерно-педагогічної освіти
2.	Нарзуллаєва Нарай	Денна	2	Факультет іноземних мов
3.	Октамов Атабек	Денна	3	Факультет фізики, математики та інформатики
4.	Рахматіл্লাєва Дільфуза	Денна	2	Природничо-географічний факультет

Лабораторно підтверджено позитивний результат тесту на Covid-19

№	ІМ'Я	Форма навчання	Курс	Факультет
5.	Пенджієва Насіба	Денна	2	Факультет іноземних мов
6.	Шадовлатова Заріна	Денна	3	Історичний факультет
7.	Нарсахатова Азіза	Денна	2	Факультет іноземних мов
8.	Борибаєва Мерджен (6-місячна дитина Рахматіл্লাєвої Дільфузи)	Денна	2	Природничо-географічний факультет

Усі іноземні студенти, у яких було виявлено захворювання, пройшли курс лікування й одужали, що лабораторно підтверджено на основі проведення повторного тестування.

Відповідно до листа директора КНП "УМАНСЬКИЙ МІСЬКИЙ ЦПМСД" №233 від 01.04.2020 р. було висунуто суворі вимоги до самоізоляції та дотримання правил карантину 247 іноземними студентами з метою недопущення розповсюдження коронавірусної інфекції серед них самих та жителів міста Умань.

Керуючись Розпорядженням ректора №3 від 01.04.2020 р. відділом по роботі з іноземними студентами та деканами факультетів/ директором інституту, на яких навчаються іноземні студенти, організовано щоденну перевірку місця перебування, стану здоров'я та дотримання карантинних заходів іноземними студентами.

Керівниками відділу по роботі з іноземними студентами, Українсько-туркменського культурно-освітнього центру, заступниками деканів факультетів/директора інституту по роботі з іноземними студентами в дистанційному режимі систематично проводилася роз'яснювальна робота серед іноземних студентів про необхідність дотримання правил карантину та правил гігієни з метою запобігання поширенню коронавірусу COVID-19.

Серед іноземних студентів (на рівні факультетів/інституту) визначено відповідальних осіб за інформування керівників структурних підрозділів про дотримання іноземними студентами правил карантину та про їхнє місце проживання/перебування.

Організовано двосторонній телефонний та онлайн-зв'язок з керівництвом КНП "УМАНСЬКИЙ МІСЬКИЙ ЦПМСД" з метою інформування про дотримання правил карантину іноземними студентами та результати моніторингу стану їхнього здоров'я.

З метою активізації роз'яснювальної роботи для іноземних студентів створено групи у веб-сервісі IMO та Viber, щоб ознайомлювати їх із ситуацією захворюваності в Україні, проводити інструктаж про дотримання правил особистої гігієни та безпеки, а також онлайн-консультування і надання допомоги у вирішенні будь-яких питань.

Отже, у звітному році робота з іноземними студентами охоплювала різні її складові: профорієнтаційні, організаційні, номенклатурні, навчально-методичні, адаптаційні і виховні. Структурні підрозділи університету, відповідальні і залучені до роботи з іноземними студентами, приділяли значну увагу підготовці іноземних громадян, спрямовуючи свою діяльність на створення позитивного іміджу університету за кордоном як закладу вищої освіти, який готує фахівців педагогічної та економічної сфер діяльності.

РОЗДІЛ II. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ТА МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

2.1. Науково-організаційна структура університету

Відповідно до пріоритетних напрямів розвитку науки та основних засад державної освітньої політики України у 2020 р. стратегія розвитку наукової та науково-технічної діяльності університету була зорієнтована на здобуття нових знань шляхом проведення фундаментальних та прикладних наукових досліджень і розробок, спрямування їх на створення й упровадження нових конкурентоспроможних технологій для забезпечення інноваційного розвитку суспільства та підготовки сучасних висококваліфікованих фахівців; забезпечення наукового іміджу університету серед вітчизняних та міжнародних ЗВО тощо.

В університеті функціонують наукові школи за напрямами: «Суспільні науки», «Гуманітарні науки та мистецтво», «Математичні науки та природничі науки», діяльність яких спрямована на розвиток фундаментальних, пошукових та прикладних досліджень; виконання держбюджетних і госпдоговірних робіт; науково-виробничу діяльність; упровадження наукових розробок; отримання грантів та проектів міжнародного та всеукраїнського рівнів.

У контексті діяльності наукових шкіл, за вище зазначеними напрямами, науково-педагогічними працівниками університету проводилися дослідження, що мають наукову новизну та практичну цінність для суспільства й економіки.

Протягом 2020 року науково-педагогічні працівники університету брали участь у виконанні грантів, міжнародних наукових проектів, фундаментальних наукових проектів відповідно до тематичного плану наукових досліджень університету, що виконуються за рахунок коштів державного бюджету; у розробці науково-дослідних робіт кафедр у межах робочого часу, тематика яких зареєстрована в Українському інституті науково-технічної експертизи та інформації;

Фундаментальні дослідження:

1. «Соціально-психологічна реабілітація дітей та молоді з особливими освітніми потребами засобами інклюзивного туризму». Керівник: Кравченко О. О., д-р пед. наук, проф.

У результаті розробки наукового проекту розроблено навчально-методичний комплекс за професією «5133 Супроводжувач осіб з інвалідністю» згідно з професійним стандартом. Обґрунтовано каністерапію як інноваційний напрям соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з особливими освітніми потребами.

За підсумками реалізації грантового проекту «Міжнародний художній симпозиум-пленер осіб з інвалідністю «Мистецтво без обмежень» за сприяння Українського культурного фонду (13–24 серпня 2020 р., м. Умань) розкрито реабілітаційний потенціал мистецтва.

Результати НДР використані у процесі оновлення навчальних курсів «Теорія соціальної роботи», «Методи соціальної роботи», «Інклюзивний туризм», «Психологія особистості», «Організація та методика соціально-психологічного тренінгу», «Психологія життєвої кризи особистості», «Методика роботи психолога» в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини.

2. «Фольклористичні дослідження хорового виконавства та народного танцю Центральної України». Керівник: Пиж'янова Н. В. – канд. **МИСТ.** наук, доц.

За звітний період сформовано карту музичних та хореографічних жанрів Центральної України. Зазначене дозволило ідентифікувати локацію виникнення та дослідити напрями поширення типових характеристик музичного та хореографічного фольклору, визначити просторові взаємозв'язки. Зокрема, сформульовано та підтверджено гіпотезу про виникнення у Черкаському регіоні явища виконавського хорового фольклоризму. За результатами фольклорних експедицій (села Мала Севастянівка, Бабанка) протягом червня – серпня записано зразки пісенного фольклору.

Здійснено мовно-графічний опис художньо інтерпретованих хореографічних композицій, створених на основі фольклорного матеріалу, зокрема чотирьох народних танців та двох у стилізації під сучасний.

Гранти, міжнародні наукові проекти:

1) програма «Активні громадяни» Британської Ради, що спрямована на сприяння міжкультурного діалогу в межах всієї України (виконавці: Кравченко О. О., Чупіна К. О.);

2) програма CSR Ukraine, Healthy Challenge (Експертна організація Центр «Розвиток КСВ» спільно з UNFPA);

3) «Student Action: Програма розвитку лідерських компетенцій студентів»;

4) проєкт «Академічна доброчесність як складова якості освітнього процесу» (отримав фінансову допомогу на реалізацію від Британської Ради);

5) проєкт «Академічна доброчесність як складова якості освітнього процесу»;

6) проєкт «Модернізація педагогічної вищої освіти з використанням інноваційних технологій викладання – MoPED» (586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-SVNE-JP), що діє в межах програми ЄС Еразмус + KA2 – Розвиток потенціалу вищої освіти. Термін виконання: (2017–2020 рр.). Координатор проєкту – Гедзик А. М.; менеджер проєкту – Безлюдна В. В.; академічна група: Годованюк Т. Л., Махомета Т. М., Тягай І. М., Дубовик В. В., Медведєва М. О., Бондаренко Т. В., Терешук С. І.;

7) грантовий проєкт «Міжнародний художній симпозіум-плєнер осіб з інвалідністю «Мистецтво без обмежень» за сприяння Українського культурного фонду;

8) проєкт «Сприяння розвитку регіональних англomовних професійних спільнот в Україні» (створено Регіональний англomовний освітній хаб **English Learning Hub**);

9) українсько-польський проєкт «Українсько-польська молодіжна школа сталого туризму «Подорожуй і поважай!» (Державна вища школа професійного навчання імені Яна Амоса Коменського, м. Лешно, Республіка Польща);

10) проєкт Європейського Союзу Еразмус+ на пряму Жан Моне «Європейські індикатори якості освітніх досліджень для розширення можливостей освітян в Україні» (№ 587032-EPP-1-2017-1-UA-EPPJMO-SUPPA) (учасник проєкту: Загоруйко Л. О., канд. пед. н., доц.);

11) міжнародний проєкт «AXIA» (учасник проєкту: Ткаченко І. А., д-р. пед. наук, доц.);

12) проєкт «ReHerit: Common Responsibility for Common Heritage» («ReHerit: спільна відповідальність за спільну спадщину», Львів – Умань) у рамках активності

«Дослідження місць і об'єктів спільної спадщини в Умані», який фінансується Європейським Союзом (2018–2020 рр.).

Упродовж 2020 р. викладачі університету також здійснювали дослідження в межах виконання 44 науково-дослідних робіт кафедр.

Організаційно-функціональна структура наукової діяльності університету налічує:

3 науково-дослідні центри подвійного підпорядкування НАПН та МОН України:

1. Інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні фізики і астрономії (керівник – канд. пед. наук, доц. Терещук С. І.).

2. Педагогічного краєзнавства (керівник – д-р пед. наук, проф. Коляда Н. М.).

3. Прикладної лінгвістики (керівник – канд. філол. наук, проф. Цимбал Н. А.).

3 міжнародні культурно-освітні центри:

1. Польський культурно-освітній центр (керівник – канд. іст. наук, проф. Кривошея І. І.)

2. Українсько-ізраїльський центр освіти, науки і культури (керівник – канд. філол. наук, проф. Цимбал Н. А.).

3. Українсько-туркменський культурно-освітній центр (керівник – канд. пед. наук Ільніцька К. С.).

15 регіональних науково-методичних центрів:

1. Навчально-методичний центр «Планетарій» (керівник – д-р пед. наук, доц. Ткаченко І. А.).

2. Науково-методичний центр цифрової педагогіки у дошкільній та спеціальній освіті (керівник – д-р пед. наук, проф. Семчук С. І.).

3. Регіональний центр Малої академії наук України (керівник – канд. філол. наук, проф. Тищенко Т. М.).

4. Регіональний центр навчання іноземних мов (керівник – канд. пед. наук, проф. Бріт Н. М.).

5. Східноподільський лінгвокраєзнавчий науково-координаційний центр (керівник – канд. філол. наук, проф. Тищенко Т. М.).

6. Науково-методичний центр по вивченню художніх ремесел у школі (керівник – викладач Потапкін В. С.).

7. Науково-практичний центр родинного виховання (керівник – канд. пед. наук, доц. Полехіна В. М.).

8. Гендерний центр (керівник – д. пед. наук, проф. Кравченко О. О.).

9. Молодіжний центр «START» (керівник – канд. пед. наук, доц. Левченко Н. В.).

10. Центр соціальної та освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів» (керівник – викладач Чупіна К. О.).

11. Центр тренінгових технологій «INSAYT» (керівник – викладач Поліщук О. Р.).

12. Науково-методичний центр інноваційних освітніх технологій (керівник – канд. пед. наук, проф. Коберник Г. І.).

13. Науково-методичний центр психологічного і дидактичного супроводу

Нової української школи (керівник – канд. пед. наук, викладач Рябошапка О. В.).

14. Регіональний центр розвитку дитини «Дивосвіт» (керівник – Вознюк Н. Д.).

15. Регіональний науково-творчий центр мистецької освіти і художньої майстерності. (керівник – канд. пед. наук, доц. Пічкур М. О.).

24 науково-дослідні лабораторії, які співпрацюють із галузевими лабораторіями науково-дослідних інститутів НАПН України та НАН України:

1. Науково-дослідна лабораторія «Проблеми дидактики фізики в основній школі» (керівник – д-р пед. наук, проф. Мартинюк М. Т.).

2. Науково-дослідна лабораторія «Актуальні проблеми професійної та технологічної освіти» (керівник – д-р пед. наук, доц. Ящук С. М.).

3. Науково-дослідна лабораторія «Археологія Уманщини» (керівник – д-р іст. наук, проф. Біляєва С. О.).

4. Науково-дослідна лабораторія «В. О. Сухомлинський і школа ХХІ століття» (координатор – д-р пед. наук, проф. Кушнір В. М.).

5. Науково-дослідна лабораторія «Удосконалення майстерності майбутнього психолога імені Анни Іванівни Кагальняк» (керівник – канд. психол. наук, доц. Діхтяренко С. Ю.).

6. Науково-дослідна лабораторія «Екологія і освіта» (керівник – д-р пед. наук, проф. Совгіра С. В.).

7. Науково-дослідна лабораторія «Проблеми підготовки майбутнього вчителя-філолога до українознавчої роботи в школі» (керівник – канд. пед. наук, проф. Сивачук Н. П.).

До складу лабораторії входять:

– Науково-методичний центр «Дослідження вишивки Східного Поділля»;

– Науково-методичний центр художньо-педагогічної творчості учителя імені Степана Павленка;

– Театр Слова;

– Науково-методичний центр дослідження фольклору.

8. Науково-методична лабораторія інноваційних технологій навчання біології (керівник – д-р. біол. наук, доц. Якимчук Р. А.).

9. Науково-дослідна лабораторія «Історичне краєзнавство Уманщини» (керівник – д-р іст. наук, проф. Кузнець Т. В.).

10. Лабораторія лінгвокультурології та зіставної лінгвістики (керівник – д-р пед. наук, проф. Білецька І. О.).

11. Лабораторія навчання іноземних мов (керівник – канд. пед. наук, доц. Гембарук А. С.).

12. Науково-дослідна лабораторія педагогічної компетентності (керівник – канд. пед. наук, доц. Бойченко В. В.).

13. Науково-дослідна лабораторія інклюзивної педагогіки (керівник – д-р пед. наук, доц. Малишевська І. А.).

14. Науково-дослідна лабораторія «Регіональна економіка та туризм» (керівник – канд. екон. наук, доц. Стойка В. О.).

15. Лабораторія модернізації початкової освіти (керівник – д-р пед. наук, проф. Комар О. А.).

16. Науково-дослідна лабораторія «Педагогічне краєзнавство Черкащини»

(керівник – д-р пед. наук, проф. Коляда Н. М.).

17. Лабораторія педагогічної компаративістики (керівник – д-р пед. наук, проф. Заболотна О. А.).

18. Науково-галузева лабораторія з проблем оптимізації родючості ґрунту (керівник – д-р с.-г. наук, проф. Миколайко В. П.).

19. Науково-дослідна лабораторія маркетингу та управління бізнесом (керівник – д-р екон. наук, проф. Чирва О. Г.).

20. «Польсько-українська науково-дослідна лабораторія психодидактики імені Яна Амоса Коменського» (керівник – д-р пед. наук, проф. Осадченко І.І.).

21. Науково-дослідна лабораторія управління фінансами (керівник – канд. екон. наук, доц. Слатвінський М. А.).

22. Науково-дослідна лабораторія «Дошкільна освіта: історія, перспективи розвитку в ХХІ столітті» (керівник – д-р пед. наук, проф. Іщенко Л. В.).

23. Науково-дослідна лабораторія розвитку інноваційного підприємства (керівник – д-р екон. наук, проф. Чирва О. Г.).

24. Науково-дослідна лабораторія соціологічних досліджень «Соціовимір» (керівник – канд. політ. наук, доц. Балановський Я. М.)

2.2. Наукові школи

В університеті успішно діють наукові школи як неформальні інтелектуальні об'єднання декількох поколінь учених-педагогів, що характеризуються тематично спільними науковими доробками як лідера, так і членів наукової школи.

У звітному році функціонувало 14 наукових шкіл:

1. Актуальні проблеми дидактики фізики і астрономії у загальноосвітній школі та фахової підготовки майбутніх вчителів у закладах вищої освіти (керівник – академік НАПН України, професор Мартинюк М. Т.).

Основний напрям роботи школи – дидактико-методичне забезпечення навчання фізики в основній школі; розробка та обґрунтування дидактично-методичного забезпечення реалізації провідних соціально та особистісно значущих ідей навчання фізики в основній школі засобами методичної системи роботи вчителя.

Завершено обґрунтування методології реалізації інтегративної функції сучасних фізичних знань у процесі формування змісту шкільної природничої освіти в контексті Концепції Нової української школи.

Встановлено, що джерелом-чинником відбору та конструювання оновленого змісту шкільної природничої освіти є уявлення про сучасне природознавство як цілісну систему наук про будову й розвиток матеріального світу. З'ясовано, що основу сучасних фізичних знань як інтегративного чинника формування нового змісту шкільної природничої освіти складають наукові уявлення про:

- подільність матеріального світу та структурність його будови на всіх рівнях від найелементарніших частинок і далі у напрямку матеріальних структур мікро-, макро- і мегасвітів;
- простір і час як найзагальніші властивості світу живої і неживої матерії на будь-якому рівні їх організації;
- фундаментальні взаємодії матеріальних структур будь-якого природнього процесу, що в них відбувається;
- концепції походження та еволюції реальних структур живої і неживої

природи;

- енергію та ентропію, динаміку природних процесів;
- фізичні основи вивільнення й використання енергії з метою життєзабезпечення людини і суспільства;
- наукові уявлення самоорганізації живої і неживої матерії.

Результати досліджень, проведених членами наукової школи, висвітлено у 3 статтях, опублікованих у наукових виданнях України (категорія Б); оприлюднено на 6 конференціях різного рівня і 8 науково-методичних семінарах і круглих столах. За результатами досліджень видано 1 посібник, рекомендований вченою радою університету.

2. Актуальні проблеми освіти і виховання: історія, сучасність, перспективи (керівник – професор Кочубей Т. Д.).

Кочубей Т. Д. є членом Всеукраїнської асоціації імені В. О. Сухомлинського та Всеукраїнської асоціації істориків педагогіки, наукової лабораторії «Василь Сухомлинський і школа ХХІ ст.» Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, автором понад 120 наукових праць, серед яких монографії, навчальні посібники, статті, брала участь у наукових конференціях різного рангу, зокрема і за кордоном (Польща, Росія, Азербайджан та ін.). Здійснювала наукове керівництво аспірантами (Люльченко В., Очеретяний А., Лютинська М., Сопіна Ю.); 2 здобувачами наукового ступеня доктора філософії (Коваленко А., Штурба А.); 3 здобувачами наукового ступеня доктора наук (Бутенко О., Мельникова О., Умрихіна О.).

Членами наукової школи досліджувалися проблеми:

- формування життєвих цінностей студентів приватних закладів вищої освіти США (Очеретяний А. В.);
- педагогічних умов підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до формування основ етнокультури у дітей старшого дошкільного віку (Сопіна Ю. Ф.);
- підготовка майбутніх інженерів-педагогів харчового профілю до формування санітарно-гігієнічної культури учнів закладів професійно-технічної освіти (Люльченко В. Г.);
- підготовки майбутніх соціальних працівників до організації дозвіллевої діяльності студентської молоді (Чекаленко В. Т.).

Уперше визначено педагогічні умови підготовки майбутніх інженерів-педагогів харчового профілю до формування санітарно-гігієнічної культури учнів закладів професійно-технічної освіти (мотивація студентів до формування санітарно-гігієнічної культури; оновлення змісту й методики підготовки студентів; активізація підготовки інженера-педагога харчового профілю до формування санітарно-гігієнічної культури; активізація пізнавальної діяльності майбутніх інженерів-педагогів харчового профілю завдяки наповненню дисциплін фахової підготовки санітарно-гігієнічним змістом); розроблено модель підготовки майбутніх інженерів-педагогів харчового профілю до формування санітарно-гігієнічної культури учнів закладів професійно-технічної освіти, що охоплює: мету, зміст підготовки (передбачає психолого-педагогічну, методичну підготовку), форми проведення занять, засоби контролю, самоконтролю й корекції знань, умінь і навичок студентів; компоненти, критерії, показники та рівні готовності; педагогічні умови.

Уточнено сутність понять «підготовка майбутніх інженерів-педагогів харчового профілю до формування санітарно-гігієнічної культури учнів закладів професійно-технічної освіти»; структурні компоненти (мотиваційний, змістовний, діяльнісний), показники (мотивація студентів до педагогічної діяльності загалом та до діяльності, яка пов'язана з формуванням санітарно-гігієнічної культури, якісні систематизовані знання санітарно-гігієнічної культури, сформованість у студентів розуміння збереження власного здоров'я та життя) та рівні (високий, достатній, середній, низький) готовності майбутніх інженерів-педагогів харчового профілю до формування санітарно-гігієнічної культури учнів закладів професійно-технічної освіти.

3. Теорія, історія і практика застосування проєктної технології у середній та вищій школі (керівник – професор Коберник О. М.).

До складу наукової школи (27 осіб) входять викладачі не лише Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, але й інші представники ЗВО України, які захистили докторські та кандидатські дисертації під керівництвом О. Коберника і продовжують наукову співпрацю.

Науково-дослідна група школи працює над питаннями обґрунтування сутності та структури проєкту виховної системи школи, виокремлення чинників, які впливають на процес проєктування виховної системи, обґрунтування процедури проєктування виховної системи загальноосвітнього навчального закладу, розроблення методики діагностування ефективності виховної системи школи за сферами розвитку (фізичний, інтелектуальний, соціальний та духовний) особистості школяра, характеристики методики застосування проєктної технології у процесі вивчення педагогічних дисциплін у вищій школі.

Під керівництвом проф. О. Коберника молоді науковці досліджують актуальні питання історії, теорії та методики навчання технологій у світлі кардинальних змін освітніх стандартів закладів загальної середньої освіти України. Наукова школа, досліджуючи теоретико-методичні засади проєктної технології, координує діяльність однодумців у процесі наукового пошуку, максимально сприяє розкриттю творчих здібностей молодих і талановитих дисертантів, їх вихованню і перетворенню у зрілих дослідників, ініціює нові напрями наукових пошуків.

Основними досягненнями наукової школи є: обґрунтування теорії і методики застосування проєктної технології у навчальному та виховному процесі, на уроках трудового навчання та в позакласній роботі; розроблення етапів педагогічного проєктування, методики організації проєктної діяльності в середній та вищій школі. Видано навчальні посібники з теорії та методики виховання, трудового навчання і технологій, теорії і методики профільного навчання, які використовуються у закладах загальної середньої та вищої освіти України.

За період існування наукової школи підготовлено 7 докторів та 32 кандидати педагогічних наук. Нині у процесі виконання 4 докторські та 3 кандидатські дослідження. Опубліковано 2 підручники для загальноосвітньої школи, 10 монографій, 12 навчальних посібників (3 навчальні посібники з грифом МОН України); більше 15 навчально-методичних посібників, понад 500 статей і тез у фахових виданнях та збірниках, отримано 5 авторських свідоцтв; проведено 14 міжнародних та всеукраїнських конференцій і семінарів.

4. Майбутній практичний психолог як активний суб'єкт психологічної практики (керівник – професор Сафін О. Д.).

Напрями наукової діяльності:

- розвиток у майбутніх психологів психологічної готовності до здійснення професійної кар'єри;
- психологічні чинники формування позитивного іміджу молодого викладача педагогічного ЗВО;
- гендерні особливості формування психологічної готовності студентської молоді до шлюбного життя;
- психологічні чинники адаптації майбутніх педагогів до професійної діяльності;
- психологічні основи стратегії подолання соціальних та психологічних бар'єрів до інноваційної діяльності суб'єктів педагогічної праці;
- гендерні особливості формування готовності студентів-психологів до здійснення майбутньої професійної кар'єри.

За звітний період підготовлено: статті у фахових виданнях України – 7; тези доповідей – 10. Горенко М. В. провела констатувальний етап експерименту щодо дослідження гендерних особливостей формування готовності студентів-психологів до здійснення майбутньої професійної кар'єри. Чупіна К.О. – констатувальний етап експерименту за темою дослідження «Соціально-психологічна реабілітація студентів з обмеженнями життєдіяльності засобами інклюзивного туризму».

5. Підготовка майбутнього вчителя до інноваційної діяльності у початковій школі (керівник – професор Комар О. А.).

Основними напрямками діяльності наукової школи є проведення наукових досліджень з актуальних проблем сучасної підготовки майбутнього вчителя до інноваційної діяльності у початковій школі, міжнародна співпраця; наукові стажування в Україні та закордоном; упровадження в науковий обіг здобутків дослідників школи; координація наукових досліджень аспірантів; керування науковою роботою студентів та магістрантів.

За звітний період:

- досліджено питання застосування інноваційних технологій у підготовці майбутнього вчителя початкової школи;
- розроблено теоретичні та практичні рекомендації для застосування інтерактивної технології на уроках математики в початковій школі (Комар О. А.);
- упроваджено дослідження інтеграції змісту навчальних дисциплін початкової школи відповідно до Концепції «Нова українська школа» (Комар О. А.);
- досліджено ступінь готовності майбутніх учителів початкової школи (від перших до четвертих класів) до здійснення фахової інноваційної діяльності (члени НШ);
- упроваджено інноваційні методи роботи з координування викладачами студентських наукових гуртків та написання студентських статей; підготовки наукових робіт тощо;
- розроблено науково-методичні комплекси викладання дисциплін (члени НШ);
- запроваджено низку семінарів з учителями початкових шкіл м. Умані для вивчення передового педагогічного досвіду стосовно виконання вимог, що ставить перед педагогами «Закон про освіту» від 5 жовтня 2017 року.

6. Педагогічна компаративістика (керівник – професор Заболотна О. А.).

Основними науковими напрямками досліджень наукової школи є

проведення теоретичних та експериментальних досліджень із метою здійснення порівняльного аналізу. Ведеться розробка індивідуальних тематик, спрямованих на дослідження проблем філології, методики викладання іноземних мов у вищій та середній школі та психолого-педагогічних проблем.

Здійснюється наукове керівництво аспірантами:

Підгаєцька А. «Розвиток студентського самоврядування в Канаді» (011 – Освітні, педагогічні науки) (пройдено основний захист 26.08.2020).

Сало Л. «Професійна підготовка хореографів у США» (13.00.04).

Кравчук І. «Жіноча освіта у Великій Британії у XIX ст.» (011 – Освітні, педагогічні науки).

Палагута І. «Педагогічна підтримка майбутніх учителів у Великій Британії» (011 – Освітні, педагогічні науки).

Консультації докторського дослідження:

Андрощук Л. М. «Теорія і практика хореографічно-педагогічної освіти в Україні» (13.00.01).

Співорганізовано:

– IV Міжнародну наукову конференцію УАДО «Імплементация європейських стандартів в українські освітні дослідження» (26 червня 2020 р., онлайн). Тема доповіді: «Українська академічна спільнота і виклики COVID 19»;

– III Міжнародну науково-практичну Інтернет-конференцію «Інновації в сучасній освіті: український та світовий контекст» (м. Умань, 2020 р.). Тема доповіді: «Первинна професійна соціалізація вчителів у світлі реформи «Нова українська школа».

– студентський круглий стіл «Перші кроки в науці» (м. Умань, 20 травня 2020 р.).

7. Екологія, охорона навколишнього середовища: освіта, наука, практика (керівник – професор Совгіра С. В.).

Наукова школа ввійшла до переліку успішних наукових шкіл України. Активна наукова, громадська та культурно-просвітницька діяльність структурного підрозділу нашого університету висвітлена на сторінках книги «Наукові школи, авторські системи і концепції».

Напрямами наукової діяльності школи є: теорія і практика екологічної освіти і виховання, розвиток та вдосконалення екологічної освіти в навчальних закладах, технологія та організація природоохоронних робіт, екологічні проблеми довкілля та шляхи їх вирішення.

Зміст роботи, виконаної у 2020 р.: обговорено актуальні питання використання ДСТУ–2015 при оформленні бібліографічних посилань, ознайомлено з рекомендаціями міжнародних стилів цитування та посилань у наукових роботах, з рекомендаціями стосовно посилань у наукових публікаціях зарубіжних видань, які мають імпаکت-фактор Scopus та Web of Science, обговорено проблеми плагіату в наукових дослідженнях.

Результат: захищено 1 дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук, опубліковано 5 статей у Scopus та Web of Science.

8. Регіональні проблеми української історії (керівник – професор Кузнець Т. В.).

Напрямами досліджень наукової школи є актуальні питання етнонаціональних, міжетнічних та міжконфесійних трансформацій у минулому українського соціуму. Вивчали проблеми етнонаціональної своєрідності населення

українських земель, простежували міжконфесійні трансформації та особливості державно-церковних відносин у XIX – перших десятиліттях XX ст. У колі дослідницької уваги перебувало виявлення регіональних рис загальноісторичних процесів на українських землях. Розглядаючи історичну персоналістику, продовжували вивчення біографічного опису репресованої у міжвоєнний період інтелігенції Уманщини, досліджували відомі у суспільно-політичному житті України родини Уманщини (родина Курінних, родина Демуцьких), комплексно висвітлювали становище селянства Уманського повіту в імперський період, продовжували характеризувати системи духовної освіти в Київській єпархії XIX – поч. XX ст., опрацьовували найпоширеніші київські газети зазначеного хронологічного періоду («Киевлянин», «Заря», «Киевское слово», «Жизнь и искусство») на предмет виявлення інформації про соціокультурну сферу життя населення Уманщини, діяльність Уманського повітового земства тощо. Результати досліджень доповідалися на наукових конференціях, знайшли висвітлення у низці публікацій.

9. Проблеми українознавства в освітньому просторі України (керівник – професор Сивачук Н. П.).

У 2020 р. члени наукової школи працювали над здійсненням досліджень із актуальних проблем українознавства в освітньому просторі України XXI ст.; організацією та проведенням науково-практичних заходів з метою апробації наукових досліджень і впровадження їх результатів у теорію і практику професійної підготовки майбутніх учителів-філологів.

Із метою популяризації наукового напрямку проводилися дослідження із проблем збереження фольклорної пам'яті Черкаського регіону; підготовки здобувачів вищої освіти до пошуково-експедиційної роботи з українознавства; родинних цінностей і виховних традицій історичної Уманщини; регіональних особливостей різних видів народного мистецтва.

Упродовж 2020 року членами наукової школи:

– видано: монографій – 1, закордонних монографій – 1; підручників – 1; навчальних посібників – 1; статей, проіндексованих у міжнародних наукометричних базах даних Scopus та Web of Science – 2; статей у закордонних виданнях – 1; наукових виданнях України (категорія Б) – 3; статей у інших виданнях України – 7; тез доповідей на міжнародних конференціях – 21 (у межах України – 10, за кордоном – 11); тез на всеукраїнських конференціях – 1;

– організовано та проведено 3 регіональних науково-методичних і науково-практичних семінари;

– отримано 5 свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір.

10. Актуальні проблеми педагогічного краєзнавства (керівник – професор Коляда Н. М.).

За напрямами діяльності наукової школи здійснюється підготовка кандидатів та докторів наук зі спеціальностей 011 – Освітні, педагогічні науки; 231 – Соціальна робота.

У 2020 р. під керівництвом Н. М. Коляди захищено дисертаційні дослідження:

– Моргай Л. А. «Педагогічна та науково-просвітницька діяльність Никифора Яковича Григорієва (1883–1953 рр.)» (УДПУ імені Павла Тичини, 011 – Освітні, педагогічні науки, 04.02.2020 р.)

– Коміренко Ю. А. «Розвиток системи виховання в кадетських корпусах України в середині XIX – на початку XX століття» (УДПУ імені Павла Тичини, 13.00.01 – Загальна педагогіка та історія педагогіки, 31.06.2020 р.)

– Колісніченко А. І. «Професійна підготовка майбутніх вчителів іноземних мов у Королівстві Нідерландів» (УДПУ імені Павла Тичини, 13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти, 04.09.2020 р.)

Співробітниками наукової школи було організовано та проведено: Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Актуальні проблеми соціальної педагогіки та соціальної роботи» (м. Умань, 15 жовтня 2020 р.); 8 науково-методичних семінарів.

За звітний період висвітлено питання створення громадських організацій, технологічних підходів до вирішення типових соціальних проблем різних категорій населення, професійної підготовки фахівців у галузі соціальної педагогіки та соціальної роботи, зарубіжного досвіду соціальної роботи, сфер діяльності соціальних працівників.

Досліджувалися теоретичні та прикладні аспекти соціальної роботи. Члени наукової школи входять до Міжнародної Асоціації шкіл соціальної роботи (International Association of Schools of Social Work, IFSW) та Товариства істориків освіти Великої Британії (History of Education Society UK, HES).

Здійснено підготовку матеріалів до колективних монографій: «Жінки в історії професійної соціальної роботи: від XIX століття – до сьогодення» та «Актуальні проблеми соціальної роботи: теорія і практика».

11. Інноваційна стратегія в системі управління національною економікою (керівник – професор Чирва О. Г.).

Науковий результат науково-дослідної роботи членів наукової школи.

Проведено аналіз інструментів ефективної державної підтримки інноваційної діяльності. Розглянуто основні концепції та еволюцію механізмів фінансової підтримки науки, технологій та інновацій.

Розроблено інтегральний показник інформаційно-комунікаційних технологій та інноваційного стратегічного розвитку педагогічних закладів вищої освіти України. Проаналізовано міжнародний досвід у використанні сучасних інформаційних систем в управлінні організаціями.

Головний акцент зосереджено на дослідженні процесу формування стратегічних цілей підвищення ефективності управління інноваційним розвитком національного господарства у контексті маркетингу та інтеграції.

Значимість та практичне застосування.

Досліджено роль інновацій в інформаційно-комунікаційних технологіях з позиції інноваційного практично орієнтованого проекту, метою якого є активізація процесу взаємодії між різними видами наукових знань. Представлено огляд сучасних і перспективних інформаційних систем, які можуть підвищити ефективність та продуктивність підприємств, організацій, що працюють у системі національного господарства.

Результати наукового дослідження в сукупності вирішують важливу наукову проблему розробки організаційно-економічних засад ефективного управління інноваційним розвитком національного господарства на основі маркетингового та інтеграційного підходів.

За результатами роботи членами наукової школи було підготовлено: 2 монографії; 3 навчальних посібники; 3 статті у закордонних виданнях; 2 статті у

виданнях, що входять до міжнародної наукометричної бази даних Scopus, та 2 статті Web of Science; 6 статей у наукових виданнях України (категорія Б); 3 статті в інших виданнях України. За результатами міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій науковцями опубліковано 52 тези доповідей (36 та 16 тез доповідей відповідно). Взято участь у роботі 8 міжнародних науково-практичних конференцій за кордоном, на яких представлено результати досліджень.

12. Несуча здатність та деформативність конструкцій будівель і мостів (керівник – професор Азізов Т. Н.).

Основними напрямками школи є:

- обґрунтування теоретико-методичних засад викладання технічних дисциплін у педагогічних навчальних закладах;

- ознайомлення з кращим педагогічним досвідом викладачів ЗВО України, апробування найбільш ефективних прийомів і методів навчання під час вивчення технічних дисциплін;

- формування теоретичних уявлень про методіку викладання технічних дисциплін (мета, завдання; ознайомлення з основними поняттями, категоріями методами, технологіями, методиками викладання; з'ясування їх місця в системі наук).

Висвітлення особливостей методів викладання технічних дисциплін у закладах освіти.

13. Підготовка майбутніх учителів в умовах розвитку вищої освіти (керівник – проф. Безлюдна В.В.).

Робота наукової школи спрямована на:

– дослідження теоретичних засад вищої освіти, які становлять основні положення законів та закономірностей розвитку освіти у світовому, регіональному і національному масштабах;

– вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду з питань підготовки майбутніх учителів в умовах розвитку вищої освіти;

– забезпечення підвищення якості підготовки спеціалістів для школи та вдосконалення наукової кваліфікації професорсько-викладацького складу університету;

– організація наукових досліджень у партнерстві з іншими ЗВО шляхом координації тематики наукових робіт, організації спільних наукових досліджень, проведення конференцій, нарад;

– здійснення видавничої діяльності (випуск інформаційно-методичної літератури, брошур, посібників, бібліографічних покажчиків, періодичних видань із питань підготовки майбутніх учителів в умовах розвитку вищої освіти тощо);

– організація міжнародних, всеукраїнських, міжрегіональних науково-практичних і науково-теоретичних конференцій, семінарів, конкурсів тощо.

За звітний період членами наукової школи:

Співорганізовано:

– III Міжнародну науково-практичну Інтернет-конференцію «Інновації в сучасній освіті: український та світовий контекст» (10 квітня 2020 р., м. Умань).

– III Всеукраїнський круглий стіл з міжнародною участю «Роль іноземних мов у соціокультурному становленні особистості» (14–15 квітня 2020 р., м. Київ).

– студентський круглий стіл «Перші кроки в науці» (23 квітня 2020 р., м. Умань).

Представлено результати досліджень на двох міжнародних науково-практичних конференціях за кордоном.

Вийшло друком: 3 статті у виданнях, які включені до міжнародних наукометричних баз даних Web of Science і Scopus; 2 статті у зарубіжних виданнях; 4 статті у фахових виданнях України (категорії Б) та 1 навчальний посібник.

Безлюдна В. В. є членом спеціалізованих вчених рад: К 74. 053. 02. Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини; К 74. 053. 01. Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Брала участь у разовій раді ДФ 74.053.010 Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини під час захисту дисертаційного дослідження Сліпенко В. О. «Розвиток підприємницької компетентності в учнів середніх шкіл США зі спеціальності 011 (17 листопада 2020 р.); є членом Міжнародної асоціації IATEFL (International Association of Teachers of English as a Foreign Language (Міжнародній асоціації вчителів англійської мови як іноземної мови)).

14. Школа передового досвіду «Школа соціальних знань» (керівник – доц. Бондаренко Г. В.).

Напрями наукової діяльності:

– проведення науково-практичних та науково-методичних семінарів із питань соціального захисту, соціальної підтримки та соціальної допомоги особам, які опинилися у складних життєвих обставинах;

– участь у науково-методичному семінарі «Актуальні проблеми фахівців соціальної сфери» (на базі кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи);

– засідання ІХ науково-методичного семінару «Права дитини: від витоків до сьогодення» (на базі кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи);

– проведення тематичних просвітницьких лекцій та заходів зі студентами (лекції: «Протидія насильству в сім'ї», «Причини звернення до центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги», «Правила призначень і виплат стипендій», «Навчання у закладі вищої освіти», «Вибір дисциплін вільного циклу»);

– проведення VII online-фестивалю творчості «Рівні між собою ми, будемо разом Я і Ти»;

– зустріч із начальником Управління праці та соціального захисту населення Уманської міської ради Кучер Г. М.;

– зустріч із начальником відділу у справах молоді Уманської міської влади Вдовиченко Н. В.;

– зустрічі з фахівцями Уманського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Ройтенко Я. Б. та Сінковською В. О.

Протягом звітної періоду відвідувалися засідання на базі Управління праці та соціального захисту населення Уманської міської ради.

2.3. Наукові видання університету

Сучасні університетські видання реалізують комунікаційну стратегію, забезпечуючи активне функціонування науково-інформаційного простору закладу

вищої освіти. Важливим складником інтелектуальної цінності педагогічного закладу є вихід його високоякісного публікаційного продукту на європейський та світовий рівні.

За звітний період 2 наукових журнали, засновником яких є Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, увійшли до Переліку наукових фахових видань України та отримали категорію Б.

Тому на сьогодні університет є засновником 7 наукових фахових видань (категорії Б) з економічної (1), педагогічної (5), філологічної (1) галузей знань:

1. «Економічні горизонти». Свідоцтво КВ № 22865-12765ПР від 02.08.2017 р. URL: <http://eh.udpu.edu.ua/>. Галузь знань – Економічні науки, наказ Міністерства освіти і науки України № 1218 від 07.11.2018 р. (головний редактор – д-р екон. наук, проф. Чирва О. Г.).

2. «Порівняльно-педагогічні студії». Свідоцтво КВ № 15216-3788Р URL: <http://pps.udpu.edu.ua/>. Галузь знань – Педагогічні науки, наказ Міністерства освіти і науки України № 612 від 07.05.2019 р. (спільно з НАПН України), (головний редактор – д-р пед. наук, проф. Заболотна О. А.).

3. «Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету». Свідоцтво КВ № 7095 від 21.03.2003 р. URL: <http://znp.udpu.edu.ua/>. Галузь знань – Педагогічні науки, наказ Міністерства освіти і науки України № 1301 від 15.10.2019 р. (головний редактор – д-р пед. наук, проф. Совгіра С. В.).

4. «Проблеми підготовки сучасного вчителя». Свідоцтво КВ № 17132-5902Р від 08.10.2010 р. URL: <http://journals.uran.ua/index.php/2307-4914/>. Галузь знань – Педагогічні науки, наказ Міністерства освіти і науки України № 1301 від 15.10.2019 р. (головний редактор – д-р пед. наук, проф. Демченко І. І.).

5. «Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи». Свідоцтво КВ № 24000-13840 ПР від 28.05.2019 р. URL: <http://journals.uran.ua/index.php/2307-4922/>. Галузь знань – Педагогічні науки, наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019 р. (головний редактор – д-р пед. наук, проф. Совгіра С. В.).

6. «Соціальна робота і соціальна освіта». Свідоцтво КВ № 23260-13100Р від 04.04.2018 р. URL: <http://srso.udpu.edu.ua/>. Галузь знань – Педагогічні науки, наказ Міністерства освіти і науки України № 1471 від 16.11.2020 р. (головний редактор – д-р пед. наук, проф. Коляда Н. М.).

7. «Філологічний часопис». Свідоцтво КВ № 21683-1583Р від 24.11.2015 р. URL: <http://fch.udpu.edu.ua/>. Галузь знань – Філологічні науки, наказ Міністерства освіти і науки України № 1471 від 16.11.2020 р. (головний редактор – д-р філол. наук, проф. Шуляк С. А.).

Усі видання університету зараховано до наукометричного каталогу Google Scholar, що дає змогу поширювати науковий доробок викладачів на всеукраїнському та міжнародному рівнях.

Фахові видання університету постійно підвищують свій імпаکت-фактор та індексуються у наукометричних базах даних, пошукових системах та репозитаріях ([Index Copernicus](#); [Google Scholar](#); [CrossRef](#); [ISSN International Centre \(Франція\)](#); [WorldCat \(США\)](#); [Bielefeld Academic Search Engine \(BASE\)](#); [Українська науково-освітня мережа УРАН](#); [Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського](#); [Реферативна база даних «Україніка наукова»](#)).

Для підвищення якості публікацій університет співпрацює з:

– асоціацією Crossref, що дало змогу виданням присвоїти індекс DOI

(Digital Object Identifier). Його наявність дозволяє професійним пошуковим системам відстежувати наукові публікації та фіксувати їх цитування;

– товариством «Антиплагіат», яке забезпечує інформаційною онлайн-системою під назвою «Unicheck» для перевірки академічної доброчесності;

– державною науковою установою «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації». Завдяки співпраці створено персональні електронні кабінети фахових видань, в яких представлено інформацію про видання, організовано постійний доступ до неї.

Окрім фахових видань, в університеті функціонує 4 наукових видання різного спрямування:

– «Історико-педагогічний альманах». Свідоцтво КВ № 21198-10998ПР від 30.01.2015 р., спільно з НАПН України (головний редактор – академік НАПНУ Сухомлинська О. В.);

– «Уманська старовина». Свідоцтво КВ № 21635-11535Р від 13.10.2015 р. (головний редактор – професор Кузнець Т. В.);

– «Вісник лабораторії дидактики імені Я. А. Коменського». Свідоцтво КВ № 19704-9504Р від 21.12.2012 р. (головний редактор – професор Осадченко І. І.);

– «Психологічний журнал». Свідоцтво КВ № 23377-13217Р від 24.05.2018 р. (головний редактор – професор Сафін О. Д).

2.4. Публікації співробітників університету

Серед пріоритетних завдань науки в університетах є підвищення наукометричних показників, за якими здійснюється кількісний вимір і порівняльний аналіз публікаційної активності науковців та ЗВО.

Невід’ємною складовою наукометричних показників є бібліометричні дані ЗВО у системах Scopus, Web of Science, Publons, Google Scholar тощо. Станом на сьогодні університет має в кожній із цих бібліометричних систем профіль з афіліацією Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

Нині профіль університету в Scopus налічує 165 документів. Web of Science – 187.

Зазначимо, що кількість авторів, які мають у персональному профілі три та більше документи, зростає (Web of Science – 26 авторів, Scopus – 30 авторів).

Профіль у Google Академії розміщено за посиланням <https://scholar.google.com.ua/citations?user=UgMcPaIAAAAJ>. Показник індексу Хірша університету в зазначеному каталозі становить 46.

Профіль університету у Publons налічує 163 публікації (129 місце по Україні) та 350 авторів (31 місце по Україні).

Публікаційну активність в профілях Scopus та Web of Science станом на 24 грудня 2020 року подаємо нижче в порівняльній таблиці.

Бібліометрична система	Індекс Гірша	Цитованість	Кількість статей у профілі	Кількість статей у 2020 році
Web of Science	8	236	187	37
Scopus	8	295	165	35

Окрім наукометричних публікацій, за звітний період викладачами

університету видано: 97 монографій, 190 посібників, 3 підручники, 771 стаття (з них у категорії Б – 337).

Слід відзначити, що кількісні показники активно використовуються з метою визначення та оцінювання ефективності наукової діяльності як окремого вченого, колективу чи ЗВО в цілому, так і з метою окреслення перспективних напрямів розвитку науки, її подальшого фінансування. З огляду на це, професорсько-викладацький склад університету ставить перед собою завдання й надалі підвищувати показники друкованої продукції.

2.5. Підготовка наукових, науково-педагогічних кадрів

Формами підготовки науково-педагогічних та наукових кадрів вищої кваліфікації є аспірантура і докторантура, які діють в університеті.

Станом на кінець 2020 року успішно навчаються:

– в аспірантурі університету 61 аспірант за такими спеціальностями:

011 Освітні, педагогічні науки – 28 осіб;

032 Історія та археологія – 8 осіб;

053 Психологія – 7 осіб;

073 Менеджмент – 5 осіб;

231 Соціальна робота – 12 осіб.

– в докторантурі – 3 докторанти за такими спеціальностями:

011 Освітні, педагогічні науки – 2 особи;

231 Соціальна робота – 1 особа.

У звітному році в університеті функціонувало дві спеціалізовані вчені ради:

– спеціалізована вчена рада Д 74.053.01 (наказ Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 року № 1643) з правом на прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата педагогічних наук зі спеціальностей: 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» та 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» терміном до 31 грудня 2020 року.

– спеціалізована вчена рада К 74.053.02 (наказ Міністерства освіти і науки України від 15.11.2019 року № 1428) з правом на прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальностей: 13.00.05 «Соціальна педагогіка» та 13.00.07 «Теорія і методика виховання» терміном до 31 грудня 2020 року.

За звітний період спеціалізована вчена рада Д 74.053.01 провела 8 засідань, на яких захищено 8 дисертацій зі спеціальностей: 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» (1 кандидатська) і 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» (6 кандидатських (1 докторська)).

В цілому захищено 1 дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук, 7 – на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. 16 грудня 2019 року на засіданні колегії Міністерства освіти і науки України прийнято рішення про продовження роботи ради Д 74.053.01 до 31 грудня 2020 року.

Тематика захищених дисертаційних робіт включала різноманітні актуальні проблеми педагогічної теорії та практики.

За звітний період проведена значна робота для підвищення якісних показників науково-педагогічних працівників університету: відбулися захисти на здобуття наукового ступеня доктора / кандидата наук, проведені міжкафедральні

семінари попереднього обговорення результатів наукових досліджень, затверджені звіти аспірантів, докторантів та здобувачів відповідно до чинних положень та постанов.

Важливим чинником у підготовці науково-педагогічних кадрів університету є запровадження процедури захистів дисертацій на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 року № 167 «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини активно долучився до реалізації експерименту. У звітному році проведено 10 разових захистів дисертації на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальностей:

011 Освітні, педагогічні науки – 7;

015 Професійна освіта – 2;

231 Соціальна робота – 1.

Наказом Міністерства освіти і науки України № 1392 від 09.11.2020 р. утворено спеціалізовану вчену раду для присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності «Історія та археологія». Здійснюється підготовка документів з метою подання клопотання до Міністерства освіти і науки України стосовно утворення спеціалізованої вченої ради для присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності «Освітні, педагогічні науки».

2.6. Науково-дослідна та інноваційна діяльність молодих учених

У науковій інфраструктурі університету активно займаються науково-дослідною роботою 129 молодих учених, серед яких 4 – доктори наук, 3 – професори, 61 – кандидат наук. Простежується позитивна динаміка чисельності молодих учених, збільшується кількість викладачів, які здобули науковий ступінь доктора наук, кандидата наук (доктора філософії) та вступили до аспірантури чи докторантури.

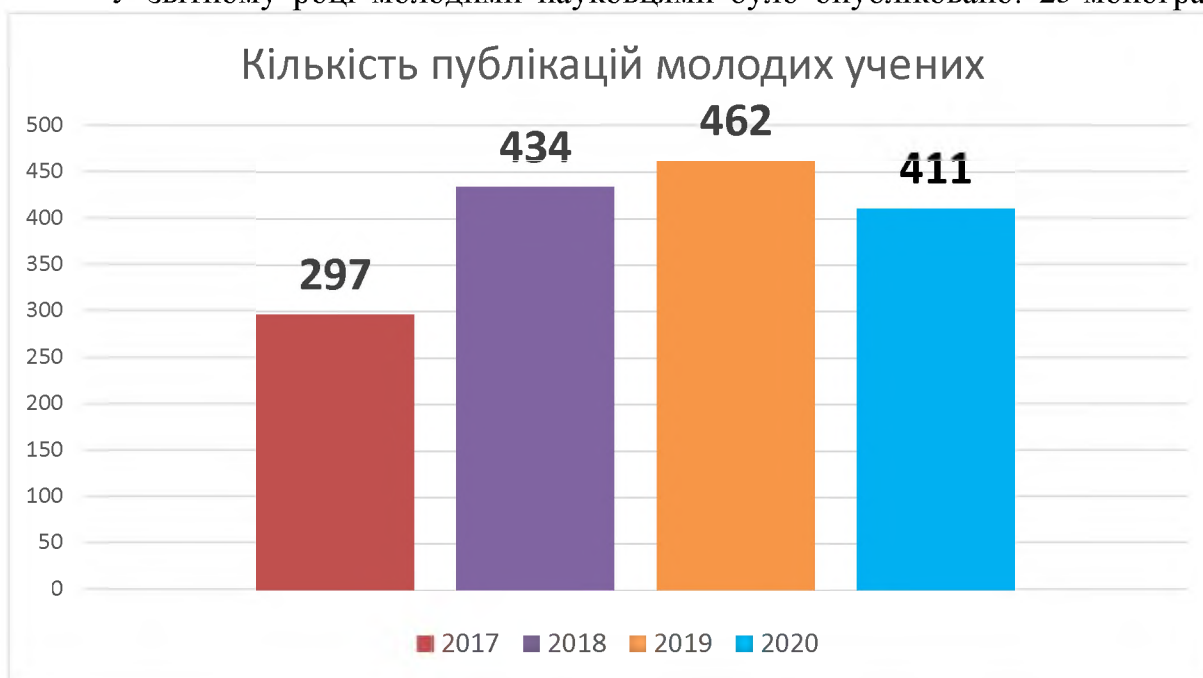

Професор Кравченко О. О. є стипендіатом Кабінету Міністрів України для молодих учених.

Робота молодих науковців на факультетах / інституті спрямована на підвищення їхньої ініціативності, збільшення кількості публікацій, зокрема в

наукових виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз та участь у міжнародних науково-практичних конференціях.

У звітному році молодими науковцями було опубліковано: 23 монографії;

40 посібників; 156 статей, з яких 25 статей у зарубіжних виданнях, 11 – у міжнародній наукометричній базі даних Scopus, 9 – у міжнародній наукометричній базі даних Web of Science; 68 – у наукових виданнях України (категорія Б); 36 – у наукових виданнях України (категорія В).

Молоді науковці взяли участь у 501 науковому заході, що проводилися як на базі університету, так і поза його межами. Постійно залучалися до організаційних комітетів конференцій, семінарів, олімпіад та конкурсів різних рівнів, що проводилися за ініціативи Міністерства освіти і науки України, міської та районних рад тощо.

Зокрема, молоді вчені стали співорганізаторами: XI Всеукраїнської студентської наукової Інтернет-конференції «Сучасні інформаційні технології в освіті і науці» (19–20 березня 2020 р., м. Умань), XIII Всеукраїнської заочної наукової конференції студентів та молодих науковців «Наука. Освіта. Молодь» (22 квітня 2020 р., м. Умань), програми особистісного та професійного розвитку молоді «Державотворець», ініційованого Міністерством молоді та спорту України та Українською академією лідерства у межах проекту USAID «Підтримка організацій-лідерів у протидії корупції в Україні «Взаємодія» (SACCI) та ін.

Молоді науковці очолюють та є членами науково-дослідних лабораторій, що входять до структурних підрозділів університету: професор Чирва О. Г. – керівник Науково-дослідної галузевої лабораторії проблем розвитку нових інтегрованих структур АПК, Науково-дослідної лабораторії з проблем державних фінансів України та наукової школи «Інноваційна стратегія в системі управління національною економікою».

Молоді науковці є членами Міжнародної асоціації вчителів англійської мови як іноземної мови в Україні (IATEFL Ukraine), Української асоціації дослідників освіти (УАДО).

Професор Безлюдна В. В. відповідно до наказу № 1004 о/д від 26.12.2017 є менеджером проєкту «MoPED – Modernization of Pedagogical Higher Education by

Innovative Teaching Instruments» (Модернізація педагогічної вищої освіти з використання інноваційних інструментів викладання) у рамках програми ЄС Erasmus+.

Тягай І. М., Дубовик В. В. Беруть активну участь у проєкті «Модернізація педагогічної вищої освіти засобом використання інноваційних інструментів викладання – MoPED» (у межах реалізації міжнародного проєкту програми ЄС Erasmus + KA2 №586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-SBHE-JP).

Доцент Бондарук Я. В. є членом редакційної колегії наукового журналу «Economies' Horizons» (Категорія Б) та членом редакційної колегії наукового журналу «Studies in Comparative Education» (Категорія Б).

Доцент Білошкурська Н. В. є виконавцем проєкту наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок молодих учених «Інституційно-технологічне проєктування інноваційних мереж для системного забезпечення національної безпеки України» (номер держреєстрації 0117U003855, Наказ МОН України від 10.10.2017 р. № 1366) упродовж 2017–2020 рр., а також виконавцем проєкту наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок молодих вчених «Розробка науково-методичних засад та практичного інструментарію оцінювання комерційних (ринкових) перспектив товарних інновацій» (номер держреєстрації 0119U100179, Наказ МОН України від 22.12.2018 р. № 1439) упродовж 2019–2021 рр.

Ініціативна група Гендерного центру Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини – Кравченко О. О., Войтовська А. І., Перфільєва М. В. із проєктом «Гендерна культура молоді» є переможцями конкурсу проєктних пропозицій для включення в календарний план управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації. Мета проєкту – здійснення гендерної експертизи творчості чоловіків та жінок і прослідковування творення архетипів фемінності та маскуліності в Черкаському художньому музеї.

Молоді науковці постійно беруть участь у рецензуванні та опонуванні дисертацій, подають відгуки на автореферати та експертні висновки, отримують патенти на винаходи та впроваджують їх у виробництво, здійснюють керівництво студентською науковою роботою.

2.7. Науково-дослідна робота студентів

Науково-дослідна робота студентів, як складова професійної підготовки, передбачає навчання студентів методології та методики дослідження, а також систематичну участь у дослідницько-пошуковій діяльності; озброєння технологіями і вмінням творчого підходу до розв'язання певних наукових проблем.

Особлива увага приділяється підготовці майбутньої генерації науковців. Талановита молодь університету закріплена за досвідченими викладачами та об'єднана у 316 наукових гуртків та проблемних груп. Студентські наукові гуртки є традиційною формою організації студентської наукової роботи, що широко використовується для залучення студентів до вивчення спеціальних, загальнонаукових та суспільних дисциплін в університеті.

Характер і зміст науково-дослідної роботи студентів університету визначається проблематикою науково-дослідної та науково-методичної діяльності кафедр, факультетів та інституту.

Члени студентського наукового товариства стали учасниками ряду наукових заходів: 179 міжнародних конференцій, 98 всеукраїнських, 135 науково-методичних семінарів та 54 круглих столів.

Важливим напрямом виявлення та розвитку в обдарованій молоді творчого мислення є проведення предметних олімпіад та конкурсів студентських наукових робіт із галузей знань і спеціальностей.

Наукові здобутки:

- Всеукраїнський конкурс наукових есе (диплом I ступеня – Балабай А.);
- Міський онлайн-конкурс бізнес-проектів «Банк молодіжних ініціатив» (диплом I ступеня у номінації «Умань – підприємницька» з бізнес-проектом «Тематичне антикафе «Паладин» – Бондаренко К.);
- Всеукраїнський студентський турнір з філософії (диплом I ступеня – Нехай А., Лукієнко А.);
- XIX Всеукраїнський чемпіонат з інформаційних технологій «Екософт-2020» (диплом III ступеня – Рожанський А., Діденко Р.)
- Конкурс художнього перекладу віршів сучасних німецьких поетів (диплом I ступеня – Кичій Г.);
- 1 патент на винахід у співавторстві з викладачем (Пат. 144441 UA МПК Р21І.4/00 «Ліхтар пробліскового поліцейського маячка-антикрила із повітряним гальмом» – Мелентьєв О. Б., Кордун С. Ю.);
- Всеукраїнський конкурс «Кращий винахід року» за винахід «Радіокерований пристрій для очищення трубопроводів» (диплом III ступеня – Дерман Д.);
- X Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка (обласний етап, диплом II ступеня – Гончарук А.; диплом III ступеня – Пивовар Л.);
- XX Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика (обласний етап, диплом II ступеня – Кашоїд А.);
- VIII Всеукраїнський дистанційний конкурс студентських та учнівських наукових робіт (диплом II ступеня – Калюженко А.).

За звітний період у II турі Всеукраїнських студентських наукових робіт переможцями стали 17 студентів.

Також в університеті закінчився термін проведення II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності «Українська мова, література (з методикою їх навчання)».

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України у 2020 році університет є базовим для проведення II етапу Всеукраїнських студентських олімпіад із трьох спеціальностей: «Фізика», «Трудове навчання та технології» та «Соціальна робота»; II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із «Методики навчання природничо-математичних дисциплін» та «Політології».

У зв'язку з рішенням *Кабінету Міністрів України № 211* від 11 березня 2020 р. «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу **COVID-19**» та листа *Міністерства освіти і науки України № 1/9-178* від 27.03.2020 р. «Про продовження карантину» до 24 квітня 2020 року для усіх типів закладів освіти з метою запобігання захворювань, викликаних коронавірусом COVID-19, II етап Всеукраїнських студентських олімпіад у 2019/2020 навчальному

році було перенесено на 2020/2021 н. р., тому здобувачі закладів вищої освіти не брали участь в олімпіадах.

Отже, перспективним убачається розвиток студентської науки під керівництвом Ради молодих науковців, Студентського наукового товариства, Студентської соціально-психологічної служби, Молодіжного центру «Start» шляхом організації та проведення олімпіад, конкурсів наукових робіт, пошуково-експедиційних, соціально-реабілітаційних заходів, конференцій, семінарів, заходів різних рівнів тощо; участі в євроінтеграційних заходах Ради молодих науковців МОН України як повноправного члена авторитетної Міжнародної громадської організації EURODOC (Європейській раді аспірантів та молодих учених (м. Брюссель), спрямованих на консолідацію аспірантів та молодих науковців країн Європи в їх прагненні до професійної реалізації та гідного життя; постійного оновлення та відкриття перспективних освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії, докторів наук; захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук (доктора філософії) та доктора наук відповідно до потреб забезпечення освітніх (освітньо-наукових) програм підготовки фахівців та ліцензійних умов упровадження освітньої діяльності закладів вищої освіти.

2.8. Інформаційне забезпечення наукової діяльності

З метою покращення інформаційного забезпечення наукової діяльності в університеті бібліотека Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини рухається в напрямку розширення спектру надання інформаційних послуг своїм користувачам. Задля цього бібліотека активно використовує сучасні інформаційні технології. Найбільш продуктивним видом діяльності постала мобільність бібліотечного сайту, використання в навчальному та науково-дослідному процесі електронних ресурсів віддаленого доступу, розвиток онлайн-послуг на основі власних фондових документів. На сучасному етапі вебсайт розглядається як інструмент, що надає додаткові можливості широкій аудиторії користувачів послуговуватися інформаційним простором у найбільш доступній формі. До уваги пропонується електронний каталог (ЕК), що в рубриці «видання бібліотеки» вміщує покрокову інструкцію з пошуку необхідних інформаційних ресурсів. Пошукові форми ЕК мають посилання на спеціальні та / або профілізовані БД.

Упродовж року для студентів та професорсько-викладацького складу університету було відкрито тестовий доступ до престижної бази даних журналів видавництва Wiley та платформи EBSCO. За кошти держбюджету було здійснено доступ до повнотекстових ресурсів порталу SpringerLink, а також наукометричних баз даних Scopus та Web of Science.

Працівниками бібліотеки для науковців закладу вищої освіти було проведено серію навчальних семінарів та індивідуальних консультацій із питань удосконалення рівня інформаційного обслуговування; організовано участь у вебінарах від компанії Clarivate Analytics щодо роботи з базою даних Web of Science.

Забезпеченню надання якісних бібліотечно-бібліографічних послуг сприяє взаємодія структурних підрозділів (факультетів, кафедр) університету та бібліотеки, спрямована на вдосконалення формування та використання бібліотечних ресурсів, створення інтелектуальних продуктів (електронної

бібліотеки, системи електронних баз даних, вторинних інформаційно-бібліографічних ресурсів).

Систематично оновлюються інформаційні списки «Нові надходження до фондів бібліотеки УДПУ імені Павла Тичини» та щоквартальний інформаційний бюлетень «Праці вчених УДПУ імені Павла Тичини». Укладено бібліографічний покажчик праць викладачів університету – «Друковані видання професорсько-викладацького складу Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини в фондах бібліотеки», в якому зосереджена інформація про творчі наукові здобутки за рік.

Придбання наукової літератури за державні кошти, доукомплектування бібліотечного ресурсу видавничою продукцією професорсько-викладацького складу університету – стали пріоритетними напрямками у роботі осередку інтелектуальної власності.

Для подальшого покращення інформаційного забезпечення освітньо-наукового процесу бібліотека розпочала роботу над оновленням власного сайту, який налічує на сьогодні тисячі звернень і є з'єднувальною ланкою між бібліотекарем та читачем.

Бібліотечний фонд університету в 2020 році становить 422 208 примірників. Електронний каталог нараховує 86 870 бібліографічних записів та 142 004 примірники документів. Сьогодні колекція рідкісних та цінних видань нараховує понад 1711 примірників – це зібрання друкованих книг, найдавнішою з яких є книга 1818 року видання і до 1945 року включно.

Особлива увага приділяється передплаті періодичних видань. Детально вивчалися каталоги періодичних видань України і зарубіжних країн та враховувалися всі напрями педагогічної діяльності університету, професійні потреби студентів та викладачів.

Книгозбірня університету у 2020 році продовжила роботу у корпоративній діяльності, що здійснює ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з мережею освітянських бібліотек МОН України щодо поповнення галузевого сегменту у загальнодержавній електронній реферативній базі даних. Прореферовано 32 статті з наукових видань університету, зареєстрованих у ВАКу: «Історико-педагогічний альманах» та «Порівняльно-педагогічні студії».

Упродовж звітного року надано 3500 тематичних, фактографічних, уточнюючих, адресних бібліографічних довідок, із залученням електронних ресурсів віддаленого доступу. Проіндексовано більше 700 документів та надано класифікаційний індекс до наукових публікацій за системою УДК. Окрім цього, бібліотекарі провели цілий ряд культурно-просвітницьких заходів, організували відкриті перегляди, книжкові, тематичні виставки. Із початку запровадження карантину суттєво трансформувались традиційні бібліотечні процеси, значний обсяг роботи здійснюється дистанційно.

Співробітниками бібліотеки організовано дні інформації, підготовлено бібліографічні огляди, зокрема «Вища освіта України: стан, перспективи, розвиток»; віртуальні виставки, наприклад «Віртуальна виставка журналів, які отримує бібліотека УДПУ ім. Павла Тичини у 2020 році»; оновлено рекомендаційні списки літератури тощо.

У книгозбірні функціонує міжбібліотечний абонент, завдяки якому читачі мають можливість отримати у тимчасове користування вітчизняні та іноземні книги в оригіналах.

Отже, бібліотека Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини з метою кращого інформаційно-просторового забезпечення наукової діяльності спрямовує роботу на систематизацію, накопичення та поширення інформації відповідно до запитів; ініціює інновації, спрямовані на впровадження актуальних форм і методів бібліотечно-інформаційного обслуговування.

2.9. Патентно-ліцензійна діяльність

Важливе місце в діяльності викладачів та студентів університету займає розвиток інноваційної та виробничої інфраструктури університету, що охоплює систему науково-дослідницьких структур (Бізнес-центр Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини; науковий підрозділ «Агробіостанція Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини» та ін.).

З-поміж їхніх завдань:

– підвищення рівня знань науково-педагогічних працівників та студентів стосовно академічного підприємництва та створення нових форм інноваційної інфраструктури, сприяння підготовці фахівців для забезпечення діяльності інноваційної інфраструктури;

– активізація патентно-ліцензійної діяльності викладачів та студентів університету в межах угоди з Державним підприємством «Український інститут інтелектуальної власності».

Невід'ємною частиною науково-дослідної роботи професорсько-викладацького складу університету є патентно-ліцензійна і винахідницька робота, спрямована на охорону прав інтелектуальної власності; вдосконалення наявних і створення нових зразків; пошук нових технологічних (технічних) рішень щодо створення нових об'єктів з урахуванням останніх досягнень винахідницької думки, здійснення ліцензійних операцій, а також захист державних інтересів у галузі винахідництва.

Університет є власником понад 40 патентів. Щорічно подає заявки на отримання патентів на винаходи та корисні моделі, що підвищує імідж закладу вищої освіти.

Отримано патенти на винахід (корисну модель):

1. Патент № 143991 UA МПК А4Ю13/00, В63С9/08 «Верхній одяг рибалки для підльодного лову із елементами з позитивною плавучістю, що трансформується» / Мелентьєв О. Б., Гедзик А. М., Савченко В. В., Хоменко Л. М.; заявник та власник Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. – № u2020 01321; заявл. 27.02.2020. опубл., 25.08.2020. Бюл. № 16.

2. Патент № 144159 UA МПК А4Ю 31/02, А4Ю 31/0, А4Ю 31/10 «Багатошаровий теплозберігаючий матеріал із позитивною плавучістю для верхнього одягу рибалки» / Мелентьєв О. Б., Терещук А. І., Кліщ О. М., Кравченко Т. В.; заявник та власник Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. – № u2020 01331; заявл. 27.02.2020. опубл., 10.09.2020. Бюл. № 17;

3. Патент 144441 UA МПК Р21І.4/00 «Ліхтар пробліскового поліцейського маячка-антикрила із повітряним гальмом» / Мелентьєв О. Б., Кордун С. Ю.; заявник та власник Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. – № u2020 03406; заявл. 04.06.2020. опубл., 25.09.2020. Бюл. № 18;

4. Патент 144835 UA МПК С2Ю 7/09 «Спосіб двохсторонньої лазерної термообробки сталевих деталей обертання ґрунтообробних машин з утворенням структури типу «Дамаська сталь» / Мелентьев О. Б., Пушка О. С., Войтік А. В.; заявник та власник Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. – № u2020 03404; заявл. 04.06.2020; Бюл. № 20;

5. Патент 144306 UA МПК 601К 31/00 «Пристрій для утримування дослідних зразків із визначення діелектричних властивостей твердих діелектриків»; / Краснобокий Ю. М.; заявник та власник Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини – № u2020 01325; дата подання заявки 27.02.2020.

За 2020 рік викладачами університету було подано та оформлено 84 заявки на отримання свідоцтв про реєстрацію авторського права.

2.10. Наукове співробітництво із закордонними організаціями

Міжнародне співробітництво університету здійснюється комплексно та системно на рівні ректорату, відділу науково-технічного розвитку та європейської інтеграції, культурно-освітніх центрів, факультетів / інституту, кафедр.

У 2020 році діяло 62 угоди про співпрацю із зарубіжними освітніми закладами, організаціями та товариствами.

У звітному році проводилась робота в межах проєктів академічної мобільності: «Mobile+3», «Erasmus+», «Mevlana», «Stipendium Hungaricum», а також програм подвійного дипломування, орієнтованих на підтримку ініціатив у галузях освіти та культури, зокрема Українсько-польського проєкту «Українсько-польська молодіжна школа сталого туризму «Подорожуй і поважай!» (Державна Вища школа професійного навчання імені Яна Амоса Коменського, м. Лешно, Республіка Польща).

У межах проєкту «Сприяння розвитку регіональних англomовних професійних спільнот в Україні», що впроваджується громадською організацією «Українське відділення Міжнародної асоціації викладачів англійської мови як іноземної» (IATEFL Ukraine) за підтримки Британської ради в Україні, на базі **факультету іноземних мов** створено Регіональний англomовний освітній хаб **English Learning Hub** – нове об'єднання для професійного розвитку та обміну досвідом серед науково-педагогічних та педагогічних працівників, студентів та всіх, хто вивчає англійську мову або навчає її.

У 2020 році університет продовжив роботу в контексті консорціуму проєкту «Модернізація педагогічної вищої освіти з використанням інноваційних інструментів викладання» (MoPED – № 586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-SBNE-JP.), програми «Розвиток потенціалу вищої освіти», Еразмус+, КА-2. Загальна мета проєкту: модернізація навчальних планів педагогічних ЗВО України шляхом упровадження найсучасніших методик викладання із використанням ІКТ та методів дослідження результатів. MoPED значно вплине на якість вищої педагогічної освіти і покращить цифрові та дидактичні компетенції майбутніх учителів шкіл, що повністю відповідає проблемам та вимогам педагогічної вищої школи та підтримує амбіційні широкомасштабні освітні реформи в Україні.

У межах виконання цього ж міжнародного грантового проєкту MoPED діє Центр новітніх освітніх технологій «USPU Ecosystem». Метою Центру є широке залучення професорсько-викладацького складу, докторантів, аспірантів і студентів, учителів та учнів шкіл України до ознайомлення із актуальним колом проблем у галузях інноватики навчання природничо-математичних та комп'ютерно-

орієнтованих дисциплін. На базі Центру в жовтні – листопаді 2020 року було проведено серію навчальних тренінгів «Використання сучасних інформаційних технологій в освітньому процесі в умовах карантину» для вчителів ЗЗСО та викладачів ЗВО.

Продовжено реалізацію міжнародних проєктів «Активні громадяни» – програма Британської Ради для молоді у галузі міжкультурного діалогу і соціального розвитку (2019–2020 рр.); «Student Action: Програма розвитку лідерських компетенцій студентів»; проєкту «Академічна доброчесність як складова якості освітнього процесу», що отримав фінансову допомогу на реалізацію від Британської Ради у 2020 р.; а також програми CSR Ukraine, Healthy Challenge (Експертна організація Центр «Розвиток КСВ» спільно з UNFPA – отримано мінігрант розміром 15 000 грн).

Університет реалізував проєкт Європейського Союзу «Еразмус+» напряду Жан Моне «Європейські індикатори якості освітніх досліджень для розширення можливостей освітян в Україні» (№ 587032-EPP-1-2017-1-UA-EPPJMO-SUPPA), учасник проєкту – канд. пед. н., доц. Загоруйко Л. О.

На базі факультету інженерно-педагогічної освіти діє Мережева академія Cisco Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University Cisco Academy), яка розпочала роботу з березня 2020 року. Академія Cisco – це міжнародна освітня програма в галузі ІТ та кібербезпеки, яка поєднує партнерські навчальні заклади з усього світу.

Університет став учасником міжнародного проєкту «АХІА», учасник проєкту – д-р пед. н., доц. Ткаченко І. А. Мета проєкту – дослідити цінності та ціннісні орієнтації тих, хто навчається впродовж життя відповідно до: рівня здобуття ними освіти; приналежності до конкретної вікової групи, що характеризується певним способом розв’язання соціальної кризи.

Продовжено участь у проєкті «ReHerit: Common Responsibility for Common Heritage» («ReHerit: спільна відповідальність за спільну спадщину», Львів – Умань) у рамках активності «Дослідження місць і об’єктів спільної спадщини в Умані», який фінансується Європейським Союзом (2018–2020 рр.).

Кравченко О. О., д-р. пед. наук, проф. кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи взяла участь у програмі особистісного та професійного розвитку молоді «Державотворець», ініційованій Міністерством молоді та спорту України та Українською академією лідерства у межах проєкту USAID «Підтримка організацій-лідерів у протидії корупції в Україні «Взаємодія» (SACCI). Мета програми – створення системи особистісного та професійного розвитку молоді в Україні віком від 18 до 25 років, розвиток відповідального лідерства та підвищення рівня громадянської активності молоді.

Професор кафедри іноземних мов Заболотна О. А. є співкоординатором ряду проєктів:

– УАДО «Європейські індикатори якості освітніх досліджень для розширення можливостей освітян в Україні» (№ 587032-EPP-1-2017-1-UA-EPPJMO-SUPPA) (Jean Monnet Support to Associations Project), фінансований Європейською Комісією (2016–2020 рр.);

– УАДО «Діяльнісний підхід у школі» (Навчання через гру) (Lego Foundation, Австралійська рада дослідників освіти) (2020–2021 рр.);

– УАДО «Коли наука – жінка» (When Science is a Woman) (у партнерстві з Познанським університетом імені Адама Міцкевича, грант Université Paris Dauphine);

– Модуль Жана Моне в Інституті педагогіки НАПУ України «Європейська якість навчання для кращої успішності учнів» (European Teaching Excellence for Students' Better Performance(620287-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE) (2020–2023 pp.);

– СумДПУ ім. А. С. Макаренка «Європеїзація докторських програм у галузі освіти на засадах інтердисциплінарного та інклюзивного підходів» Програми Еразмус+ Жан Моне (КЗ).

Фахівець I категорії, доц. Барвінок О. В. є учасником онлайн-зустрічі Клубу вчителів польської мови, присвяченій поезії Івана Павла II, яка була організована Національним Старим театром імені Хелени Моджеєвської у Кракові та Посольством Республіки Польща в Києві (17 жовтня 2020 р.), а також членом проєкту «Кореспонденція мистецтв», який реалізує Посольство Республіки Польща в Києві та Національний музей у Варшаві («Кореспонденція мистецтв» – серія зустрічей зі спеціалістами, викладачами та кураторами Національного музею у Варшаві).

Викладачі кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи є членами Міжнародної Асоціації шкіл соціальної роботи (International Association of Schools of Social Work), Товариства істориків освіти Великої Британії (History of Education Society (UK)), Європейської Асоціації Транзакційного Аналізу (European Association of Transactional Analysis).

Розробниками держбюджетної теми «Система соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з обмеженнями життєдіяльності засобами інклюзивного туризму» видано колективну монографію у видавництві на території Європейського Союзу «Current issues of inclusive tourism introduction in Ukraine and other countries».

До програм академічної мобільності долучилися 64 студенти. Зокрема, за програмами кредитної мобільності впродовж року навчалися 15 студентів; за програмою подвійного диплому – 49. Програму академічної мобільності з Державною вищою професійною школою імені Яна Амоса Коменського в Лешно (Республіка Польща) у другому семестрі 2019/2020 н. р. не було реалізовано через пандемію COVID-19 (6 учасників-студентів).

За звітний період відбулося 26 стажувань за різноманітними програмами й проєктами, 20 з яких – в онлайн-режимі: Вищий Семінаріум Духовного університету UKSW (м. Варшава, Республіка Польща), Вища Школа Технічна в Катовіцах, (м. Катовіце, Республіка Польща), Науковий центр інноваційних досліджень (м. Таллінн, Естонія), Вища школа бізнесу та підприємництва (м. Островець, Республіка Польща), Академія економіки та педагогіки (м. Прага, Чеська Республіка), Варшавський університет (м. Варшава, Республіка Польща), Університет фінансів, бізнесу та підприємництва (Болгарія) тощо.

У лютому 2020 року Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини приймав представницю Американської Ради в Україні Інну Бараш, яка провела презентацію програм для навчання та стажування у США.

Отже, євроінтеграційні процеси в Україні, упровадження нових стандартів наукової та освітньої діяльності вимагають активної інтернаціоналізації університету. Ці чинники висувають завдання змістового наповнення партнерських

зв'язків за рахунок їх спільної науково-дослідної та проєктної діяльності; здійснення системної підготовки науковців університету до участі у міжнародній діяльності; покращення організації міжнародного співробітництва на факультетах; запровадження новітніх маркетингових технологій у позиціонуванні університету на міжнародній арені та профорієнтаційній роботі закладу вищої освіти; збільшення публікаційної активності науковців у виданнях, що входять до наукометричних баз даних.

РОЗДІЛ III. ВИХОВНА РОБОТА

3.1. Організація виховної роботи в університеті

Виховна робота зі студентами в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини є складовою освітнього процесу, зміст якої базується на Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, Закону України «Про вищу освіту», Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та ін.), Статуту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини та Положень, які регламентують діяльність суб'єктів освітнього процесу.

Організація виховної роботи базується на таких пріоритетах:

- сприяння органам студентського самоврядування, підвищення соціальної активності студентів, їх самостійності та відповідальності;
- підтримки творчих молодіжних ініціатив;
- виховання активної громадянської позиції, патріотичної свідомості, толерантності, правової і політичної культури;
- формування та розвиток духовно-моральних якостей, культури спілкування й поведінки, сприятливого морально-психологічного клімату;
- формування культури здорового і безпечного способу життя.

Вирішення окреслених завдань можливе за умови конструктивно організованої виховної роботи, продуманого вибору форм, методів її реалізації та скоординованої взаємодії всіх суб'єктів педагогічного процесу.

Реалізація зазначених пріоритетів забезпечується відповідними структурними підрозділами університету, зокрема: Центр культури і дозвілля «Гаудеамус»; спортивний клуб; первинна студентська профспілкова організація у безпосередній взаємодії з студентськими самоврядними організаціями та професорсько-викладацьким колективом.

Суб'єктами виховної роботи в УДПУ є: ректорат (ректор, проректор з виховної роботи); керівники управлінських структур закладу освіти; колективи всіх без винятку кафедр; куратори академічних груп факультетів/інституту; студентські академічні групи, об'єднання студентів за інтересами; профспілковий комітет і профспілкове бюро факультетів/інституту; усі співробітники закладу; директор студмістечка; керівники творчих колективів, органи студентського самоврядування, батьки та всі студенти (факультетів, курсів; академічних груп; групи чи окремі студенти підвищеного ризику; групи й окремі студенти за соціальним станом; групи студентів за сімейним станом; іноземні студенти).

Протягом року на засіданнях вчених рад університету, факультетів, інституту, ректораті та науково-методичній раді заслуховувались питання про стан організації виховної діяльності, реалізації концепції національно-патріотичного виховання молоді, результати діяльності органів студентського самоврядування, стан та перспективи інформаційної політики університету тощо.

Із заступниками деканів/директора інституту з виховної роботи проводились методичні засідання, де розглядалися питання організації освітнього процесу, виховної діяльності зокрема, питання нормативно-правового забезпечення роботи кураторів, соціально-психологічної роботи зі студентами, обговорювались форми і методи виховної роботи тощо.

З метою належної організації протиепідемічних заходів в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини в період карантину в

зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) та підготовкою до початку 2020–2021 навчального року відбулася зустріч начальника Уманського міськрайонного управління Головного управління Держпродспоживслужби в Черкаській області з адміністрацією та керівниками структурних підрозділів університету.

Викладачі, керівники структурних підрозділів, співробітники університету ознайомилися з алгоритмом дій у разі виявлення у здобувача вищої освіти, викладача та/або працівника ЗВО ознак гострого респіраторного захворювання. Розроблені Міністерством освіти і науки України рекомендації враховувалися в роботі та забезпечили створення безпечних умов організації освітнього процесу у 2020/2021 навчальному році.

В Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини також були розроблені тимчасові рекомендації щодо організації освітнього процесу, спортивних заходів, проживання в гуртожитку та харчування у їдальнях.

Окремим напрямком в організації виховної роботи в університеті є створення належних соціально-психологічних умов для всіх суб'єктів освітнього процесу. Психологом університету здійснюється психологічний супровід учасників освітнього процесу. У 2020 році започатковано проведення проектів PsyChoice та «Зроби вдих – насолодись моментом».

З метою соціальної та освітньої інтеграції студентської молоді з інвалідністю в університеті діє Центр соціальної та освітньої інтеграції «Без бар'єрів», який впроваджує нові технології соціально-психологічної реабілітації в контексті розширення життєвого простору студентів з інвалідністю, зокрема засобами інклюзивного соціально-реабілітаційного туризму, волонтерства, соціально-виховної практики та ін. У 2020 році студентка Анна Хоменко здобула титул Міс «Без обмежень» у конкурсі краси серед дівчат на інвалідних візках.

У 2020 році Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини (факультет соціальної та психологічної освіти, факультет мистецтв, факультет української філології) став співорганізатором унікального проєкту – Міжнародного художнього симпозіуму-плєнеру осіб з інвалідністю «Мистецтво без обмежень».

У 2020 році в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини відбулося офіційне відкриття нового структурного підрозділу – Молодіжного центру «START», який функціонує на базі факультету соціальної та психологічної освіти та діє спільно з відділом у справах сім'ї та молоді Уманської міської ради. Центр облаштовано як молодіжний простір для всебічного розвитку і самореалізації студентської молоді усіх факультетів/інституту в різних сферах суспільного життя, розкриття її потенціалу, захисту інтересів та прав, сприяння соціальному становленню, організації змістовного дозвілля. На базі центру створено Skills Hub для учнівської та студентської молоді. Молодіжний центр також є експериментальною базою для підготовки магістрів за освітньою програмою «Соціальна робота. Молодіжна робота», тому що наш Університет – єдиний в Україні ЗВО, який готує молодіжних працівників. У 2020 р. відбулася презентація руху HeForShe від Гендерного центру.

Викладачами факультету фізики, математики та інформатики для студентів організовано та проведено цикл тренінгів з розвитку soft skills.

Загалом організація виховної роботи в університеті забезпечує інтегровану діяльність усіх суб'єктів виховної роботи: студентів, органів студентського

самоврядування, заступників деканів / директора інституту, кураторів та спрямовується на пошук нових педагогічних технологій, методів (інноваційних та традиційних) і форм (індивідуальних, групових та масових), а також на визнання пріоритету самовиховання студентів, індивідуальної діяльності, спрямованої на розвиток їхнього особистісного потенціалу.

Для Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини 2020 рік став особливим не лише змінами в організації освітньо-виховного процесу, але й тим, що він, насамперед, був ювілейним роком – виповнилося 90 років з дня його заснування. Тому у цьому році більшість заходів були приурочені ювілею університету. Всіма підрозділами університету було організовано та проведено у різному форматі (у більшості випадків онлайн) різноманітні організаційні, культурно-просвітницькі заходи, спрямовані на формування національної свідомості та громадсько-політичної активності та національно-патріотичного виховання; з естетичного, морального, громадянсько-правового, трудового та екологічного виховання; фізичного виховання та формування здорового способу життя. Організовано та проведено заходи у контексті виховної роботи у студмістечку; тематичні виставки у бібліотеці; благодійні заходи.

3.2. Студентське самоврядування

Першочерговим завданням в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини є створення освітньо-виховного середовища професійної підготовки майбутніх фахівців. Невід'ємною частиною цього середовища є студентське самоврядування, як засіб формування громадянської компетентності студентської молоді і важливий фактор розвитку і модернізації освітнього середовища ЗВО, виявлення потенційних лідерів, вироблення у них навичок управлінської та організаторської роботи з колективом. Його діяльність цілком відповідає вимогам чинного законодавства та передбачає скоординовану взаємодію з ректоратом та первинною профспівковою організацією.

Переважає більшість студентів намагається обрати активну позицію у навчанні і в суспільному житті. Вони охоче беруть участь у діяльності органів студентського самоврядування.

Органи студентського самоврядування в УДПУ діють на рівні університету, факультету / інституту, академічної групи, гуртожитків, охоплюючи діяльність всього студентства університету, що дає можливість гармонізувати життєдіяльність студентів на засадах демократії і самоорганізації.

Відповідно до статті 40 Закону України «Про вищу освіту» та «Положенням про студентське самоврядування» в університеті діє студентська рада, яка має навчальний, культурно-просвітницький, соціально-правовий, спортивно-оздоровчий, волонтерський сектори та прес-центр. Не зважаючи на карантин і малий термін проведення очного навчання, студенти змогли самоорганізуватися та шляхом прямих таємних виборів на усіх факультетах та інституті були обрані голови та члени студентських рад. До студентської ради університету увійшли представники всіх факультетів/інституту.

Повною мірою забезпечено реалізацію і захист виборчих прав студентів. У вересні 2020 року органи студентського самоврядування за цією ж процедурою обирали представників для участі у виборах ректора.

Ключовою умовою підвищення якості освіти майбутніх фахівців є взаємодія учасників освітнього процесу. Під час карантину на факультетах/інституті створене

таке середовище, яке забезпечує можливості для саморозвитку студентів через інтеграцію діяльності кураторів, керівників творчих колективів, органів студентського самоврядування, студентів, громадських організацій.

Університет вважає студентів повноправними та конструктивними партнерами в управлінні та забезпеченні якості вищої освіти, які можуть і безпосередньо беруть участь та впливають на організацію, зміст та результати освітньої діяльності.

Керівництвом університету забезпечено належні умови для діяльності органів студентського самоврядування. Традиційними є зустрічі студентської ради з адміністрацією університету. Члени студради є членами Вченої ради університету (факультетів / інституту), ректорату, ради трудового колективу, стипендіальної комісії. У контексті дистанційного навчання саме органи студентського самоврядування активно залучалися до ефективного його забезпечення, дотримання прозорості та відкритості. Студенти є учасниками стипендіальної комісії, без погодження із студрадою не проводиться відрахування, переведення студентів із закладу вищої освіти та їх поновлення на навчання; поселення осіб, які навчаються в університеті, у гуртожиток і виселення їх із гуртожитку.

Протягом всього періоду карантину студенти самостійно та з допомогою професорсько-викладацького складу організували різноманітні акції та онлайн заходи за своїми уподобаннями та активно користувалися всіма можливостями дистанційного спілкування.

Особливе місце серед них займають благодійні заходи. Студенти та професорсько-викладацький склад університету завжди долучаються до благодійних акцій усіх рівнів: «Дай шанс – допоможи іншим!», «З надією до життя», «НАРРУ ГАВ для Сірка» та ін. Студенти та викладачі університету є активними донорами крові, систематично допомагають уманському міському волонтерському штабу «Разом». В університеті декілька років успішно працює студентська соціально-психологічна служба. Студенти-волонтери беруть участь у різних акціях як на рівні міста, так і на рівні університету, співпрацюють з дитячими будинками та реабілітаційними центрами м. Умань. Цього року викладачі та студенти взяли активну участь у благодійній акції «Від серця до серця». Волонтери університету взяли участь в ініціативі «#ЯТебеБачу» в рамках проекту «#ДавайЗміни» ГО «Відкритий простір».

Студрада постійно висвітлює життя студентів нашого університету в соцмережах. Протягом року на офіційній сторінці УДПУ в Instagram проведено марафон прямих ефірів із відомими випускниками, із студентами УДПУ, які навчаються в іноземних університетах. Вперше проведено онлайн-конкурс «Амбасадор УДПУ». Цього року на всіх факультетах/інституті проведено онлайн конкурс «Вернісаж талантів» до Міжнародного Дня студента.

Для фінансового забезпечення діяльності студради та проведення освітньо-виховних заходів затверджено кошторис студради, гроші з якого були витрачені за цільовим призначенням – виключно на потреби студентства університету: придбано костюми для кількох студентських творчих колективів, спортивний інвентар та спортивна форма для збірної команди, призи для фестивалів, конкурсів, загальноуніверситетських заходів, всеукраїнських конференцій та олімпіад. Це підтверджено членами контрольно-ревізійної комісії та зафіксовано протоколом.

Важливим чинником розвитку студента в процесі його участі в самоврядуванні є розширення зовнішніх і внутрішніх зв'язків – встановлення

ділових, творчих і професійних зв'язків із різними громадськими об'єднаннями у вищому закладі освіти й поза ним, участі об'єднань у різних конкурсних програмах різних рівнів тощо.

Під час навчання студенти активно інтегрують з громадським середовищем міста Умань: вони є активними учасниками «Академії молодіжного лідера» при Уманській міській раді, членами Молодіжної ради міста Умань, студради при Міністерстві інформаційної політики в Україні. Завдяки спільним зусиллям керівництва та громади міста, активної участі наших студентів та професорсько-викладацького складу Умань отримала міжнародний статус кандидата престижної світової ініціативи «Громада, дружня до дітей та молоді» та виборює право називатися молодіжною столицею України.

Студенти університету стали активними учасниками програми особистісного та професійного розвитку особистості «Державотворець».

У 2020 році студенти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини мали можливість брати участь у проєкті Student Action – це програма розвитку лідерських компетенцій у студентів від Британської Ради та виграти грант на впровадження проєкту «Академічна доброчесність, як складова якості освітнього процесу в умовах ЗВО». У 2020 році розпочалася його реалізація. Студенти також стали учасниками проєкту «Активні Громадяни», мета якого полягає у сприянні соціальним змінам і забезпеченні сталого розвитку шляхом створення і розбудови мережі молодих лідерів із залученням молодіжних організацій, які є рушіями реформ у своїх громадах та надання їм знань та навичок, що сприятимуть побудові відносин між людьми на засадах рівності та рівних можливостей, поваги до різноманіття, вміння вести безконфліктний діалог.

У 2020 році студенти та молоді викладачі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини стали активними учасниками проєкту «Молодь змінить Україну», який діє в рамках фонду Богдана Гаврилишина та спрямований на підтримку активної, професійної, патріотичної молоді, яка зможе реалізувати себе в майбутньому та додати позитивних змін в Україні. Серед переможців програми «Молодь змінить Україну» представники УДПУ імені Павла Тичини, які виграли навчальну поїздку до Німеччини та гранти на реалізацію проєктів.

Отже, створення такого середовища, в якому студенти можуть і активно реалізують свої самоврядні функції є важливим завданням для керівників закладів вищої освіти. Таке середовище є комплексом сприятливих умов, які стимулюють студентів до активної діяльності, які одночасно є її учасниками, ініціаторами, організаторами.

3.3. Заходи, спрямовані на формування національної свідомості та громадсько-політичної активності

Основним завданням сучасної системи національного виховання є формування громадянина, спроможного взяти участь у розбудові держави, зміцненні її незалежності, збереженні та примноженні національної культури.

У складний для нашої держави час, для всього українського народу – студентська молодь відіграє значну роль у становленні нових прав і свобод, демократичного і вільного суспільства, у боротьбі за територіальну цілісність, ціною власного життя зокрема. Активна громадянська позиція молодих людей свідчить про те, що рівень патріотизму та культу нації у молоді значно зріс.

Національно-патріотичне виховання студентської молоді в Університеті базується на культурно-історичних традиціях, які підтримуються завдяки співпраці органів студентського самоврядування, Музею історії університету. Студенти та співробітники університету провели інформаційну акцію «Фото в музеї».

З метою виховання громадянськості та патріотизму, формування національної свідомості та громадсько-політичної активності студентської молоді в університеті запроваджена низка як традиційних, так і нових форм виховної роботи: святкування загальнодержавних свят, проведення тематичних вечорів, онлайн екскурсій-подорожей історичними місцями, організували віртуальні виставки художньої творчості, влаштовували календарно-обрядові та тематичні свята тощо.

Через програми Zoom та Googl meet для студентів проводилися майстер класи: «Розпис різдвяного печива (миколайчики)»; «Оберіг захиснику України» та ін.

Студенти та викладачі університету із дотриманням протиепідемічних заходів взяли активну участь у заходах з нагоди: Дня державного прапора та Дня Незалежності України, Дня пам'яті та примирення, Дня Соборності України, Дня Гідності і Свободи, Дня захисника України, Дня Збройних сил України тощо.

Необхідною складовою патріотичного та громадянського виховання є заходи, що проводяться в університеті, щодо вшанування подвигу українського народу, увічнення пам'яті про загиблих та жертв Другої світової війни, жертв Голокосту, Голодомору, Героїв небесної сотні. В рамках карантинних обмежень ці заходи проходили у форматі онлайн спілкування.

Студенти та викладачі взяли участь у відкритті художньо-документальної виставки «Україна в боротьбі за свободу та гідність», присвячену героїчним подіям 2014-2020 років та боротьбі за Україну у XXI столітті; документально-художньої виставки «Від слави козацької – до слави солдатської».

Потужну інформаційну та виховну функції несуть тематичні виставки, кіноперегляди, акції, інформаційні стенди, виховні години, вечори пам'яті, перфоменси, тематичні заходи, круглі столи, історичні години, флешмоби, зустрічі: «Революція Гідності в літературній творчості», «Вільні творити майбутнє», «Медіаграмотність як сучасна потреба інформаційного суспільства».

Протягом року відбулися зустрічі з: поетом та філософом Ваном Крюгером, з реконструктором козацької минувшини Віталієм Павленко, упорядниками видань «Коліївщина: право на повстання» та «Коліївщина 1768-1769» з серії «Архів Коша Нової Запорозької Січі» Євгеном Букетом та Іваном Синяком, доктором мистецтвознавства, професором, народним артистом України Іваном Єргієвим, сучасними українськими письменниками Ігорем Астапенком і Богуславом Поляком, з майстринею Оксаною Шуляр, з учасниками бойових дій в зоні Операції Об'єднаних сил ЗСУ Віталієм Чорним та Миколою Макарусем, найвідомішим письменником сучасної України Василем Шклярем, поетом, драматургом, перекладачем, радіо- й телеведучим Олексієм Юріним, членами Черкаської обласної організації Національної спілки письменників України, з представницею Інституту міжнародної освіти, Програми імені *Фулбрайта* в Україні.

Студенти та викладачі відвідали презентацію віртуального музею «Відкрита скриня», виставки українських строїв, мальованих скринь, малярства Юрка Рафалюка та робіт із дерева «Майстерня хатнього духа» в Державному історико-культурному заповіднику «Трипільська культура» с. Легедзино.

Студенти та викладачі університету є ініціаторами та активними учасниками святкових заходів з нагоди: Міжнародного дня Миру, Міжнародного дня рідної мови, Дня слов'янської писемності та культури, Дня української вишиванки, Дня українського козацтва, організовуючи різноманітні акції, флешмоби, ярмарки, виставки художньої творчості, майстер-класи, конкурси плакатів, конкурси на краще написання та виконання віршованих творів, конкурси есе, тематичні заходи та свята. Цього року університет став активним учасником акції «16 днів проти насильства».

В університеті працює Національно-патріотичний табір для студентської молоді «Дія». Учасниками табору є студентство – молоді люди, майбутні фахівці. З нагоди відзначення 90 років з часу заснування університету проходила XV зміна під назвою «Я – студент УДПУ».

В Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини на факультеті української філології дистанційно організовано та проведено IV Регіональний науково-методичний семінар «Літературне краєзнавство у системі національно-патріотичного виховання студентів та учнів Уманщини».

В університеті проведено I етап XI Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка та I етап XXI Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика.

На формування національної свідомості та громадсько-політичної активності студентів спрямовується діяльність бібліотеки університету. У читальних залах та бібліотеці обладнані тематичні полиці, книжкові виставки, відкриті перегляди літератури та інші заходи, приурочені знаменним і пам'ятним датам, подіям у педагогічному, культурному та громадсько-політичному житті країни, ювілейним датам науковців та визначних педагогів. Загалом за рік було організовано низку тематичних виставок, постійно діючих та віртуальних, відкритих переглядів літератури.

3.4. Природоохоронна діяльність

Природоохоронна діяльність та екологічна освіта в університеті передбачає формування екологічної культури особистості, організацію та проведення природоохоронних заходів. Центром організації і управління екологічною освітою та природоохоронною діяльністю в університеті є науково-дослідна лабораторія «Екологія і освіта».

У 2020 році екологічна діяльність університету здійснювалась на основі розробленої технології створення природоохоронних територій та методики проведення природоохоронних заходів.

Студенти, викладачі та співробітники природничого-географічного факультету УДПУ імені Павла Тичини здійснили наукову екологічну експедицію в Національний природний парк «Кармелюкове Поділля» (Вінницька область, Чечельницький район). Експедицію проведено в межах виконання кафедральної теми «Дослідження біологічного, ландшафтного різноманіття та вивчення і покращення екологічного стану водних ресурсів Центрального Побужжя».

У 2020 році в університеті проведено десяту традиційну виставку альтернативних ялинок. Також проведено Годину Землі – особливу міжнародну акцію, яка з року в рік проводиться в останню суботу березня.

В межах проведення Всесвітнього дня прибирання «World Cleanup Day» в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини силами

співробітників адміністративно-господарської частини пройшли прибирання приміщень та прилеглих територій. До участі в акції залучилися всі структурні підрозділи університету.

3.5. Культурно-просвітницькі заходи

Культурно-просвітницькі заходи в університеті, як і вся виховна робота, зорієнтовані на реалізацію основних положень Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді. Тож більшість із них носить національно-патріотичний характер.

Центр культури і дозвілля «Гаудеамус» працює у напрямку виявлення, розкриття та розвитку загальноосвітнього і культурного потенціалу студентів, усвідомлення ними людської, національної та професійної гідності.

Серед завдань Центру культури та мистецтв, які ставляться у контексті формування студентів як майбутніх педагогів, головним є забезпечення оволодіння знаннями про найкращі здобутки у галузях світового класичного та національного народного мистецтва – музиці, фольклорі, театральній, пісенній і танцювальній культурі. Також робота зосереджувалася на розвитку у студентів почуття прекрасного, формуванні у них здатності розуміти та цінувати твори мистецтва, на створенні сприятливих умов для самореалізації у аматорській мистецькій діяльності.

В університеті створені умови для організації дозвілля студентів, формування у них естетичних смаків, розвиток творчих здібностей та обдарувань. На факультетах / інституті університету діють близько 70 різних гуртків, клубів за інтересами, студій дозвілля, творчих колективів тощо, кількість яких поступово збільшується. 13 колективів університету мають звання народного самодіяльного колективу (український хор «Кобзар», ансамбль танцю «Яворина», ансамбль сучасного танцю «Візаві», ансамбль «Музичні візерунки», жіночий академічний хор «Юність», Молодіжний камерний хор, жіночий вокальний ансамбль «Софія», інструментальний ансамбль «Акварелі», вокальний чоловічий гурт «Гонта», студентський театр драми і комедії, хореографічний ансамбль «Inspiration», дует гітаристів «Містерія», інструментальний дует «Ренесанс».

Варто зазначити, що карантин – не перепона для творчості, не зважаючи на обмеження проведення масових заходів, творчі колективи університету брали активну участь в різних дистанційних конкурсах:

– «Молодіжний камерний хор» – лауреат I ступеня XV Міжнародної творчої зустрічі-фестивалю «Вместе в XXI веке», I премії IV Міжнародного хорового фестивалю-конкурсу ODESSA CANTAT у категорії D1 – Камерні хори, I місце у дистанційному міжнародному багатожанровому фестивалі-конкурсі «Самоцвіти – Країна безмежних можливостей»;

– «Молодіжний камерний хор» – переможець V регіонального конкурсу колядок та щедрівок «Уманська коляда – 2020» в номінації «Краще хорове виконання (дорослі)»;

– Студентський народний театр драми і комедії двічі став Лауреатом II премії Міжнародного фестивалю-конкурсу «Україна єднає світ» у номінації «Театри»;

– Студентський народний театр драми і комедії отримав диплом I ступеня на Міжнародному багатожанровому фестивалі-конкурсі «Злагода єднає світ» в номінації «Театральна творчість»;

– Студентка факультету мистецтв Марія Павлишина отримала диплом II ступеня міжнародного фестивалю мистецтва «GOLDEN TIME» та диплом I ступеня у дистанційному Міжнародному конкурсі талантів «Parade of Stars 2020» у номінації «Естрадний вокал» (Польща);

– Студентка факультету мистецтв Анастасія Саченко здобула перемогу на IV міжнародному Інтернет-конкурсі мистецтв «MUSICAL SOUTH PALMYRA» у номінації «Інструментальне мистецтво»;

– Ансамбль народних інструментів «Акварелі» отримав перемогу на міжнародному Інтернет-конкурсі інструментального виконавства «MUSICAL POWER 2020»;

– Гітарний дует «Містерія» став володарем Гран-прі VI дистанційного міжнародного багатожанрового фестивалю-конкурсу мистецтв «Простір майбутнього»;

– Студентка факультету мистецтв Анастасія Царикова отримала Гран-прі дистанційного міжнародного багатожанрового фестивалю-конкурсу мистецтв «Простір майбутнього» та IV Міжнародного фестивалю-конкурсу мистецтв «SOLOVIOV ART IV»;

– Студенти факультету мистецтв Людмила Семко і Олександр Храновський отримали дипломи I ступеня Міжнародного фестивалю-конкурсу «Перлини світових талантів»;

– Студенти факультету мистецтв Дмитро Волошин, Віктор Бондаренко, Тарас Горбатенко стали лауреатами I ступеня дистанційного міжнародного багатожанрового фестивалю-конкурсу мистецтв «Простір майбутнього».

Вперше в актовій залі УДПУ пройшов концерт гітарної музики без глядачів. Таким чином організатори та учасники намагалися дотриматися протиепідемічних заходів. За подібним принципом працюють відомі світові співаки, виконавці, театри. Натомість ведеться відеозапис концерту, який згодом можна переглянути онлайн. Концерт гітарної музики було приурочено 90-річчю Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Яскравими подіями звітного року були такі заходи літературного об'єднання імені Миколи Бажана: «Літній обмін «карантинками», або чергове віртуальне засідання університетського літоб'єднання»; «Поетично-прозове шоу на літоб'єднанні імені Миколи Бажана»; «Спільне засідання літоб'єднання імені Миколи Бажана»; «Лабораторна робота» на літоб'єднанні імені Миколи Бажана.

Студенти організували Art-марафон між студентами спеціальності «Образотворче мистецтво» – «Коронавірус – карикатура».

Культурно-просвітницькі заходи в університеті спрямовуються на реалізацію мистецьких талантів студентів. Цього року студенти факультетів/інституту активно організували онлайн заходи, фото-флешмоби та відеопривітання з нагоди Дня працівника освіти, Дня студента.

3.6. Спортивно-масова робота

Спортивно-масова робота - це система заходів з масового спорту та фізичного виховання, спрямованих на створення умов для забезпечення оптимальної рухової активності кожної людини за місцем навчання, роботи, проживання та відпочинку для зміцнення здоров'я й профілактики захворювань, активного дозвілля.

Кожен студент та співробітник нашого університету має змогу реалізувати право на поліпшення фізичного стану та досягнення належного рівня спортивних успіхів відповідно до фізичних здібностей.

Відповідно до статті 21 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» в університеті діє громадська організація фізкультурно-спортивної спрямованості студентів – спортивний клуб, основним завданням якого є залучення студентів у позанавчальний час до фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності:

- організація і проведення спортивних змагань серед студентів;
- забезпечення участі студентів у змаганнях різного рівня: міжнародних, всеукраїнських та регіональних.

В університеті було активізовано роботу керівництва спортивного клубу та факультетів щодо координації їх діяльності в напрямку посилення спортивно-масової роботи.

З метою залучення студентської молоді до систематичних занять фізичною культурою і спортом при спортивному клубі функціонує 14 спортивно-оздоровчих секцій. Найчисельнішими є секції з легкої атлетики, боксу, волейболу і футболу. В кожній секції є основний склад, який представляє університет на змаганнях та студенти, які займаються в секції в позанавчальний час для свого фізичного розвитку.

У 2020 році за умови дотримання протиепідемічних заходів організовано та проведено різноманітні квести, конкурси та спортивні змагання, естафети; проводяться різноманітні акції з популяризації здорового способу життя.

До Міжнародного дня студентського спорту в університеті відбулись низка заходів на свіжому повітрі із дотриманням протиепідемічних застережень, на яких були підведені підсумки та визначення кращих спортсменів університету, під час якого на спортивних майданчиках пройшли змагання з армреслінгу, спортивного дартцу, перетягуванні канату, багато повторного жиму та крос фіту.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини 22 лютого 2020 року приймав учасників обласних змагань з футзалу. Турнір серед учасників бойових дій проведено з метою залучення ветеранів російсько-української війни до занять спортом, популяризації футзалу та ведення здорового способу життя.

На зимових канікулах студенти активно брали участь у тренуваннях з футзалу та відбулись змагання з даного виду спорту серед іноземних студентів.

У Міжнародний день спорту на благо розвитку та миру викладачі, тренери, студенти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, розуміючи, що спорт має унікальну силу для того, щоб сприяти об'єднанню людей навколо миру, дружби та розвитку долучилися до акції #WHITECARD зі своєї домівки.

У 2020 році спортсмени університету взяли участь у змаганнях різного рівня. Серед них: молодіжні спортивні ігри міста Умань, XVII Універсіада Черкаської області серед закладів вищої освіти, чемпіонати та кубки України, Європи та Світу, міжнародні змагання з різних видів спорту:

– Студент Андрій Джигов виборов бронзову нагороду чемпіонату України з пляжної боротьби;

– Велосипедисти Олександр Шевченко, Михайло Бліхарський, Софія Шевченко, Сніжана Фарщук вибороли призові місця у чемпіонаті України з велоспорту у багатоденній гонці серед юніорів, юніорок;

– Студентки Софія Джигирей та Олена Черкашина стали бронзовими призерками особистого чемпіонату України з веслування;

– Студент Михайло Васільєвих виборов срібну медаль на чемпіонаті України серед молоді з академічного веслування;

– Магістрантка факультету фізичного виховання УДПУ імені Павла Тичини Анастасія Вороніна зіграла у складі національної збірної команди України з футболу, яка у черговому матчі кваліфікації Євро-2022.

– Викладач Сергій Ільченко встановив 7 рекордів України з багатоповторного жиму.

Уманський державний педагогічний університет є осередком розвитку спорту та спортивно масової роботи в нашому місті та регіоні. У спортивній залі проходять змагання різного рівня, в яких активну участь беруть спортсмени нашого університету. Проведені заходи не лише підвищують рівень майстерності наших спортсменів, але і стимулюють інших займатися спортом та підтримувати свій фізичний стан.

У 2020 році колектив Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини отримав подяку за вагомий внесок у розвиток галузі фізичної культури та спорту від Черкаського обласного центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх».

Розділ IV. ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ

4.1. Організація профорієнтаційної роботи

У зв'язку із епідеміологічною ситуацією у 2020 році, профорієнтаційна робота зазнала значних змін та потребувала нових форм і методів проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо досягнення позитивної динаміки та результативності вступної кампанії. Відділом професійно-кар'єрної орієнтації та доуніверситетської підготовки розроблено маркетингову стратегію проведення профорієнтаційної роботи у закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти, професійної (професійно-технічної) освіти; для ефективної організації інформаційної та профорієнтаційної роботи розроблено «освітню карту» закладів освіти; відповідно до моніторингових потоків вступників та статистичних даних аналітичних центрів проведено розподіл території профорієнтаційного опрацювання; розроблено алгоритми дистанційного та очного інформаційного покриття; відповідно до території профорієнтаційного опрацювання для формування планів профорієнтаційної роботи факультетів/інституту означено основні стратегічні завдання; організовано: навчання та інструктажі мобільних та моніторингових груп «Дистанційна освітня траєкторія», «Профорієнтаційна робота: дистанційний сегмент», «Батьківські лекторії», «Успішний абітурієнт 2020»; роботу центру реєстрації на ЗНО (пробна та основна сесії) та на ЄВІ з іноземної мови; проведено: наради-тренінги та інструктажі з координаторами факультетів/інституту щодо особливостей проведення вступної кампанії; спеціалізовані тренінги, експрес-курси підготовки до ЗНО із предметів, що виносяться на конкурс; моніторинг заяв абітурієнтів для визначення ефективних профорієнтаційних методів роботи; моніторинг навчальних закладів, охоплених профорієнтаційною роботою; участь у батьківських зборах, лекторіях, конференціях, форумах щодо популяризації освітніх програм університету та особливостей вступної кампанії; розроблено та впроваджено нові методи профорієнтаційної роботи; оновлені буклетизовані інформаційні проспекти.

Для ефективного проведення профорієнтаційної роботи враховано міграційні потоки вступників, територією профорієнтаційного опрацювання означено 7 областей України: Черкаську, Вінницьку, Кіровоградську, Київську, Одеську, Миколаївську, Житомирську. Для оптимізації проведення профорієнтаційної роботи відділом було створено покажчик опорних шкіл України та розроблено алгоритм дистанційного профорієнтаційного опрацювання закладів освіти.

Профорієнтаційна робота проводилась у двох напрямках: упровадження алгоритмізації дистанційного сегменту профорієнтаційної роботи та використання традиційного (очного) опрацювання інформаційно-роз'яснювальної траєкторії закладів освіти.

Для інформаційного насичення вступної кампанії та популяризації освітніх програм університету відділом та факультетами/інститутом було проведено тренінги, лекторії, семінари: «Успішний абітурієнт», «Особливості вступної кампанії», «Вибір освітньої траєкторії», «ПТ – регламент роботи», «Особливості сертифікаційних робіт. Вага мінімально підготовленого учасника», «ЗНО: права та обов'язки вступника». Було опрацьовано 756 закладів загальної середньої освіти, 61 заклад фахової передвищої освіти, професійної (професійно-технічної) освіти. Організовано створення тематично-профорієнтаційних груп у месенджерах для

кожної категорії вступників: вступна кампанія, ДПА у формі ЗНО та ЗНО, реєстрація на ЗНО та ЄВІ, розроблено медіа-план наповнення відповідних груп.

Відповідно до договору про співпрацю з Київським регіональним центром оцінювання якості освіти на базі відділу продовжив свою роботу Центр реєстрації на зовнішнє незалежне оцінювання (пробна та основна сесії). Послугами центру з 03 лютого до 24 березня скористалось 528 осіб (випускники 2020 року, студенти закладів фахової передвищої освіти та професійних (професійно-технічних) ліцеїв, випускники минулих років), у минулому році – 407 осіб. Під час додаткового періоду реєстрації відділом було зареєстровано 27 осіб та надано рекомендації онлайн – 41 особі.

Відповідно до Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України у 2020 році складання єдиного вступного іспиту з іноземної мови за спеціальностями: 281 Публічне управління та адміністрування; 051 Економіка; 071 Облік і оподаткування; 072 Фінанси, банківська справа та страхування; 073 Менеджмент; 075 Маркетинг; 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; 241 Готельно-ресторанна справа; 242 Туризм; 034 Культурологія; 035.01 Філологія. Українська мова та література; 035.041 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська; 032 Історія та археологія; 231 Соціальна робота; 053 Психологія) було обов'язковим. Відділом спільно з факультетами/інститутом було організовано широку інформаційну кампанію серед потенційних вступників 2020 року.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Порядку організації та проведення вступних випробувань, що проводяться з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти» було визначено відповідальну особу (адміністратора) та працівників (користувачів), які отримали індивідуальні коди доступу до програми реєстрації такої категорії вступників. У зв'язку із епідеміологічною ситуацією реєстрація на єдиний вступний іспит тривала з 12 травня до 5 червня 2020 року у дистанційному режимі. Відділом було зареєстровано 348 осіб, у минулому році – 398 осіб.

Проведення днів відкритих дверей відбувалося в онлайн режимі. Відділом, на сайті університету, розроблено сторінку «День відкритих дверей онлайн», де вступники мають змогу ознайомитись з презентацією освітніх програм, сферою працевлаштування, переглянути відео про факультети/інститут, скористатись онлайн консультацією вступників.

Розроблено сторінку на сайті університету «Вступна кампанія», де розміщені корисні посилання для вступників: «Навігатор вступника», «Онлайн консультація», «Календар вступника», «Особливості реєстрації на ЗНО», «Календар ЗНО», «Особливості реєстрації на ЄВІ», «Вступна кампанія: найпоширеніші запитання та відповіді».

Для ширшого інформування вступників щодо вступної кампанії та можливостей вступу до університету продовжують роботу: спільнота у соціальній мережі Facebook «Вступ 2021. УДПУ імені Павла Тичини»; онлайн консультація вступників (за звітний період було надано консультації 1867 особам); інформаційно-консультаційний центр (за період вступної кампанії проконсультовано більше 1500 вступників); оновлена сторінка на офіційному сайті університету «Вступникам».

4.2. Система доуніверситетської підготовки

Підготовку громадян України до вступу у заклади вищої освіти на базі університету проходили 236 слухачів. Для такої категорії вступників було створено групу у месенджері Viber для інформування щодо підготовки та реєстрації на ДПА у формі ЗНО та ЗНО, новачій вступної кампанії, популяризації освітніх програм.

У навчальному процесі було задіяно 9 лекційних аудиторій у новому корпусі університету. Під час організаційно-методичної роботи було сформовано – 28 груп слухачів, до навчального процесу залучено 11 викладачів університету.

Сертифікати отримали 142 слухача (у 2019 році – 92 особи), довідки – 94 слухача (у 2019 – 101 особа). Відповідно до Положення про підготовку громадян України до вступу у заклади вищої освіти сертифікати було видано тим слухачам, які обрали 3 або 4 предмети для підготовки до складання ДПА у формі ЗНО та ЗНО. Додатковими балами при вступі на спеціальності факультетів: природничо-географічного; фізики, математики та інформатики; інженерно-педагогічної освіти могли скористатися 55 слухачів (у 2019 – 44 особи).

Під час підготовки слухачі мали можливість: під керівництвом досвідчених викладачів підготуватися до складання державної підсумкової атестації у формі зовнішнього незалежного оцінювання та ЗНО; ознайомитись з особливостями вступної кампанії 2020 року; отримати індивідуальні профорієнтаційні консультації; зустрічатись з координаторами профорієнтаційної роботи для визначення подальшої освітньої траєкторії; пройти профорієнтаційну діагностику у центрі психологічного діагностування та тренінгових технологій.

У рамках підготовки громадян України до вступу у ЗВО слухачі відвідували (в очному та онлайн режимах) безкоштовні експрес-курси підготовки до складання зовнішнього незалежного оцінювання:

- факультет української філології: семінари-тренінги «Теорія і практика підготовки до ЗНО з української мови і літератури» (7 лютого, 13 березня, 10 квітня, 7, 10, 14, 18, 21 грудня);
- факультет іноземних мов: експрес-курси «Теорія і практика підготовки до ЗНО з англійської мови» (24 січня, 28 лютого, 27 березня, 24 квітня, 25 грудня);
- історичний факультет: семінари-тренінги «Особливості підготовки до ЗНО з історії України» (23 січня, 20 лютого, 19 березня, 16 квітня, 3, 17 грудня);
- природничо-географічний факультет: тренінги «Проблемні питання підготовки до ЗНО з географії, біології, хімії» (24 січня, 21 лютого, 20 березня, 10 квітня; 1, 8, 15, 22 грудня);
- факультет фізики, математики та інформатики: експрес-курси «Особливості підготовки до ЗНО з фізики та математики» (29 січня, 19 лютого, 4 березня, 8 квітня, 18, 25 листопада, 2, 9, 11, 16, 23, 24, 27 грудня).

4.3. Вступна кампанія

У 2020 р. університет здійснював прийом вступників на денну і заочну форми навчання на місця державного замовлення та на навчання за контрактом за ступенями «Молодший бакалавр», «Бакалавр», «Магістр», «Доктор філософії», «Доктор наук».

У 2020 р. уперше здійснено набір вступників на основі повної загальної середньої освіти на освітній ступінь «молодший бакалавр» за кошти державного бюджету. Прийом вступників здійснювався за освітніми програмами 15

спеціальностей. На денну форму навчання загальний ліцензований обсяг складає 400 місць. У цілому було подано 161 заяви. За державним замовленням на денну форму навчання зараховано 36 осіб. Всього зараховано – 56 осіб.

На заочну форму навчання за ступенем «Молодший бакалавр» загальний ліцензований обсяг складає 390 місця. Всього подано 126 заяву. Зараховано – 85 осіб. З них за додатковим набором зараховано 7 осіб.

На денну форму навчання за ступенем «Бакалавр» у 2020 р. здійснювався прийом за освітньо-професійними програмами 39 спеціальностей, з яких 17 – не педагогічного профілю. Загальний ліцензований обсяг складає 4200 місць. У цілому було подано 2912 заяв (у 2019 р. – 4091 заяви). Всього зараховано – 894 особи (у 2019 р. – 1184 особи).

План державного замовлення на денну форму навчання доведений до університету склав 501 місце (у 2019 р. – 610 місць). Загальний конкурс на місця за кошти державного бюджету на денну форму навчання – 7 осіб на місце. На навчання за контрактом зараховано 393 особи (у 2019 р. – 574 особи).

Всього у 2020 р. на денну форму навчання ОС «бакалавр» на основі повної загальної середньої освіти з Черкаської області було зараховано 327 осіб, або 48% від загальної кількості вступників.

На заочну форму навчання на ступінь «Бакалавр» у 2020 р. прийом здійснювався за освітньо-професійними програмами 32 спеціальностей, з них 14 – не педагогічного профілю. Всього було подано 1031 заява (у 2019 р. – 2342 заяви). Всього зараховано – 541 особа (у 2019 р. – 978 осіб).

Обсяг державного замовлення загалом склав 210 місць (у 2019 р. – 262 місця). Загальний конкурс по університету на місця державного замовлення – 6 осіб на місце. На навчання за контрактом зараховано 331 особа (у 2019 р. – 716 осіб).

На денну форму навчання за ступенем «Магістр» загальний ліцензований обсяг складає 1700 місця. Було подано 1007 заяв (у 2019 р. – 1838 заяв). Всього зараховано – 696 осіб (у 2019 р. – 1068 осіб). З них за додатковим набором зараховано 20 осіб.

Загальний обсяг державного замовлення загалом склав 438 місць (у 2019 р. – 476). Загальний конкурс за ОС «Магістр» на місця за кошти державного бюджету на денну форму навчання – 3 особи на місце. На навчання за контрактом зараховано 258 осіб (у 2019 р. – 592 особи).

Вступ за ступенем «Магістр» на основі диплома за іншою спеціальністю склав 125 осіб (у 2019 р. – 234 особи).

На заочну форму навчання за ступенем «Магістр» загальний ліцензований обсяг складає 1640 місць. Було подано 1353 заяви (у 2019 р. – 1892 заяви). Всього зараховано – 986 осіб (у 2019 р. – 1069 осіб).

Загальний обсяг державного замовлення загалом складає 183 місць (у 2019 р. – 141 місце). Загальний конкурс на місця за кошти державного бюджету на заочну форму навчання – 8 осіб на місце. Крім того, на навчання за контрактом зараховано 803 особи (у 2019 р. – 928 осіб).

Вступ за ступенем «Магістр» на основі диплома за іншою спеціальністю склав 512 осіб (у 2019 р. – 556 осіб).

На третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти «Доктор філософії» загальний ліцензований обсяг на денну форму навчання складає 49 місць за освітньо-науковими програмами 6 спеціальностей. У цілому було подано 17 заяв (у

2019 р. – 27). Обсяг державного замовлення – 5 місць (у 2019 р. – 13). Державне замовлення виконано в повному обсязі. Зараховано за контрактом – 3 особи.

На заочну форму було подано 12 заяв (у 2019 р. – 13). Обсяг державного замовлення – 2 місця (у 2019 р. – 0) і, відповідно, зараховано 2 особи. На навчання за контрактом зараховано – 10 осіб (у 2019 р. – 12 осіб).

Всього на третій рівень вищої освіти «Доктор філософії» за денною та заочною формами навчання зараховано 20 осіб (у 2019 р. – 29 осіб).

До докторантури у 2020 р. було зараховано 1 особу за державним замовленням на спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки (денна форма навчання) та 1 особу на спеціальність 231 Соціальна робота (денна форма навчання).

Крім того, за освітнім ступенем «Бакалавр» зараховано 21 іноземних громадянина на денну форму навчання та 2 особи – на заочну форму навчання. За освітнім ступенем «Магістр» зараховано 17 іноземних громадян.

Таким чином зараховано:

На денну форму: всього – 1655 осіб (у 2019 р. – 2300 осіб), за державним замовленням – 940 осіб (у 2019 – 1086 особи), на контракт – 715 осіб (у 2019 – 1214 осіб).

На заочну форму: всього – 1624 особи (у 2019 р. – 2319 осіб), за державним замовленням – 395 осіб (у 2019 р. – 403 особи), на контракт – 1260 осіб (у 2019 р. – 1916 осіб).

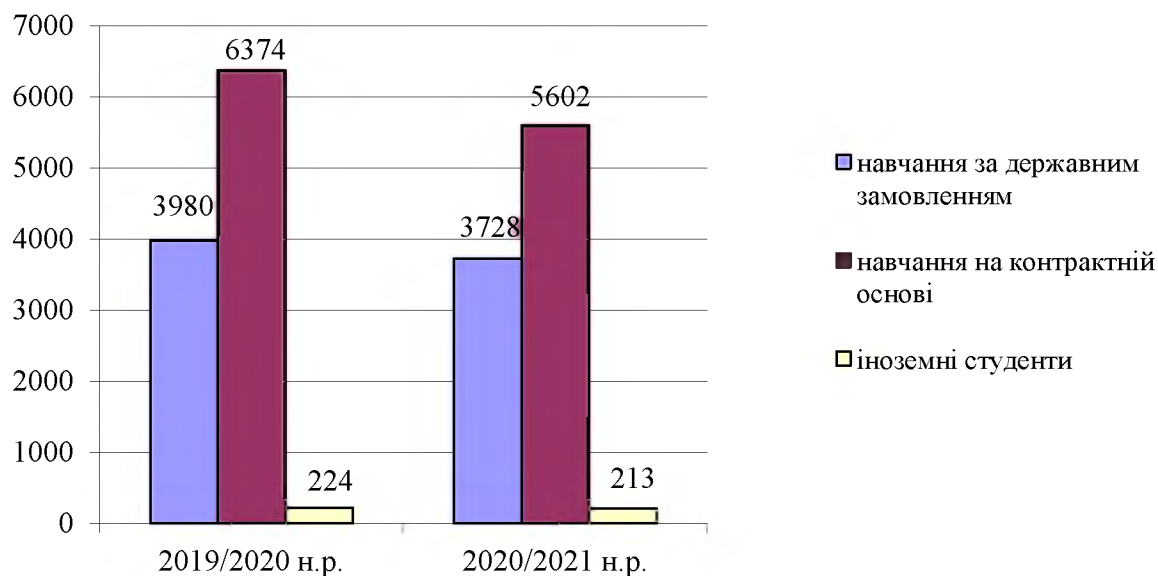
Загалом до університету за всіма рівнями вищої освіти зараховано 3279 осіб (у 2019 р. – 4619 осіб).

4.4. Формування контингенту студентів

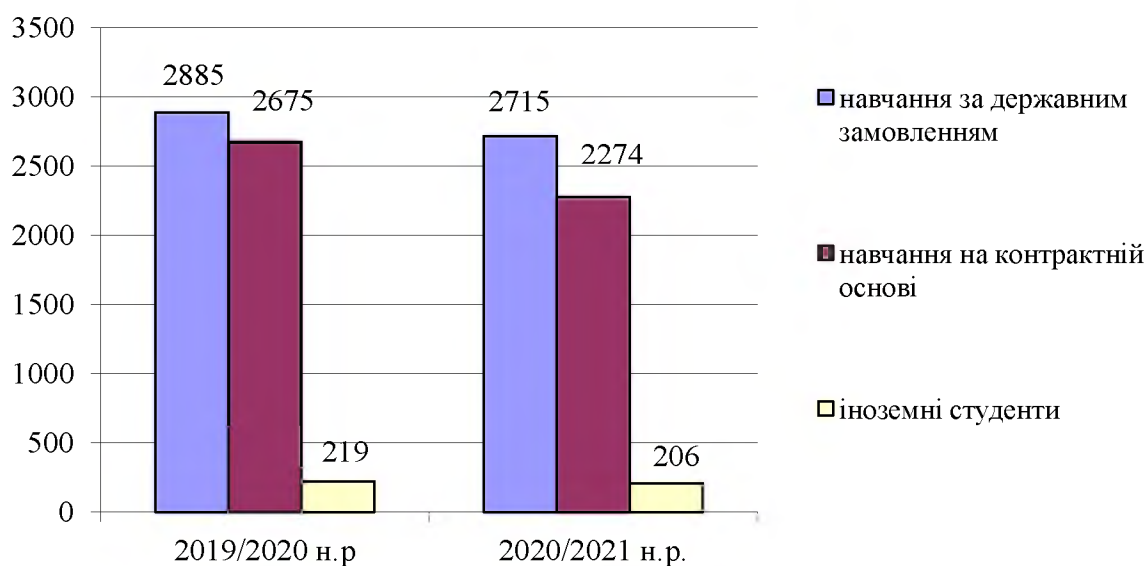
Контингент здобувачів вищої освіти у 2020 році станом на 01.11.2020 на факультетах та в інституті університету за освітніми ступенями «Молодший бакалавр», «Бакалавр» та «Магістр» складав 9543 студенти денної і заочної форм навчання, з них 213 осіб – іноземні громадяни (у 2019/2020 навчальному році – 10578 та 224 відповідно). За кошти державного бюджету здобувають вищу освіту 3728 студентів денної і заочної форм навчання (у 2019/2020 н.р. – 3980), а на умовах контракту (за кошти фізичних і юридичних осіб) – 5815 студентів денної і заочної форм навчання, з них 213 – студенти-іноземці (у 2019/2020 навчальному році – 6598).

Спостерігається значне зменшення контингенту здобувачів вищої освіти, які навчаються за державною та контрактною основами навчання. Контингент іноземних громадян також зменшився в незначній мірі.

Динаміка зміни контингенту здобувачів вищої освіти в університеті

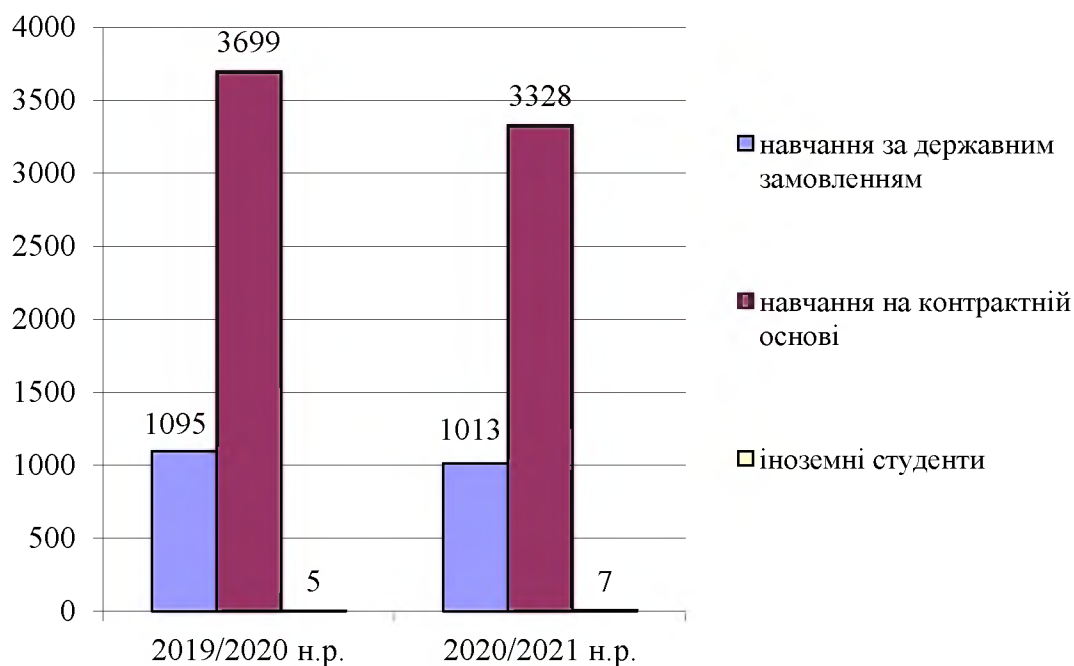

Динаміка зміни контингенту здобувачів вищої освіти в університеті (денна форма навчання)

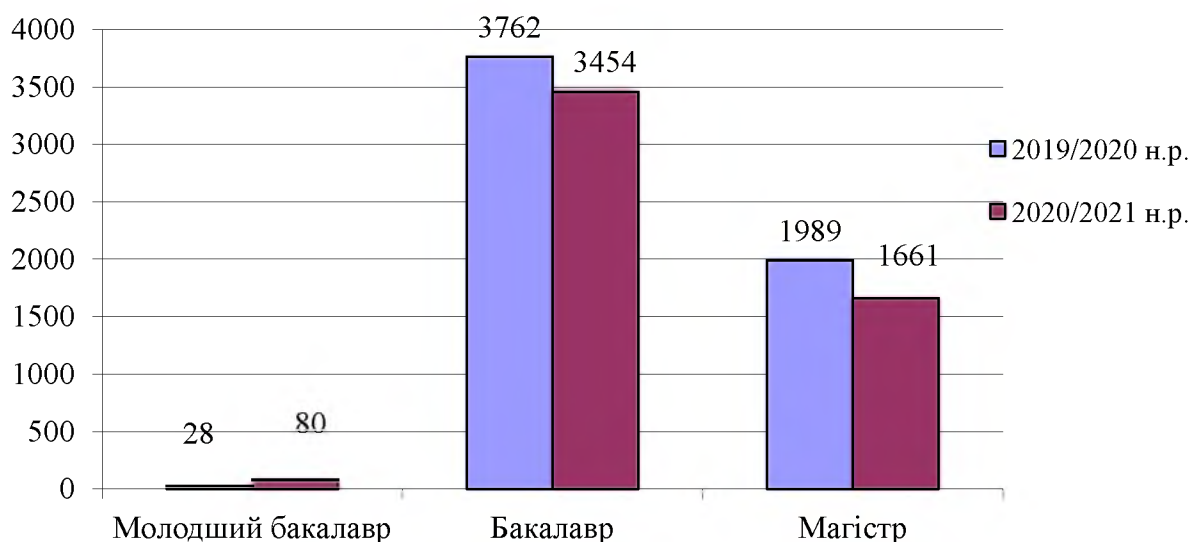
Діаграма 4.3

Динаміка зміни контингенту здобувачів вищої освіти в університеті (заочна форма навчання)

Діаграма 4.4.

Динаміка зміни контингенту за освітніми ступенями (денна форма навчання)

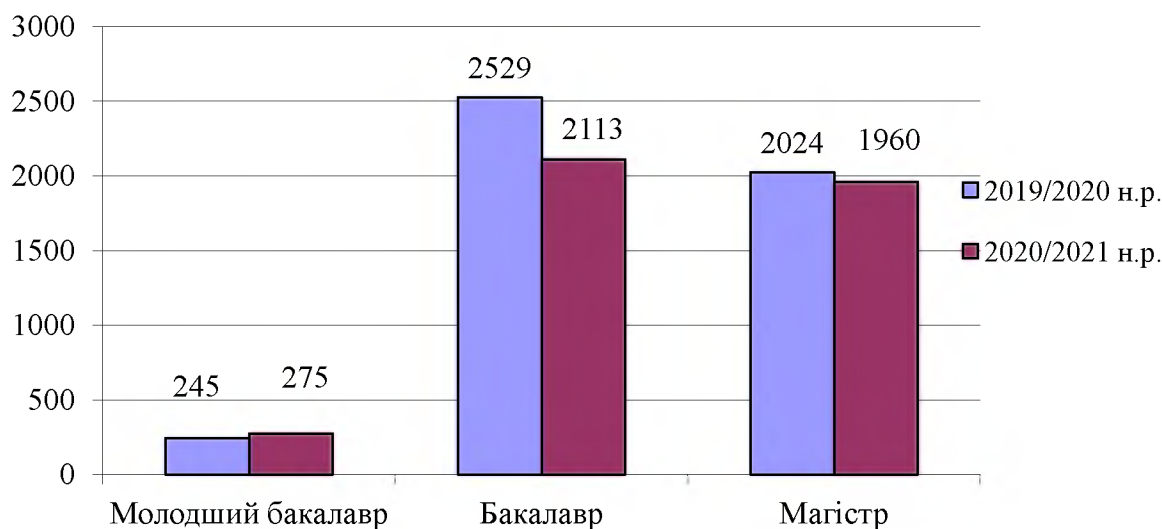
У 2020/2021 навчальному році спостерігаємо зменшення контингенту студентів. Дещо зменшилася кількість осіб, що навчаються за освітніми ступенями «Бакалавр» та «Магістр» на денній та заочній формах навчання, однак спостерігаємо збільшення кількості студентів, які навчаються за освітнім ступенем «Молодший бакалавр».

Найбільший контингент студентів у звітному році мали: факультет дошкільної та спеціальної освіти – 1483 особи, Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти – 1073 особи, факультет соціальної та психологічної освіти – 987 осіб, факультет початкової освіти – 796 та факультет української філології - 793.

На заочній формі навчання маємо наступні показники:

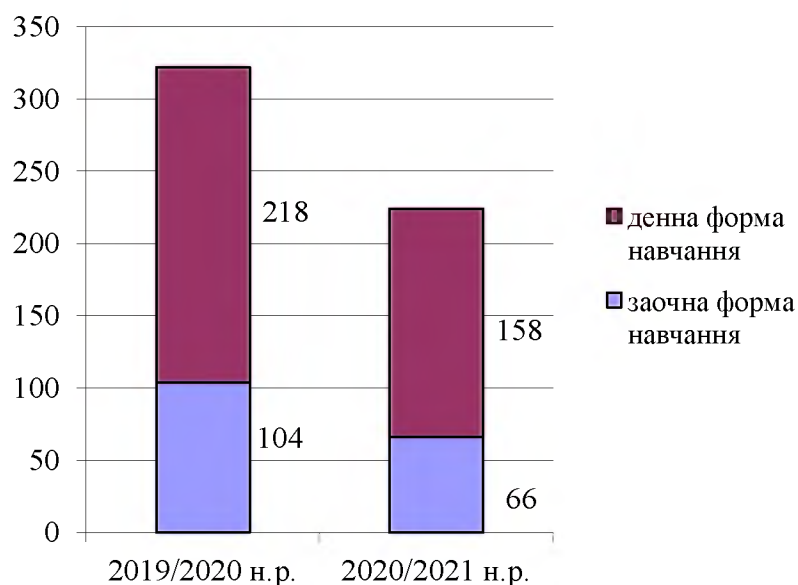
Діаграма 4.5

Динаміка зміни контингенту за освітніми ступенями (заочна форма навчання)

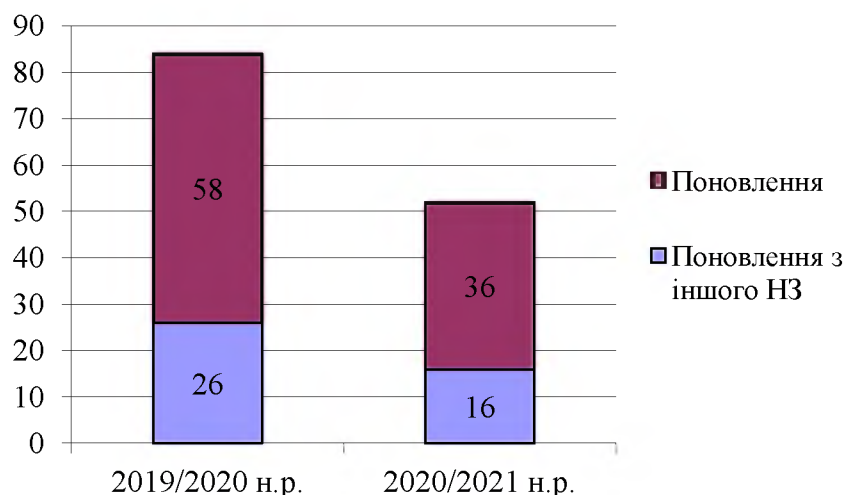

Діаграма 4.6

Кількість студентів, переведених з контрактної основи навчання на навчання за державним замовленням на денній та заочній формах навчання

Кількість студентів, які були поновлені на денній та заочній формах навчання

За звітний період із числа студентів, які навчаються за кошти фізичних і юридичних осіб, на вакантні місця державного замовлення було переведено 224 особи (158 – денної форми навчання, 66 – заочної форми навчання). Для порівняння: у 2019 році на вакантні місця державного замовлення було переведено 322 особи (218 – денної форми навчання, 104 – заочної форми навчання).

Кількість поновлень на денній та заочній формах навчання у 2020 році становить 52 особи (21 – денної форми навчання та 31 – заочної форми навчання), 30,8% з яких становлять студенти, поновлені з інших закладів вищої освіти. Для порівняння: у 2019 році кількість поновлених з інших навчальних закладів становила 31,0% від загальної кількості поновлених. Частка поновлених, у порівнянні з минулим навчальним роком, зменшилася.

У 2020 році з університету було відраховано 555 осіб (257 – денної форми навчання, 298 – заочної форми навчання), що складає 5,8% від загального контингенту студентів університету.

Основними причинами відрахування залишаються: відрахування за власним бажанням (207 осіб), невиконання навчального плану (195 осіб), для студентів-контрактників – порушення умов договору (87 осіб), закінчення теоретичного курсу та неатестація екзаменаційною комісією (51 особа), за невиконання графіка освітнього процесу (12 осіб), та інші причини (3 особи).

**Основні причини відрахування студентів
(денна і заочна форми навчання)**

Серед відрахованих найбільшу частку в університеті (денна і заочна форми навчання) складають відрахування за власним бажанням – 37%, менше – за невиконання вимог навчального плану – 35%, за порушення умов договору – 16%, закінчення теоретичного курсу та неатестація екзаменаційною комісією – 9%, за невиконання графіку освітнього процесу – 2%, у зв'язку з іншими причинами – 1%.

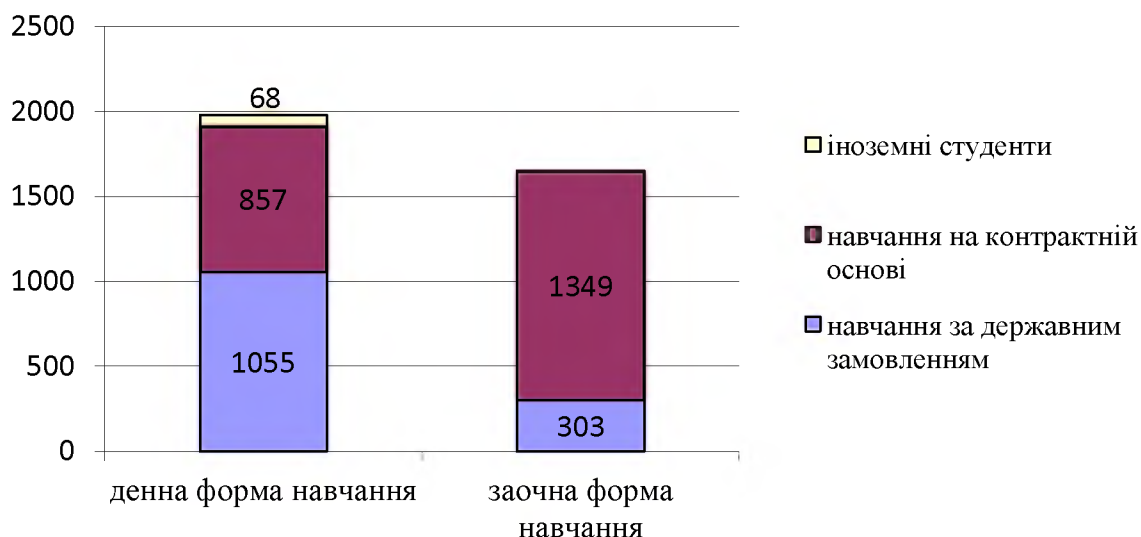
У 2020 році зі складу студентів університету відраховано у зв'язку з закінченням навчання 2432 особи, із них:

- денної форми навчання 1258 особи (605 – навчання за державним замовленням; 653 – на контрактній основі навчання, з них 66 – студенти-іноземці),
- заочної форми навчання 1174 осіб (184 – навчання за державним замовленням; 990 – на контрактній основі навчання).

Також у поточному році заплановано випуск (31.12.2020 року) студентів освітнього ступеня «Магістр» у кількості 1266 осіб:

- денної форми навчання 788 осіб (450 – навчання за державним замовленням; 338 – на контрактній основі навчання, з них 2 – студенти-іноземці),
- заочної форми навчання 478 особи (119 – навчання за державним замовленням; 359 – на контрактній основі навчання).

**Кількість студентів-випускників у 2020 році
на денній та заочній формах навчання**

Зокрема на денній формі навчання (з урахуванням студентів освітнього ступеня «Магістр» з датою закінчення навчання 31.12.2020 року):

ОС «Бакалавр» – 1100, за державним замовленням – 605; на контрактній основі навчання – 495, з них: студенти-іноземці – 66.

ОС «Магістр» – 946, за державним замовленням – 450; на контрактній основі навчання – 496, з них: студенти-іноземці – 2.

На заочній формі навчання (з урахуванням студентів освітнього ступеня «Магістр» з датою закінчення навчання 31.12.2020 року):

ОС «Бакалавр» – 824, за державним замовленням – 184; на контрактній основі навчання – 640.

ОС «Магістр» – 828, за державним замовленням – 119; на контрактній основі навчання – 709.

Отже, фактична кількість випускників у 2020 році – 2432 осіб (1258 денної форми навчання та 1174 заочної форми навчання). Планується випуск 31.12.2020 у кількості 1266 осіб (788 денної форми навчання та 478 заочної форми навчання). Разом кількість випускників у 2020 р. становитиме 3698 осіб (2046 денної форми навчання та 1652 заочної форми навчання). Для порівняння: у 2019 навчальному році було випущено 3967 осіб (2201 денної форми навчання та 1766 заочної форми навчання).

4.5. Атестація випускників

В університеті створено систему випускної підсумкової атестації, яка охоплює екзамени, захисти випускних кваліфікаційних робіт на здобуття

освітнього ступеня «Бакалавр» та «Магістр». Така розгалужена за змістом і рознесена у часі система контролю дає змогу об'єктивно оцінювати рівень підготовки випускників і, враховуючи рекомендації, зафіксовані у звітах голів екзаменаційних комісій за попередній рік, вносити корективи щодо організації освітнього процесу.

За звітний період на всіх кафедрах університету розроблено та затверджено в установленому порядку переліки орієнтовних тем кваліфікаційних робіт, що періодично оновлюються, доповнюються й уточнюються. Їхня тематика стосується актуальних проблем фундаментальних фахових дисциплін та проблем навчання у сучасних загальноосвітніх закладах, закладах вищої освіти та має практичну спрямованість. Студенти університету забезпечені необхідними методичними рекомендаціями щодо написання, оформлення і захисту кваліфікаційних робіт. Керівники наукових робіт – досвідчені викладачі, доктори і кандидати наук; рецензенти – провідні викладачі університетів, учителі шкіл, фахівці з різних наукових та навчальних закладів.

Підготовка та захист студентами університету кваліфікаційних робіт здійснювалися відповідно до затверджених в установленому порядку графіків. Студенти періодично доповідали про результати проведених досліджень на засіданнях кафедр, наукових студентських гуртках та на підсумковій студентській науковій конференції університету. Наукові керівники інформували професорсько-викладацький склад кафедри та деканати факультетів / дирекцію інституту про хід та результати науково-дослідної роботи студентів і стан виконання графіків написання кваліфікаційних робіт.

З метою організованого проведення атестації вченою радою університету за поданням деканів факультетів/директора інституту затверджено голів екзаменаційних комісій на 2020 рік (накази ректора № 1068 о/д від 28.11.2018 р. «Про затвердження голів ЕК на 2020 рік. У встановлені терміни затверджено теми кваліфікаційних робіт, підготовлено та затверджено програми випускних екзаменів, екзаменаційні білети, розклади проведення випускних екзаменів та захистів кваліфікаційних робіт; затверджено персональний склад екзаменаційних комісій для всіх напрямів підготовки / спеціальностей денної та заочної форм навчання та призначено екзаменаторів для прийому випускних екзаменів та захист випускних кваліфікаційних робіт.

Випускна підсумкова атестація студентів ОС «Магістр» та отримання кваліфікації за відповідною спеціальністю тривала у грудні 2019 (термін навчання 1 рік 4 місяці, 2 роки 4 місяці.). На деяких факультетах (професійної та технологічної освіти, дошкільної та спеціальної освіти, історичному, природничо-географічному, мистецтв, початкової освіти, соціальної та психологічної освіти, ННІ економіки та бізнес освіти) навчальними планами передбачено проведення випускного екзамену та захисту кваліфікаційної роботи.

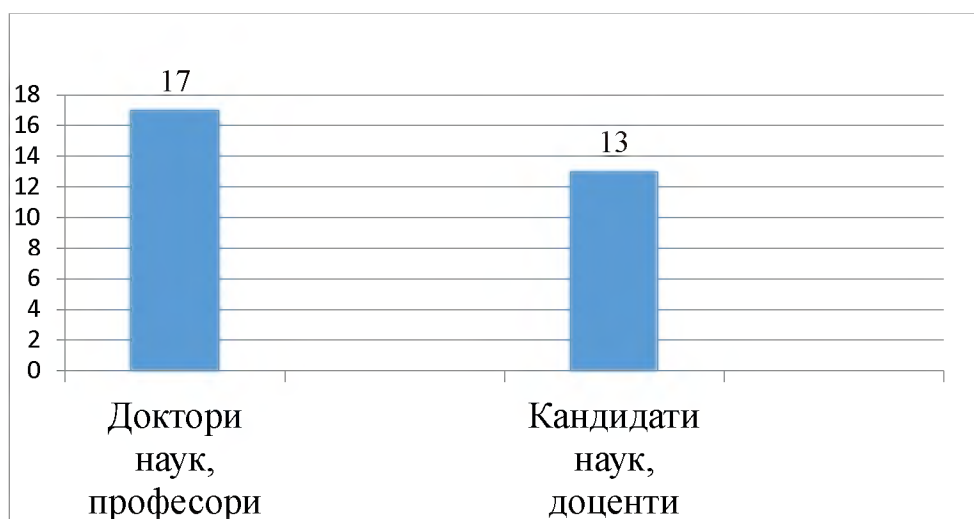
За результатами зимової атестації маємо таку кількість випускників ОС «Магістр»: 1402 особи (денної форми навчання – 786 осіб, заочної – 616 осіб), з них отримали дипломи магістра з відзнакою 166 осіб (денної форми навчання – 104 особи, заочної – 62 особи).

Під час зимової випускної атестації з 15.01 по 23.01 на факультетах фізики, математики і інформатики; інженерно-педагогічної освіти; фізичного виховання; історичному факультеті та навчально-науковому інституті економіки та бізнес-освіти іноземні студенти склали «Державний екзамен з української мови».

Випускна підсумкова атестація студентів освітнього ступеня «Магістр» (термін навчання 1 рік 9 міс.) тривала з 05.05.2020 р. до 30.05.2020 р.; освітнього ступеня «Бакалавр» – з 18.05.2020 р. до 27.06.2020 р. У цей період в університеті працювали 196 екзаменаційних комісій. Їх очолювали 30 голів ЕК, у т. ч.: 17 осіб – доктори наук, професори (з них 3 запрошених, що складає 10 %) та 13 осіб – кандидати наук, доценти.

Діаграма 4.10

Якісний склад голів екзаменаційних комісій

За результатами літньої атестації маємо таку кількість випускників: ОС «магістр» – 508 осіб (денної форми навчання – 158 осіб, заочної – 350 осіб), з них отримали дипломи магістра з відзнакою – 77 осіб (денної форми навчання – 33 особи, заочної – 44 особи); ОС «бакалавр» – 1924 особи (денної форми навчання – 1100 осіб, заочної – 824 особи), з них отримали дипломи бакалавра з відзнакою 89 осіб (денної форми навчання – 58 осіб, заочної – 31 особа).

Якісний показник підготовки фахівців денної та заочної форм навчання по університету (на «відмінно» та «добре» випускню атестацію склали 2757 осіб) збільшився, у порівнянні з минулим навчальним роком, на 2% і становить 71,9%, середній бал – 4,4.

Звіти голів ЕК про проведення та результати випускної атестації заслуховувалися на засіданнях випускних кафедр та вчених радах факультетів/інституту.

Після узагальнення зауважень та пропозицій, представлених у звітах голів ЕК, рекомендовано: посилити відповідальність завідувачів випускових кафедр, викладачів навчальних дисциплін, що виносяться на випускні екзамени та керівників кваліфікаційних робіт за дотримання встановлених вимог стосовно проведення випускної атестації, приділяти більше уваги практичній спрямованості завдань при формуванні екзаменаційних білетів, що дасть можливість виявити не лише теоретичну підготовку випускників, а й уміння використовувати здобуті знання у педагогічній діяльності; спрямовувати зусилля професорсько-викладацького складу на подальше впровадження в освітній процес сучасних методів навчання та інноваційних технологій; на ознайомлення студентів із новітніми педагогічними технологіями в освіті, активними та інтерактивними

методами навчання; працювати над забезпеченням освітнього процесу сучасними навчально-методичними комплексами європейського зразка; залучати магістрантів до участі у I та II турах Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, науково-практичних конференціях різного рівня; оприлюднення матеріалів досліджень у формі публікації наукових статей і тез; практикувати виконання випускних кваліфікаційних робіт на замовлення підприємств та організацій різних форм власності; проведення захистів на відкритих виїзних засіданнях ЕК; налагоджувати співпрацю із зарубіжними університетами щодо обміну досвідом; організації системи дистанційного навчання, що сприятиме підвищенню професійної компетентності фахівців, зростання їх конкурентоздатності на ринку праці; спонукати студентів до використання найновішої літератури з проблем дослідження, зокрема через залучення їх до електронних фондів бібліотек України; активізувати роботу студентів у віртуальному навчальному середовищі Moodle з метою здійснення моніторингу якості їхньої навчальної діяльності; продовжити практику контрольних зрізів знань студентів випускних курсів із дисциплін професійно-орієнтованого циклу, тестового контролю; вдосконалювати методичні рекомендації для підготовки студентів до випускної атестації та методичне забезпечення самостійної роботи студентів заочної та денної форм навчання; продовжувати застосування комп'ютерних технологій, розширювати можливості використання локальних мереж та мережі Internet.

Розділ V. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

5.1. Професорсько-викладацький склад університету

Система підбору кадрів, їх використання, підвищення кваліфікації та атестації, а також заохочення педагогічних працівників до наукової діяльності є визначальним фактором у формуванні висококваліфікованого професорсько-викладацького колективу університету.

В університеті підбір і прийом на роботу професорсько-викладацького складу в основному здійснюється на конкурсній основі з урахуванням наявності наукового ступеня і вченого звання та відповідного стажу практичної і педагогічної роботи.

Для ефективного використання науково-педагогічних кадрів розроблено методику розрахунку штатів на навчальний рік, на основі якої проводиться розподіл посад професорсько-викладацького складу серед кафедр. У них передбачено визначення розрахункової кількості штатних одиниць, виходячи із середнього обсягу навчального навантаження по університету з урахуванням нормативного показника кількості студентів на одного викладача, а також чисельності викладачів, необхідних для повного забезпечення виконання навчального плану кожної спеціальності.

У 2019/2020 навчальному році навчально-виховний процес та функціонування підрозділів Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини забезпечували 552 науково-педагогічних працівників. Штатних – 522. Серед них академік НАПН України, академік Академії будівництва та архітектури, академік Академії економічних наук України, академік Міжнародної академії безпеки життєдіяльності, докторів наук – 58 (11,1%), кандидатів наук – 335 (64,1%), без вченого ступеня – 129 (25%).

Більш детальну загальну кадрову ситуацію про штатних працівників у розрізі факультетів/інституту представлено в таблиці.

Таблиця 5.1

Склад штатних працівників у розрізі факультетів з урахуванням кількості науково-педагогічних працівників вищої кваліфікації

№ п/п	Факультети	Всього штатних працівників	Докторів наук	Кандидатів наук	Без вченого звання, ступеня
1.	Факультет української філології	46	5 11%	33 72%	8 17,4%
2.	Факультет іноземної філології	56	4 7,1%	32 57,1%	20 35%
3.	Історичний факультет	47	4 8,5	32 68,1%	11 23,4%
4.	Навчально-науковий інститут економіки та бізнес освіти	46	3 6,6%	37 82,2%	5 11,1%

5.	Факультет фізичного виховання	24		13 54,1%	11 46%
6.	Факультет соціальної та психологічної освіти	68	11 16,2%	44 65%	13 19,1%
7.	Факультет інженерно-педагогічної освіти	30	4 13,3%	16 53,3%	10 33,3%
8.	Природничо-географічний факультет	50	6 12%	30 60%	14 28%
9.	Факультет фізики, математики та інформатики	32	2 6,3%	19 59,4%	11 34,4%
10.	Факультет мистецтв	41		29 71%	12 29,3%
11.	Факультет початкової освіти	28	3 11%	17 61%	8 29%
12.	Факультет дошкільної освіти	36	5 14%	26 72,2%	5 14%
13.	Адміністративно-управлінський персонал	19	11 58%	7 37%	1 5,3%
Всього штатних працівників		522	58 11,1%	335 64,1%	129 25%

Протягом звітнього періоду викладачі і співробітники університету нагороджені відомчими та університетськими нагородами.

У наступному навчальному році заплановано реалізацію комплексу заходів, спрямованих на оптимізацію підбору і розстановку науково-педагогічного, адміністративно-управлінського, навчально-допоміжного та обслуговуючого персоналу, що входить до штатного розпису. До вищезазначеного процесу будуть залучені керівники підрозділів університету (декани, директор інституту, завідувачі кафедр, начальники відділів і служб). Разом з профспілковим комітетом заплановано організацію та проведення ряду заходів, спрямованих на зміцнення трудової і виробничої дисципліни та дотримання трудового законодавства.

5.2. Підвищення кваліфікації викладачів

Підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників університету здійснюється відповідно до «Положення про академічну мобільність педагогічних і науково-педагогічних працівників Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини» та Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 347 «Про внесення змін до постанови КМУ від 30 грудня 2015 року № 1187»). Підвищення кваліфікації педагогічних працівників відбувається не рідше, ніж один раз на п'ять років з відривом чи без відриву від виробництва з метою оновлення їх теоретичних і практичних знань, оволодіння сучасними методами вирішення професійних завдань, адаптації на міжнародні стандарти освітньої діяльності.

Підвищення кваліфікації здійснювалося в рамках 55 угод про співпрацю із закладами вищої освіти та науковими установами України, зокрема, 5 угод було укладено у 2020 р.: з Хмельницьким національним університетом, Національним університетом «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка, Центральноукраїнським державним педагогічним університетом імені Володимира Винниченка, Донбаським державним педагогічним університетом, Бердичівським педагогічним фаховим коледжем.

Планування та контроль за своєчасним виконанням планів-графіків підвищення кваліфікації покладаються на завідувачів кафедр. У поточному навчальному році згідно з графіком та позапланово підвищили кваліфікацію 47 осіб: в Житомирському державному університеті імені Івана Франка (8 осіб), Хмельницькому національному університеті (6 осіб), Черкаському національному університеті імені Богдана Хмельницького (4 особи), Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка (4 особи), Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського (3 особи), Мукачівському державному університеті (3 особи), Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя (3 особи), Мелітопольському державному університеті імені Богдана Хмельницького (2 особи), ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (2 особи), Херсонському державному університеті (2 особи), Сумському державному університеті (2 особи), Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (2 особи), Криворізькому державному педагогічному університеті (1 особа), Уманському національному університеті садівництва (1 особа), Бердянському державному педагогічному університеті (1 особа), Харківській державній академії культури (1 особа).

Згідно з укладеними угодами про співпрацю в університеті проходять підвищення кваліфікації викладачі інших закладів вищої освіти, зокрема, з Рівненського державного гуманітарного університету, Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди, КВНЗ «Олександрійського педагогічного коледжу імені В.О. Сухомлинського, ДВНЗ «Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», Житомирського державного університету імені Івана Франка, Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, Харківської гуманітарно-педагогічної академії, «Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка», Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, КВНЗ «Уманського гуманітарно-педагогічного коледжу ім. Т.Г. Шевченка», Білгород-Дністровського педагогічного училища, Тальянківського агротехнічного фахового коледжу УНУС, Бердянського державного педагогічного коледжу.

Підвищення кваліфікації у 2020 р. науково-педагогічні працівники проходили на науково-методичних семінарах, конференціях, тренінгах, прослухали дистанційно вебінари, лекції.

Відповідно до планів кафедр у наступному році підвищення кваліфікації проходитимуть 71 особа.

Система організації підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників університету спрямовується на оновлення та розширення знань, формування нових професійних компетенцій і компетентностей у психолого-

педагогічній, науково-дослідній, організаційно-управлінській діяльності; удосконалення фахової підготовки викладачів шляхом поглиблення і розширення її професійних знань, умінь і навичок, що сприяє якісному виконанню ними своїх посадових обов'язків.

В університеті на клопотання стейкхолдерів регіону функціонують курси ліцензовано підвищення кваліфікації педагогічних працівників (у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою) для 25 спеціальностей, зокрема 19 спеціальностей галузі знань 01 (Освіта/Педагогіка), 2 спеціальності галузі знань 05 (Соціальні та поведінкові науки), по 1 спеціальності галузей знань 02 (Культура і мистецтво), 07 (Управління та адміністрування), 23 (Соціальна робота), 28 (Публічне управління та адміністрування).

Комплектування груп здійснюється на основі річного плану підвищення кваліфікації університету, який враховує ліцензійний обсяг з урахуванням строків навчання та об'єднує курси обсягом 180 год.(6 кредитів ЄКТС), 150 год. (5 кредитів ЄКТС), 30 год. (1 кредит ЄКТС).

У 2020 р. підвищили кваліфікацію 2609 педагогічних працівників, з них: 60 керівників закладів освіти (180 год. / 6 кредитів ЄКТС), 248 працівників (150 год / 5 кредитів ЄКТС), 2301 працівник (30 год / 1 кредит ЄКТС).

Для порівняння у 2019 р. навчалось 278 осіб на курсах підвищення кваліфікації тривалістю 150 год (5 кредитів ЄКТС).

Географія слухачів курсів охоплює м. Умань, Жашківський, Звенигородський, Монастирищенський, Лисянський, Уманський, Христинівський райони Черкаської області, Бершадський, Гайсинський, Теплицький райони Вінницької області, Гайворонський, Голованівський, Благовіщенський, Маловисківський, Новоархангельський райони Кіровоградської області, м. Білгород-Дністровський, Білгород-Дністровський, Балтський, Кодимський, Миколаївський, Савранський, Окнянський райони Одеської області та ін.

У 2020 р. укладено 31 угоду про співпрацю, з них: 4 угоди про співпрацю з відділами освіти, об'єднаними територіальними громадами, 8 – із закладами дошкільної освіти, 15 – із закладами загальної середньої освіти, 2 – із закладами професійної освіти, інклюзивно-ресурсним центром, школою мистецтв.

5.3. Рейтинг викладачів, кафедр, факультетів та інституту

Рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників університету у 2020 році проводилося за результатами їхньої роботи у 2019–2020 н.р. відповідно до «Положення про систему рейтингової оцінки діяльності науково-педагогічних працівників УДПУ імені Павла Тичини» від 6 лютого 2017 р. та наказу в. о. ректора «Про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників» № 487 о/д від 18 травня 2020 року.

Рейтинговому оцінюванню підлягала діяльність 519 штатних науково-педагогічних працівників та сумісників. Оцінювання проводилось окремо за посадовими категоріями. Так, серед учасників моніторингу деканів факультетів – 11; завідувачів кафедр – 39; професорів, докторів наук – 36; доцентів, докторів наук – 1; професорів, кандидатів наук – 11; доцентів, кандидатів наук – 232; старших викладачів, кандидатів наук – 40; викладачів, кандидатів наук – 15; старших викладачів – 24; викладачів – 11.

Рейтинг науково-педагогічних працівників визначався за трьома напрямками їхньої діяльності – навчально-методичної, наукової та організаційно-виховної – упродовж навчального року. Рейтингові оцінки обраховувала рейтингова комісія, очолювана першим проректором А. М. Гедзиком, як суму відповідних балів за виконання певної роботи та досягнення за основними напрямками роботи з врахуванням різних коефіцієнтів рейтингової оцінки, зокрема: за навчально-методичну і наукову – по 0,4, за організаційно-виховну – 0,2. Для визначення рейтингової оцінки діяльності науково-педагогічного працівника, який працює не на повну ставку (або понад ставку), його рейтинговий бал ділився на частку ставки, яку він обіймає.

Узагальнення основних показників дозволило визначити кращі результати рейтингового оцінювання науково-педагогічних працівників за всіма, а також за окремими напрямками їхньої діяльності у 2019–2020 навчальному році.

Кращі результати рейтингового оцінювання навчально-методичної діяльності науково-педагогічних працівників

№ з/п	Прізвище та ініціали НПП	Посадова категорія	Частка ставки	Рейтингові бали за навчально-методичну роботу	Рейтингова оцінка
1	Махомета Т. М.	декан факультету фізики, математики та інформатики	0,5	1758	1406
2	Медведєва М. О.	завідувач кафедри інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій	1,5	3689	984
3	Священко З. В.	доктор наук, професор кафедри всесвітньої історії та методик навчання	1,5	4026	1074
4	Жердзіцький Є. Ф.	кандидат наук, професор кафедри образотворчого мистецтва	0,25	444	710
5	Ящук О. М.	кандидат наук, доцент кафедри теорії початкового навчання	1	3095	1238
6	Коляда Т. В.	кандидат наук, старший викладач кафедри соціальної	0,25	495	792

		педагогіки та соціальної роботи			
7	Гончарук В. В.	кандидат наук, викладач кафедри хімії, екології та методик їх навчання	1	1959	784
8	Барвінок М. В.	старший викладач кафедри маркетингу, менеджменту та управління бізнесом	1	2415	966
9	Гекалюк Л. Ю.	викладач кафедри хореографії та художньої культури	0,5	1320	1056

Кращі результати рейтингового оцінювання наукової діяльності науково-педагогічних працівників

№ з/п	Прізвище та ініціали НПП	Посадова категорія	Частка ставки	Рейтингові бали за наукову роботу	Рейтингова оцінка
1	Кравченко О. О.	декан факультету соціальної та психологічної освіти	0,5	1735	1388
2	Азізов Т. Н.	завідувач кафедри техніко-технологічних дисциплін, охорони праці та безпеки життєдіяльності	1	1373	549
3	Коляда Н. М.	доктор наук, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи	0,5	3210	2568
4	Пічкур М. О.	кандидат наук, професор кафедри образотворчого мистецтва	0,5	1000	800
5	Котлова Л. О.	кандидат наук, доцент кафедри психології	0,25	700	1120

6	Ящук Т. А.	кандидат наук, старший викладач кафедри маркетингу, менеджменту та управління бізнесом	1	1077	431
7	Гончарук В. В.	кандидат наук, викладач кафедри хімії, екології та методик їх навчання	1	1609	644
8	Денисюк І. А.	старший викладач кафедри практичного мовознавства	0,5	461	369
9	Хижко О. В.	викладач кафедри інструментального виконавства	0,25	455	728

Кращі результати рейтингового оцінювання *організаційно-виховної діяльності* науково-педагогічних працівників

№ з/п	Прізвище та ініціали НПП	Посадова категорія	Частка ставки	Рейтингові бали за організаційно-виховну роботу	Рейтингова оцінка
1	Карасевич А. О.	декан історичного факультету	0,5	1550	620
2	Андрощук Л. М.	завідувач кафедри хореографії та художньої культури	1,5	2260	301
3	Кобець О. В.	доктор наук, професор кафедри психології	1	325	65
4	Годованюк Т. Л.	кандидат наук, професор кафедри вищої математики та методики навчання математики	0,5	295	118
5	Куценко С. В.	кандидат наук, доцент кафедри хореографії та художньої культури	1	6780	1356
6	Герасименко О. В.	кандидат наук, старший викладач кафедри географії та методики її	1,25	945	151

		навчання			
7	Гончарук В. В.	кандидат наук, викладач кафедри хімії, екології та методик їх навчання	1	740	148
8	Ільніцька К. С.	старший викладач кафедри фізики та інтегративних технологій навчання природничих наук	1	1450	290
9	Загоруйко Н. П.	викладач кафедри фахових методик та інноваційних технологій в початковій школі	0,25	2955	2364

Зведені результати рейтингового оцінювання навчально-методичної, наукової, організаційно-виховної діяльності науково-педагогічних працівників університету

№ з/п	Прізвище та ініціали НПП	Посадова категорія	Частка ставки	Рейтингові бали за наукову роботу			Рейтингова оцінка
1	Махомета Т. М.	декан факультету фізики, математики та інформатики	0,5	1758	705	1450	2550
2	Браславська О. В.	завідувач кафедри географії та методики її навчання	1,5	3489	1612	325	1404
3	Коляда Н. М.	доктор наук, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи	0,5	923	3210	55	3328
4	Годованюк Т. Л.	кандидат наук, професор кафедри вищої математики та методики навчання математики	0,5	741	814	295	1362

5	Куценко С. В.	кандидат наук, доцент кафедри хореографії та художньої культури	1	2452	1623	6780	2986
6	Коляда Т. В.	кандидат наук, старший викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи	0,25	495	90	150	1056
7	Гончарук В. В.	кандидат наук, викладач кафедри хімії, екології та методик їх навчання	1	1959	1609	740	1575
8	Казак Ю. Ю.	старший викладач кафедри теорії та практики іноземних мов	0,5	887	397	290	1143
9	Загоруйко Н. П.	викладач кафедри фахових методик та інноваційних технологій в початковій школі	0,25	263	50	2955	2865

Рейтинговому оцінюванню за 2019/2020 навчальний рік підлягала діяльність 39 кафедр університету за всіма і за окремими напрямками їх діяльності. Рейтингова оцінка структурного підрозділу дорівнює сумі рейтингових оцінок усіх її науково-педагогічних працівників, поділеній на кількість кафедральних ставок. Відповідно до цих розрахунків рейтингова комісія визначила рейтинг усіх кафедр та кращі результати їх діяльності.

Кращі результати рейтингового оцінювання навчально-методичної діяльності кафедр університету

Місце	Кафедра	Кількість ставок	Рейтингові бали за навчально-методичну роботу	Рейтингова оцінка
-------	---------	------------------	---	-------------------

1	Хореографії та художньої культури	7,95	12023	605
2	Психології і педагогіки розвитку дитини	13,75	19379	564
3	Хімії, екології та методики їх навчання	14	19456	556
4	Інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій	15,75	21003	533
5	Вищої математики та методики навчання математики	12,5	16075	514
6	Фізики та інтегративних технологій навчання природничих наук	12,5	15058	482
7	Географії та методики її навчання	13	14867	457
8	Образотворчого мистецтва	11,15	12574	451
9	Філософії та суспільних дисциплін	14	15623	446
10	Всесвітньої історії та методик навчання	16,75	17979	429
По університету		559	508000	364 (середня оцінка)

Кращі результати рейтингового оцінювання наукової діяльності кафедр університету

Місце	Кафедра	Кількість ставок	Рейтингові бали за наукову роботу	Рейтингова оцінка
1	Кафедра української літератури, українознавства та методики їх навчання	17,5	13419	307
2	Хореографії та художньої культури	7,95	5583	281
3	Образотворчого мистецтва	11,15	7595	272
4	Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту	18,75	11860	253
5	Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи	22,75	13615	239

6	Фінансів, обліку та економічної безпеки	14,75	8541	232
7	Кафедра української мови та методики її навчання	18,75	10775	230
8	Кафедра практичного мовознавства	18,75	10775	230
9	Географії та методики її навчання	13	7076	218
10	Медико-біологічних основ фізичної культури	5,5	2987	217
По університету		559	241105	173 (середня оцінка)

Кращі результати рейтингового оцінювання організаційно-виховної діяльності кафедр університету

Місце	Кафедра	Кількість ставок	Рейтингові бали за організаційно-виховну роботу	Рейтингова оцінка
1	Хореографії та художньої культури	7,95	15010	378
2	Медико-біологічних основ фізичної культури	5,5	2910	106
3	Інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій	15,75	8170	104
4	Спортивних дисциплін	8,25	3950	96
5	Фізики та інтегративних технологій навчання природничих наук	12,5	5925	95
6	Теорії і методики фізичного виховання	8,25	3890	94
7	Фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі	12	4940	82
8	Вищої математики та методики навчання математики	12,5	4982	80
9	Інструментального виконавства	10,75	3955	74
10	Технологічної освіти	8,25	2810	68
По університету		559	150718	54 (середня оцінка)

Зведені результати рейтингового оцінювання навчально-методичної, наукової та організаційно-виховної діяльності кафедр університету

Місце	Кафедра	Кількість ставок	Рейтингові бали за напрямками діяльності			Рейтингова оцінка
			Навчально-методична	Наукова	Організаційно-виховна	
1	Хореографії та художньої культури	7,95	12023	5583	15010	1263
2	Психології і педагогіки розвитку дитини	13,75	19379	5900	3145	781
3	Образотворчого мистецтва	11,15	12574	7595	2730	773
4	Хімії, екології та методики їх навчання	14	19456	5974	2590	764
5	Інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій	15,75	21003	4700	8170	757
6	Вищої математики та методики навчання математики	12,5	16075	4888	4982	751
7	Географії та методики її навчання	13	14867	7076	4035	737
8	Фізики та інтегративних технологій навчання природничих наук	12,5	15058	4649	5925	725
9	Медико-біологічних основ фізичної культури	5,5	5428	2987	2910	718
10	Кафедра української літератури, українознавства та методики їх навчання	17,5	13882	13419	5640	688
11	Теорії і методики фізичного виховання	8,25	8497	3565	3890	679
12	Філософії та суспільних	14	15623	6214	3085	668

	дисциплін					
13	Фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі	12	11563	5655	4940	656
14	Фінансів, обліку та економічної безпеки	14,75	13982	8541	2949	651
15	Виховних технологій та педагогічної творчості	5,5	5689	2448	1070	631
16	Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи	22,75	19918	13615	3455	620
17	Всесвітньої історії та методик навчання	16,75	17979	6540	2750	618
18	Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту	18,75	15198	11860	2290	602
19	Дошкільної освіти	13	11924	5445	3170	583
20	Кафедра української мови та методики її навчання	18,75	14622,85	10775	3810	582
21	Кафедра практичного мовознавства	18,75	14622,85	10775	3810	582
22	Маркетингу, менеджменту та управління бізнесом	19,5	19778,2	6438	3658	575
23	Спортивних дисциплін	8,25	6257,7	3556	3950	572
24	Спеціальної та інклюзивної освіти	14,25	13420	4293	4515	561
25	Історії України	12	11401	4325	1585	551
26	Кафедра психології	27	24292	10742	3185	543
27	Технологій організації туризму	7,5	6513	2795	1345	532

	готельно-ресторанної справи					
28	Слов'янських мов та зарубіжної літератури	9,75	9458	2637	1390	525
29	Музикознавства та вокально-хорових дисциплін	13,75	9553,5	6283	3685	514
30	Інструментального виконавства	10,75	7082,1	4677	3955	511
31	Біології та методики навчання її	19	16533	5878	2965	503
32	Теорії початкового навчання	10	8952	2265	2525	499
33	Економіки та соціально-поведінкових наук	8	5813	2845	1240	464
34	Техніко-технологічних дисциплін, охорони праці та безпеки життєдіяльності	10,4	6971	4542	975	462
35	Теорії і практики іноземних мов	16,25	9608,2	6818	4515	460
36	Професійної освіти та технологій за профілями	17,75	15259	3313	2195	443
37	Іноземних мов	22,5	11748	9897	4590	426
38	Технологічної освіти	8,25	4891	2074	2810	406
39	Англійської мови та методики її навчання	37,25	21106	9523	11279	389
По університету		559	508000	241105	150718	590 (середня оцінка)

Рейтинговому оцінюванню за навчальний рік підлягала діяльність інституту та 11 факультетів. З цією метою сума рейтингових оцінок відповідних кафедр була поділена на їх кількість. За рейтинговими показниками досягнень інституту і факультетів зафіксовано наступні результати.

Результати рейтингового оцінювання діяльності факультетів та інституту

Місце	Факультет / інститут	Сума рейтингових оцінок кафедр факультету / інституту	Кількість кафедр	Рейтингова оцінка
1	Факультет мистецтв	3061	4	765
2	Факультет фізики, математики та інформатики	2233	3	744
3	Природничо-географічний факультет	2004	3	668
4	Факультет фізичного виховання	1969	3	656
5	Факультет дошкільної та спеціальної освіти	1925	3	642
6	Історичний факультет	1837	3	612
7	Факультет початкової освіти	1786	3	595
8	Факультет української філології	2373	4	593
9	Факультет соціальної та психологічної освіти	1765	3	588
10	ННІ економіки та бізнес-освіти	2222	4	556
11	Факультет інженерно-педагогічної освіти	1311	3	437
12	Факультет іноземних мов	1275	3	425
По університету		23761	39	609 (середня оцінка)

У 2020–2021 н. р. варто продовжувати практику рейтингового оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників та структурних підрозділів університету; висвітлювати його результати на веб-сайті університету; удосконалювати показники для підрахунку рейтингових балів науково-педагогічних працівників за напрямками їхньої роботи; працювати над створенням автоматизованої системи рейтингового оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників і структурних підрозділів, що сприятиме автоматизації аналізу якості ресурсів освітнього процесу та професорсько-викладацького складу кафедр, відстеженню динаміки рейтингів викладачів та структурних підрозділів за навчальними роками, формуванню звітів про виконання індивідуальних планів викладачів та узагальнених результатів роботи підрозділів за показниками навчально-методичної, наукової та організаційно-виховної роботи.

Розділ VI. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА І ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

6.1. Аналіз фінансово-економічної діяльності та ефективності використання державного майна

Основним документом, який визначає загальний обсяг, цільове надходження та використання коштів університету, є кошторис доходів і видатків на рік.

Дохідна частина загального фонду – це виділені державою асигнування на підготовку кадрів за держзамовленням та наукову діяльність.

Дохідна частина спеціального фонду наповнюється за рахунок надходжень структурних підрозділів університету, отриманих від надання освітніх, наукових та інших послуг.

Розмір кошторису по загальному фонду на 2019/2020 навчальний рік складає 114 млн. 044 тис. 426 грн. Бюджетні асигнування загального фонду Державного бюджету спрямовуються переважно на першочергове забезпечення видатків захищених статей, а саме: на оплату праці з нарахуваннями, стипендії студентам, аспірантам та докторантам, харчування дітей-сиріт, придбання предметів гардеробу дітям-сиротам та комунальні платежі, які в свою чергу проводяться згідно з доведеними лімітними довідками Міністерства освіти і науки України у відповідності до розподілу витрат.

Для виплати заробітної плати по загальному фонду було використано 83 млн. 192 тис. 682 грн., нарахування на заробітну плату склали 17 млн.958 тис. 171 грн.

Упродовж звітної періоду передбачені чинним законодавством України обов'язкові доплати і надбавки виплачувались в максимальному розмірі.

Надбавка за вислугу років – 7508324,79 грн.

Доплата за вчене звання – 5295574,62 грн.

Доплата за наукову ступінь – 4337525,85 грн.

Доплата до мінімальної заробітної плати – 2141405,96 грн.

Надбавка за особливі умови праці – 250446,76 грн.

Інші доплати та надбавки – 53101,93 грн.

Всього використано для виплати доплат та надбавок – 19 586379 грн.

Заробітна плата виплачується своєчасно відповідно до Закону України «Про оплату праці», колективного договору. Заборгованість по заробітній платі протягом звітної періоду відсутня.

Для стипендіального забезпечення у 2019/2020 навчальному році кошторисом передбачено 20 млн. 682 тис. 218 грн.

Допомогу від держави отримують 45% студентів (за рейтинговою системою). Кошти стипендіального фонду університету використовуються за цільовим призначенням. Стипендія нараховується та виплачується вчасно, відповідно до затверджених термінів. Заборгованість по виплаті стипендії відсутня.

Виплата соціальних стипендій з 2017 року проводиться органами соціального захисту населення через заклади вищої освіти на підставі відповідних документів. За 2019/2020 рік за рахунок коштів отриманих від Міністерства соціальної політики була виплачена соціальна стипендія на загальну суму 7 млн. 820 тис. 405грн.

На обліку в університеті перебувають 172 студента, які віднесені до категорії

дітей-сиріт, з них 32 особи отримують академічну та соціальну стипендії. Для виплати допомоги на харчування студентам – сиротам використані кошти в сумі 3 млн. 539 тис. 207 грн., придбання навчальної літератури використано 1 млн. 47 тис. 840 грн.

Протягом звітнього періоду виплачена матеріальна допомога при працевлаштуванні 11 студентам-випускникам, які мають статус дітей-сиріт та статус дітей, позбавлених батьківського піклування на суму 201 тис. 576 грн., кошти на одяг – 100 тис. 249 грн.

12 студентів випускників отримали адресну грошову допомогу при працевлаштуванні за педагогічною спеціальністю, загальна сума виплат становить 126 тис. 120 грн.

З 2020 року запроваджено формульне фінансування університетів. Згідно з новою системою фінансування 80% бюджетних коштів ЗВО гарантовано отримують для базових потреб, решту – залежно від позиції в міжнародних рейтингах, працевлаштування випускників, масштабу університету, обсягу коштів, залучених з альтернативних джерел тощо.

Зміни в системі фінансування вишів змушують по-іншому подивитись на пріоритети в діяльності університету, і завдання на наступний рік пов'язані з цими змінами.

На оплату комунальних послуг за рахунок коштів загального фонду використано 1 млн. 539 тис. 738 грн.

На фінансування наукової діяльності університету у 2019/2020 навчальному році із загального фонду державного бюджету Міністерством освіти та науки України були виділені кошти в сумі 690 тис. 954 грн. Відповідно до тематичного плану затверджено 2 науково-дослідних теми. Згідно з штатним розписом 13 осіб здійснює науково-дослідну діяльність. Кошти передбачені для здійснення наукової діяльності використовуються у повному обсязі строго за цільовим призначенням.

Надходження за платні послуги від наукової діяльності у 2019/2020 навчальному році становить 28 тис. 761 грн.

Для нормального функціонування й розвитку університету необхідно збільшувати надходження до спеціального фонду бюджету. Він формується завдяки платним послугам, які надаються університетом згідно із чинним законодавством.

Постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 року №796 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності» передбачено можливість залучення додаткових джерел фінансування. Впродовж звітнього періоду університет отримав кошти за такі платні послуги: освітні послуги, в т. ч. від навчання студентів-іноземців та різних курсів; надання приміщень в оренду; плата за проживання в гуртожитку; послуги їдальні. Але головним джерелом надходжень до спеціального фонду є кошти, отримані за навчання студентів.

За звітний період отримані кошти від надання платних послуг на суму 67 млн. 917 тис. 211 грн.

1. Надходження плати від основної (освітньої) діяльності 54 млн. 156 тис. 597 грн.

2. Надходження плати за послуги від додаткової (господарської) діяльності:
- плата за проживання у гуртожитку – 1 млн. 828 тис. 103 грн.;

- виручка студентської їдальні – 546 тис. 742 грн.;

3. Надходження плати за оренду майна

Загальна площа зданих в оренду приміщень становить 95,0 кв. м, які не використовуються у навчальному процесі. Договори оренди укладено з 5-ма орендарями. Надходження від орендної плати становить – 152 тис. 509 грн.

4. Надходження плати від реалізації майна

Надійшло – 81 тис. 994 грн. за здані металобрухт та макулатуру, вирощене на агробіостанції зерно.

Витрати на заробітну плату по спеціальному фонду державного бюджету становлять 36 млн. 625 тис. 913 грн., в тому числі для надання матеріальної допомоги працівникам, які її потребували у зв'язку з важким матеріальним становищем використано 395 тис. 409 грн. Для надання матеріальної допомоги на оздоровлення професорсько-викладацького складу під час відпустки використано 708 тис. 926 грн.

У вересні 2019 року радою трудового колективу схвалено та прийнято зміни до «Положення про встановлення надбавок, доплат, премій працівникам Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини».

З'явилися нові критерії щодо преміювання та упродовж звітного періоду виплачувалась премія за високі показники у навчальній, науковій, виховній роботі; опублікування статей у виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus, Web of Sciens; захист дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук, кандидата наук (доктора філософії); за отримання ліцензії, патенту на корисну модель, винахід.

Внесено зміни до колективного договору в частині оплати праці під час вимушеного простою в розмірі середньомісячної заробітної плати.

На виконання умов колективного договору та забезпечення санітарної обробки поверхонь, рук з метою недопущення поширення корона вірусної інфекції протягом звітного періоду навчальні лабораторії, майстерні та допоміжний персонал були забезпечені спецодягом, миючими та дезінфікуючими засобами – на загальну суму 140 тис. 473 грн.

Серед інших видатків, що займають чималу частину витрат, є наступні: ремонтні роботи, придбання меблів, придбання комп'ютерної техніки та комплектуючих, придбання палива, ліцензійні послуги, послуги з оформлення сертифікатів, виготовлення дипломів, залікових книжок, студентських квитків, господарського інвентарю, електротоварів, послуги з супроводження програмного забезпечення, виділяються кошти для поповнення бібліотечного фонду новими книгами, посібниками, фаховими журналами, придбання періодичних видань, послуги з навчання та медичного обстеження співробітників, послуги страхування, відрядження, послуги зв'язку та Інтернету, послуги з технічного обслуговування обладнання, послуги з вивезення сміття та проведення дезінфекції приміщень навчальних корпусів та гуртожитків, витрати на рекламу, придбання паперу, підтримка патентів. До кошторису університету щороку обов'язково включаються видатки, пов'язані з розвитком матеріально-технічної бази з метою дотримання акредитаційних вимог до матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу (навчальні площі, лабораторна та комп'ютерна бази, спортивні споруди тощо), та видатки на господарські потреби.

Університетом своєчасно сплачувалися податки до бюджету, єдиний соціальний внесок, а податок із доходів фізичних осіб та військовий збір

сплачувалися два рази на місяць у день виплати авансу та заробітної плати. До державного бюджету перераховано податок на додану вартість, земельний податок, екологічний податок, усього на суму 187 тис. 818 грн.

Протягом 2019/2020 навчального року університетом було укладено 711 договорів про постачання товарно-матеріальних цінностей, продуктів харчування для студентської їдальні, своєчасне отримання послуг. Всі договори, що укладаються в університеті обов'язково погоджуються з юрисконсультом. З метою прозорого здійснення закупівель товарів, робіт і послуг університет зареєстрований на електронному цифровому майданчику ProZorro. Усі закупівлі оприлюднюються в електронній системі публічних закупівель ProZorro і відповідно до вимог Закону України «Про публічні закупівлі» опубліковуються звіти про укладені договори.

Відповідно до Закону України «Про здійснення державних закупівель» проведено 10 тендерів для безперебійного постачання тепла, води, електроенергії та газу, акредитації освітніх програм.

У жовтні 2020 року проведена річна інвентаризація, у ході якої була перевірена наявність матеріальних цінностей на загальну суму 64 млн. 651 тис. 193 грн. В університеті здійснюється постійний контроль за цільовим використанням обладнання університету, що дає змогу продовжити термін його експлуатації, тим самим заощадити кошти.

Все майно, яке знаходиться на балансі університету, ефективно використовується у навчальному процесі та господарській діяльності і знаходиться на зберіганні у матеріально-відповідальних осіб. З кожною матеріально-відповідальною особою укладено договір про матеріальну відповідальність.

Цей рік був унікальним, на жаль, у негативному сенсі, у зв'язку з пандемією Covid-19. Коронавірус вніс серйозні корективи до всіх сфер діяльності нашого університету. Збільшились видатки на придбання миючих та дезінфікуючих засобів, інфрачервоних термометрів та інших засобів захисту. Відповідно зменшилися надходження від освітньої діяльності, виручки студентської їдальні, орендної плати та плати за проживання в гуртожитках.

Але університет гідно впорався з цим викликом, як і з усіма іншими, в університеті відсутня заборгованість по виплаті заробітної плати та стипендій, повністю виконуються пункти колективного договору в частині виплати надбавок за складність і напруженість, матеріальної допомоги, виплат на оздоровлення науково педагогічним працівникам на період відпустки.

6.2. Результати роботи адміністративно-господарської частини університету

Упродовж звітної року робота адміністративно-господарської частини університету була спрямована на поліпшення матеріально-технічної бази закладу, безперебійне забезпечення усіх об'єктів енергоносіями, проведення капітальних та поточних ремонтів, створення сприятливих умов для навчання і проживання студентів, виконання норм та вимог пожежної, санітарно-гігієнічної, екологічної безпеки.

За поточний рік працівниками адміністративно-господарської частини здійснювався документальний супровід ремонтних, сантехнічних, електротехнічних робіт. Виконано роботи для покращення стану будівель

університету, удосконалення матеріально-технічної бази закладу, поліпшення соціально-побутових умов у гуртожитку, зокрема:

- проведено підготовку приміщень навчальних корпусів, майстерень, гуртожитків до нового навчального року;

- виконано необхідні заходи, що регламентують підготовку університету до роботи в осінньо-зимовий період;

- проводилося технічне обслуговування автотранспорту університету, його страхування, придбання паливо-мастильних матеріалів;

- на виконання вимог пожежної безпеки: проведено вогнезахист дерев'яних конструкцій даху навчального корпусу №1, навчальних майстерень, гаражів, гуртожитку №2, здійснено технічне обслуговування 150 шт. вогнегасників, відремонтовано два пожежні гідранти, відновлено роботу внутрішнього пожежного водопроводу та укомплектовано пожежні крани-комплекти новими пожежними рукавами, придбано 36 пожежних шаф, розроблені проектно-кошторисні документації на монтаж пожежної сигналізації та системи оповіщення про пожежу у навчальних корпусах №№ 1, 3, навчально-адміністративному корпусі, навчальних майстернях, гаражах.

- утилізовано 793 шт. відпрацьованих люмінесцентних ламп та 44 кг акумуляторів;

- вивезено на полігон сміття побутових, будівельних відходів понад 22 т;

- з метою забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя, продовольчої безпеки: розроблена та впроваджена система аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НАССР) у студентській їдальні;

- для покращення умов праці співробітників університету закуплено: необхідне канцелярське приладдя, комп'ютерна техніка, господарський інвентар, миючі та дезінфікуючі засоби, спецодяг;

- придбано меблі у навчальні аудиторії, лабораторії та гуртожитки.

Упродовж року важливу роботу проведено робітниками відділу по проведенню поточних ремонтів і виконано такі роботи:

- шпаклювання, фарбування фасадів навчального корпусу № 1, навчально-адміністративного корпусу, навчальних майстерень, гаражів, будівель складського призначення, центральних входів навчального корпусу № 3, гуртожитку № 1;

- поточні ремонти підмурку будівель навчальних корпусів №№ 1, 2, 3, навчально-адміністративного корпусу, гуртожитків, навчальних майстерень, відмостки будівель навчальних корпусів №№ 1, 3, покрівлі та зливної системи навчальних корпусів №№ 3, 4;

- у навчальних корпусах здійснено комплексний ремонт 20 аудиторій, підлоги коридорів I та III поверхів навчального корпусу № 2 (з улаштуванням плит ОСБ та лінолеуму), приміщень загального користування (вестибюлів, сходових кліток, душових, санвузлів, коридорів, кухонь) у гуртожитках, відремонтовано меблі.

Електриками електродільниці проведено роботи по заміні 546 м електромережі, 64 вимикачів, 65 розеток, 332 автоматичних вимикачів, 5 LED прожекторів, 363 люмінесцентних ламп на LED лампи, 65 LED ламп, 230 ламп накаливання, 217 люмінесцентних ламп. Відремонтовано і перероблено 146 світильників під LED лампи, встановлено 138 LED панелі.

Сантехніками слюсарної дільниці замінено 227 п/м трубопроводів, 12 радіаторів опалення. В гуртожитках у санвузлах і вмивальнях проведено ревізію запірної арматури, замінено 81 одиницю сантехнічних приборів, 28 водозбірних кранів та 23 змішувачі.

Крім ремонтних робіт, що виконувалися працівниками підрозділів адміністративно-господарської частини університету, були залучені підрядні організації для виконання капітальних ремонтів та надання деяких видів послуг, а саме:

- капітальний ремонт приміщення кабінету інтеграції загальної природничої освіти навчального корпусу № 2;

- капітальний ремонт навчального корпусу № 5, а саме: здійснено демонтаж підлог, стін, перестінків, перекриттів, конструкцій та покриття покрівлі. У 2021 році згідно з планом-графіком виконання капітального ремонту продовжиться.

- розроблено проектно-кошторисну документацію на ремонт (реставрацію) сходової клітки № 3 та санвузлів третього поверху навчального корпусу № 1 (з урахуванням потреб маломобільних груп студентів);

- поточний ремонт парапетного покриття покрівлі навчального корпусу № 1.

У 2021 році пріоритетним залишається продовження реалізації комплексу заходів для вирішення в університеті проблем енергозбереження та створення належних соціально-побутових умов, як в навчальних корпусах так і в гуртожитках на основі новітніх технологій, а також продовження робіт з ремонту та зміцнення матеріально-технічної бази університету.

6.3. Організація роботи з охорони праці

Робота охорони праці в університеті проводилась відповідно до Закону України «Про охорону праці», нормативно-правових актів із питань охорони праці та була спрямована на дотримання встановлених нормативів, створення безпечних і здорових умов праці, запобігання нещасним випадкам і професійним захворюванням у структурних підрозділах університету.

Службою охорони праці, керівниками структурних підрозділів проводилась робота із забезпечення належного рівня виконання усіх вимог нормативних документів з охорони праці, пожежної безпеки, виконання постанови КМУ «Про встановлення карантину та запровадження посилених протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» від 22.07.2020 №641, зокрема:

- розроблено та прийнято низку організаційно-розпорядчих документів; положень, наказів, розпоряджень, інструкцій з питань охорони праці;

- дотримання вимог та створення на робочих місцях здорових і безпечних умов праці.

На виконання Закону України «Про охорону праці» працівники під час прийняття на роботу та в процесі трудової діяльності проходили інструктажі з питань охорони праці, пожежної безпеки, санітарії, надання домедичної допомоги. З метою якісного проведення навчання, інструктажів облаштовано кабінет з охорони праці, що дає змогу кожному працівнику отримати необхідну інформацію

за відповідним напрямком діяльності (роботи). На кожний вид роботи або професію розроблені інструкції з питань охорони праці.

Керівниками підрозділів здійснювалась розробка та перегляд необхідних інструкцій з охорони праці, пожежної безпеки. Розроблені інструкції з охорони праці під час дистанційної роботи в умовах карантину.

Комісією університету перевірено готовність навчальних кабінетів, майстерень, спортзалу, ігрових та спортивних майданчиків, гуртожитків до освітнього процесу. Перевірено наявність оформлення актів-дозволів на проведення навчальних занять у кабінетах підвищеної небезпеки, навчальних майстернях та акти перевірки на надійність спортивного та ігрового обладнання у спортивній залі, спортивному майданчику, відповідність приміщень до вимог навчання під час епідемії, забезпечення цих приміщень вогнегасниками, медичними аптечками та ЗІЗ.

Перед початком навчального року з керівниками підрозділів проводились інструктажі зі створення безпечних умов праці для працівників та учасників освітнього процесу. Кураторами груп на початку освітнього процесу проведені вступні інструктажі зі студентами, частково дистанційно. Усі мешканці гуртожитку, яким дозволено проживання під час карантину, перед поселенням пройшли вступний і первинні інструктажі, ознайомлені з правилами проживання в гуртожитках, зокрема, дотримання правил санітарії.

Розроблені профілактичні заходи для запобігання захворюванню на COVID-19 працівників університету, видано наказ, де визначено необхідні заходи, строки їх виконання та відповідальних осіб.

На виконання постанови Головного державного санітарного лікаря України від №50 22.08.2020 «Про протиепідемічні заходи у закладах освіти на період карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» та рекомендацій Міністерства освіти і науки України з метою уникнути поширення гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, розроблено алгоритм дій керівників підрозділів у разі виявлення у здобувача вищої освіти, викладача та/або працівника ознак гострого респіраторного захворювання.

Були вжиті заходи щодо дотримання протиепідемічного та санітарно-гігієнічного режимів, зокрема: забезпечено проведення генерального прибирання із застосуванням деззасобів у приміщеннях та дезинфекція поверхонь, встановлено вхідний санітарний контроль (візуальний контроль та термометрія працівників з документальним оформленням – щоденно), дотримання маскового режиму працівниками, студентами та особистої гігієни, миття і обробка рук та тимчасове відсторонення від роботи працівників при виявленні захворювання.

Проводилися навчання з персоналом університету щодо заходів запобігання поширенню коронавірусної інфекції, особистої та громадської респіраторної гігієни, правил використання засобів індивідуального захисту, їх утилізації.

VII. ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУПРОВІД ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ

7.1. Презентація університету на міжнародних та всеукраїнських виставках

У 2020 р. університет став активним учасником XI Міжнародної спеціалізованої виставки «Сучасні заклади освіти», що проходила 04–06 серпня 2020 року у Київському Палаці Спорту. На цій виставці університет презентував свої досягнення та рекламував освітні послуги, отримав гран-прі у номінації «Лідер міжнародної діяльності», золоту медаль у номінації «Комплексна підтримка дитини з особливими потребами як умова успішної реалізації інклюзивної освітньої політики». Назва роботи» «Інклюзивний туризм як інноваційна технологія комплексної реабілітації дитини з особливими потребами».

У рейтингу Top Universities in Ukraine наш університет посідає 32 місце серед 186 українських ЗВО.

У рейтингу Ranking Web of Universities від Webometrics, що визначає місце ЗВО відповідно до ступеня представлення його діяльності в Інтернет-просторі у 2020 році університет зайняв 79 місце серед 317 українських ЗВО та 7721-е місце серед світових ЗВО. Всі роки Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини входив у 100 ЗВО України за цим рейтингом, займаючи 50–80-ті місця. Тому всі структурні підрозділи університету активно працюють над розширенням інформаційного наповнення сайту за рахунок оригінального контенту.

За даними наукометричної бази даних SCOPUS станом на квітень 2020 року університет посідає 129 місце із показниками: кількість публікацій у Scopus – 136, кількість цитувань у Scopus – 216, індекс Гірша (h-індекс) – 7.

В академічному рейтингу закладів вищої освіти України «ТОП-200 Україна», представленому Центром міжнародних проєктів «Євроосвіта» у партнерстві з міжнародною групою експертів у 2020 році, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини посів 80-е місце.

У 2020 році колектив університету активно розпочав роботу стосовно входження до світових рейтингів, зокрема рейтингу євразійських університетів QS World University Rankings.

7.2. Представлення університету в засобах масової інформації

Інформаційна політика в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини забезпечується у декількох напрямках:

1. друковані ЗМІ (регіонального та всеукраїнського статусу);
2. Інтернет;
3. радіо та телебачення;
4. участь та організація інформаційно-реklamних заходів;
5. встановлення інформаційного зв'язку з органами державної влади та місцевого самоврядування;
6. виготовлення рекламно-виставкової, сувенірної та рекламно-поліграфічної продукції.

Здійснення інформаційно-презентаційної діяльності є пріоритетним напрямом роботи прес-центру університету (у структурі центру культури і дозвілля «Гаудеамус»), інформаційно-обчислювального центру, відділу професійно-

кар'єрної орієнтації та доуніверситетської підготовки та відповідальних осіб на факультетах/інституті, в інших структурних підрозділах.

У 2020 році продовжувалася співпраця щодо надання послуг з розміщення інформаційно-реklamних матеріалів у газетах, журналах, радіо, телеканалах та Інтернет-ресурсах міського, регіонального та всеукраїнського значення. У пресі як місцевого, так і всеукраїнського рівня за звітний період опубліковано матеріали про важливі події у житті нашого закладу. З нагоди відзначення 90-річчя опубліковано значну кількість новин про історію становлення та розвитку університету. Вийшов друком «Літопис історичних, суспільно-політичних, соціально-економічних та культурно-освітніх подій, на ґрунті і тлі яких відбувалося виникнення та становлення Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини» (автор Д. Пашенко).

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини отримав диплом лауреата за участь у проекті «Сучасний педагогічний досвід освітян України» та вагомий внесок у розвиток вищої освіти України. Матеріали про напрацювання університету увійшли до видання «Сучасний педагогічний досвід освітян України».

Згідно з законом України «Про вищу освіту» УДПУ оприлюднює на офіційному веб-сайті інформацію про реалізацію своїх прав і виконання зобов'язань. Наш заклад освіти у своїй діяльності дотримується принципу відкритості і конструктивного діалогу, забезпечує повноту інформації як про стратегію і плани розвитку, так і про поточні події, ми прагнемо до якнайповнішого задоволення громадської потреби в достовірній інформації.

Сьогодні різні сайти в Україні розміщують новини про університет. Новим напрямком інформаційної політики є розповсюдження інформації про університет, привертання уваги до нових спеціальностей, можливостей їх отримання через соціальні мережі – Facebook, Twitter, Instagram.

Для представлення інформації про діяльність університету через радіо та телебачення співпрацюємо з місцевими телекомпаніями. Телевізійні інформаційно-реklamні сюжети в новинах, рекламних блоках та телепрограмах УДПУ традиційно транслюються на місцевому телебаченні, а також на інших телеканалах Черкащини і прилеглих областей.

Окрім того інформація про Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини постійно розміщується і оновлюється на освітніх сайтах.

Університет є активним організатором інформаційно-реklamних заходів, усі університетські зустрічі, конференції, презентації, виставки, концерти, ярмарки та інші заходи, які ми організуємо чи в яких беремо участь теж є засобом візуалізації, що безумовно впливає на наш імідж. Іншими словами усе, що ми робимо, формує наш імідж та репутацію.

Інформаційна політика університету у 2020 році спрямовувалася також на встановлення інформаційного зв'язку з органами державної влади та місцевого самоврядування. Органи державної влади міста та району систематично запрошуються на всі заходи різного рівня, які відбуваються в нашому університеті.

Нові вимоги інформаційного простору зумовлюють необхідність виготовлення рекламно-виставкової, сувенірної та рекламно-поліграфічної продукції. З метою просування бренду університету, поширення єдиного корпоративного стилю активно використовується розроблена брендова продукція.

Розділ VIII. ДОТРИМАННЯ УМОВ КОЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРУ

В університеті діє Колективний договір, схвалений конференцією трудового колективу 15.02.2017 року на термін 2017-2020 рр., яким регламентуються та врегульовуються трудові і соціально-економічні відносини між адміністрацією та трудовим колективом, захист прав та інтересів працівників.

Упродовж звітного періоду вчасно (двічі в місяць) виплачувалася заробітна плата працівникам університету. Відсутня заборгованість з виплати стипендії. Своєчасно виплачувалися відпускні усім членам колективу. Здійснювалися гарантовані виплати:

- науково-педагогічним та педагогічним працівникам надбавки за вислугу років;

- щорічна допомога на оздоровлення науково-педагогічним працівникам виплачувалась у повному обсязі в розмірі посадового окладу під час надання відпусток;

- щорічна грошова винагорода за сумлінну працю, зразкове виконання службових обов'язків у розмірі посадового окладу;

- преміювання працівників.

Надавалася одноразова грошова допомога на поховання близьких родичів згідно із заявою працівника та наказом ректора, а також матеріальні допомоги на лікування та у зв'язку з важким матеріальним становищем.

Внесено зміни до Колективного договору від 4.11.2020 р., які стосуються забезпечення оплати простою працівникам, в тому числі не педагогічним, не з їх вини в розмірі середньої заробітної плати.

З метою створення здорових і безпечних умов праці в університеті відповідно до Колективного договору виконано комплексні заходи для досягнення встановлених нормативів безпеки гігієни праці та виробничого середовища, підвищення рівня охорони праці, запобігання захворюванням, аваріям і пожежам (Розділ 6. Охорона праці та здоров'я), а саме виконано – пункти 6.1, 6.2, 6.3., зокрема:

- згідно з атестацією робочих місць за умовами праці, яка проводиться один раз на 5 років, ужито заходи для покращення умов праці та надаються відповідні пільги і компенсації за шкідливі та небезпечні умови праці працівникам університету, а саме: відповідно до Колективного договору (РОЗДІЛ 6. Встановлення гарантій та компенсацій) працівники, зайняті на роботах із важкими та шкідливими умовами праці, за переліком видів робіт, професій і посад отримували додаткову оплату до основного окладу та додаткові щорічні відпустки, спеціальний одяг, взуття та інші засоби індивідуального захисту (додаток В. Колективного договору);

Для покращення умов праці внесено зміни до додатку В. Колективного договору «Норми безоплатної видачі спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту працівникам», а саме до додатка (В) включено пунктом 16 – працівники їдальні:

- упродовж року сервісні служби та навчальні лабораторії, майстерні отримували мийні та дезінфікуючі засоби. Проводилася профілактична дезінфекція гуртожитків та їдалень;

- реалізовано низку заходів для покращення житлових умов у гуртожитках університету. Постійно здійснювалися поточні ремонти приміщень, меблів, поновлювалася білизна.

Упродовж звітнього періоду юридична служба та профком університету надавали юридичні консультації співробітникам, які працюють у різних структурних підрозділах університету, зокрема:

- з трудових питань, пов'язаних з укладанням трудового договору/контракту, зміни істотних умов праці;

- з питань нової редакції Закону України «Про вищу освіту»: пояснення прав, обов'язків та гарантій науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників, норм робочого часу, повноважень вченої ради, конференції трудового колективу, порядку відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти тощо;

- з житлових питань: житлові права та обов'язки мешканців гуртожитків, порядок надання житлової площі в гуртожитках, плата за користування житловою площею у гуртожитках, виселення з гуртожитку тощо.

Сьогодні в університеті працює 84 особи з особливими потребами, права і законні інтереси яких захищено у повному обсязі.

В університеті відповідно до вимог Колективного договору виділено кошти для поповнення бібліотечного фонду новими книгами, посібниками, фаховими журналами, здійснено передплату на періодичні видання.

За кошти профспілкової організації діти шкільного віку членів профспілки отримали за рахунок профкому новорічні подарунки.

Профспілковий комітет брав активну участь у житті колективу університету та в його управлінні, забезпечував нормальний психоемоційний клімат у трудовому колективі.

Профком університету тісно співпрацює з обкомом профспілки. Президія Черкаського обкому профспілки виділила з обласного бюджету на статутну діяльність 10 тис. грн.

У звітньому році на виплату допомоги працівникам, які її потребували у зв'язку з важким матеріальним становищем та на лікування, використано з бюджету профспілки 164 тис. грн.

Профком виділяв кошти на оплату відпочинку дітей працівників, на компенсації за санаторно-курортне лікування працівників та студентської молоді. У 2020 році із бюджету профспілки на оздоровлення членів профспілки та їхніх дітей використано 24 тис. 880 грн.

Порушень у виконанні умов Колективного договору у звітньому році не виявлено.

Ректор

О.І. Безлюдний